ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΚΕ ΜΠΑ
Αρ. Αδ. 118/2001
ΚΩΔΙΚΟΣ 016037
ΕΛΤΑ
ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΔΕΙΑΣ 118/2001

Προβληματισμοί

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
HELLENIC INSTITUTE for STRATEGIC STUDIES
ΤΕΥΧΟΣ 83, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ–ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ–ΜΑΡΤΙΟΣ 2016, ΕΥΡΩ 0,01
Νίκης 11, **105 57 Αθήναι**

ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ 30ης ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΥ 2015 ΣΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ με θέμα:
«Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ. ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ»
Εισηγητές Β' Ενότητας: Ο Δικηγόρος και υποψήφιος Δρ. Πανεπιστημίου Πειραιά Η. Βασιλειάδης, ο Αντιστράτηγος ε.α. Π. Μαυρόπουλος και ο Υποστράτηγος ε.α. Ιπποκράτης Δασκαλάκης.

Άρθρα

*** Ίμια 1996 και πως το πάθημα πρέπει να γίνεται μάθημα**
Του Αντιναυάρχου ε.α. Βασιλείου Μαρτζούκου Π.Ν. Επιτίμου Διοικητού Σ.Ν.Δ. Προέδρου ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.
*** Η Τουρκία κλιμακώνει τις προκλήσεις της στο Αιγαίο**
Του Ταξιάρχου ε.α. Χρήστου Μηνάγια
***Η απόσυρση των Ρώσων**
Του Ταξιάρχου Βασιλείου Γιαννακόπουλου Μέλους του ΕΛΙΣΜΕ
*** Πρώτες εκτιμήσεις από τη Ρωσική εμπλοκή και απεμπλοκή στη Συρία**
Του Υποστρατήγου ε.α. Ιπποκράτη Δασκαλάκη Διευθυντού Μελετών του ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.
***Η μάχη των τιτάνων Ιράν-Σαουδικής Αραβίας και ο πυρηνικός παράγων**
Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννου Αθαν. Μπαλτζώη Μέλους ΔΣ/ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.
*** Ζούμε Κρίση ή Παρακμή ;**
Του Υποστρατήγου ε.α. Δημητρίου Κουτρουμάνη
*** Ο κρίσιμος ρόλος της Αλβανίας στο μεταναστευτικό**
Του κ. Ευαγγέλου Βενέτη Ειδικού επί θεμάτων Μέσης Ανατολής
*** Υπολογίζοντας στην Αμυντική Οικονομία**
Ομιλία του Επιτίμου Προέδρου του ΣΕΚΠΥ Σπύρου Μούλια στην ΛΑΕΔ την 25-2-2016
*** Μέση Ανατολή- Βαλκάνια - Ισλαμική επεκτατική πολιτική**
Του κ. Στέφανου Πέππα Ερευνητή Διεθνών Σχέσεων
*** Τα ελαττώματα της φυλής μας**
Του Αντ/χου (ε) ε.α. Χρήστου Γιανταμίδη Π.Ν.

Μελέτες

*** Το Εύρος της Αιγιαλίτιδας ζώνης της Ελλάδος και η Ελληνικότητα των αμφισβητουμένων από την Τουρκία Νήσων του Αιγαίου**
Του Πλωτάρχου Γεωργίου Χρυσοχού ΠΝ:
Δρος Γεωπολιτικής και Διεθνούς Δικαίου Πανεπιστημίου Αιγαίου

Δοκίμια

*** Οι απορίες ενός απλού πολίτου**
Του Υποστρατήγου ε.α.
Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Επισκοπήσεις

*** Με μια ματιά η Ελλάδα και ο Κόσμος**
Του Αντιστρατήγου ε.α. ,
Επιτίμου Διοικητού
1ης Στρατιάς
Χ. Μουστάκη

Ο γηρασμένος Έλλην
και το νέο ... αίμα

Οι Προβληματισμοί του Εκδότου

Αγαπητά μέλη και φίλοι

Η στρατιωτική παρέλαση της 25ης Μαρτίου, υπήρξε ο μοναδικός ίσως τόνος αισιοδοξίας κατά το τελευταίο διάστημα. Η εθνική μας επέτειος υπενθυμίζει ότι το εθνικό όραμα και η εμμονή στον σκοπό έναντι πάσης θυσίας απελευθερώνει και προσδίδει αυτοτέλεια και κύρος ενώ η διχόνοια, η οικογενειοκρατία, η διαφθορά και η αναξιοκρατία προκαλεί σκλαβιά, ταπείνωση και εξάρτηση. Τέλος παραμένει ζητούμενο το όραμα του Καποδίστρια και του Κοραή για ένα σύστημα παιδείας το οποίο εκτός από παροχή γνώσεων, να διαμορφώνει ενσυνείδητους Έλληνες πολίτες. Η συγκινητική παρέλαση των τεσσάρων παιδιών στην Γαύδο και των δύο παιδιών στους Αρκειούς, αποτελεί ηχηρό ράπισμα προς την υποτιθέμενη μέριμνα του παχύδερμου κράτους για τις παραμεθόριες περιοχές.

Στον τομέα της οικονομίας η χώρα εξακολουθεί να συντηρείται με μηχανική υποστήριξη. Η επιχειρηματικότητα και οι επενδύσεις προσκρούουν και βουλιάζουν στα πάσης μορφής εμπόδια που με μαεστρία τοποθετούνται σε κάθε τους βήμα. Οι ιδιωτικοποιήσεις έχουν ξεπεράσει το επίπεδο του γραφικού και γίνονται ανέκδοτο, ενώ οι υποσχέσεις και οι «κόκκινες γραμμές» είτε καταπατούνται ευθέως, είτε τηρούνται εικονικά και καταστρατηγούνται πλαγίως. Την στιγμή που αυξάνεται η ανεργία και τα «λουκέτα» ή μεταφέρονται επιχειρήσεις στο εξωτερικό, δεν έχει γίνει μέχρι στιγμής αντιληπτό κάποιο συγκεκριμένο μακροπρόθεσμο πρόγραμμα εθνικής αναπτύξεως. Οι προσλήψεις αχρήστων «ημετέρων» και οι δίχως αιδώ τοποθετήσεις ακόμη και στο περιβάλλον του Πρωθυπουργού ανειδίκευτων ατόμων που μισούν τις Ένοπλες Δυνάμεις και την επαγγελματική καταξίωση εκπέμπουν λυπηρά και επικίνδυνα μηνύματα στο εσωτερικό και το εξωτερικό της χώρας. Αντί κινήτρων προς αντιμετώπιση του οξύτατου δημογραφικού μας προβλήματος, εφευρίσκονται αντικίνητρα, ενώ σημαντικό μέρος της νεολαίας εξακολουθεί να δραπετεύει στο εξωτερικό.

Ξαφνικά τα βόρεια σύνορα έκλεισαν, οι ροές μεταναστών από την Τουρκία συνεχίζονται, η μετεγκατάσταση περιορισμένου αριθμού προσφύγων από την Τουρκία αφήνεται στην εθελοντική διάθεση κάποιων κρατών της ΕΕ (για τους ήδη εγκατεστημένους στην Ελλάδα «τσιμουδιά»), το ΝΑΤΟ και η FRONTEX διαπρέπουν στον ρόλο του Ποντίου Πιλάτου και οι Τούρκοι «εμπειρογνώμονες» επί ελληνικών νήσων ανέλαβαν καθήκοντα διαλογής ψυχών προς επιστροφή. Η Ελλάς καθ' όλο το 2015 εκτελούσε χρέη τροχονόμου (τζάμπα «ανθρωπισμός»), αφού δίχως πλήρη τήρηση διαδικασιών, δίχως θέσπιση αντικινήτρων και περιορισμών, έδειχνε και διευκόλυνε τον δρόμο ενός εκατομμυρίου μεταναστών προς την ΕΕ. Σύμφωνα με προβλέψεις κυβερνητικών στελεχών, οι μετανάστες πιθανόν να φθάσουν τις 150.000 (στην πραγματικότητα ο αριθμός αυτός δυνατόν να διπλασιασθεί). Με τα νέα δεδομένα ανά χείρας ο κρατικός μηχανισμός σε αγαστή συνεργασία με τα ΜΜΕ «χρυσώνουν το χάπι» προσπαθώντας να πείσουν την κοινή γνώμη για την αρμονία και την ευτυχία της πολυπολιτισμικής κοινωνίας και παράλληλα αγγαρεύουν κατ΄ αποκλειστικότητα τις Ένοπλες Δυνάμεις, δηλαδή τον μόνο κρατικό φορέα που ακόμη λειτουργεί για την οργάνωση, μέριμνα και υποστήριξη των μεταναστών, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τις επιπτώσεις στην κύρια αποστολή τους.

Οι εγχώριοι «προοδευτικοί», «ανθρωπιστές», «διεθνιστές» και «κοσμοπολίτες», θα πρέπει να γνωρίζουν, ότι με δεδομένα τα δημογραφικά μας χάλια, η διάσπαση της κοινωνικής συνοχής και κυρίως η εξάλειψη της εθνικής συλλογικής συνειδήσεως εξυπηρετεί τα σχέδια υπερδυνάμεων (αλλά και περιφερειακών επιβουλέων), οι οποίες δεν επιθυμούν εθνικές αντιστάσεις και εθνικά σύνορα. Με τις ουτοπικές πολυπολιτισμικές κοινωνίες (την παρά φύση δηλαδή συνύπαρξη κοσμικής και θεοκρατικής κοινωνίας και μάλιστα με άνιση πληθυσμιακή ανάπτυξη) που ευαγγελίζονται οι κύριοι αυτοί, καταστρέφουν ό,τι έχει απομείνει στην χώρα και μετατρέπονται σε αφελείς ή ενσυνείδητους νεροκουβαλητές τής (ή των) υπερδυνάμεως (ων).

Μάρτιος 2016

Αντιναύαρχος ε.α. Β. Μαρτζούκος Π.Ν.
Επίτιμος Διοικητής Σ.Ν.Δ.
Πρόεδρος ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Επισκεφθείτε μας στο Διαδίκτυο www. elisme.gr

Ιδιοκτήτης: ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ. ΚΩΔΙΚΟΣ 016037
Εκδότης-Διευθυντής: Β. Μαρτζούκος
Υπεύθυνος Συντάξεως: Κ. Αργυρόπουλος
Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Α. Τόσιος
Συντακτική Ομάδα: Ε. Τέμπος, Σ. Σκλήρης, Π. Λεονάρδος
DTP-Καλλιτεχνικά: Κ. Αργυρόπουλος
Εκτύπωση: ΝΕΜΕΣΙΣ Α.Ε.

Διευθύνσεις

Γραφεία: Νίκης 11
ΤΚ 105 57 Αθήναι
Τηλέφωνο: 210 8211025
Fax: 210 8211056
E-mail: elesme@otenet.gr
Διαδίκτυο: www. elisme.gr

ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ 30ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015 ΣΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕ ΘΕΜΑ

«Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ. ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ»

Την 30ην Οκτωβρίου 2015, πραγματοποιήθηκε με επιτυχία, Ημερίδα με θέμα «Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ. ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ», η οποία συνδιοργανώθηκε από το Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών (ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ) και την Ακαδημία Αθηνών.

Την Ημερίδα παρακολούθησαν ο Αναπλ. Γεν. Γραμ. Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Πρέσβεις ε.τ., Ακαδημαϊκοί, Ανώτατοι εκπρόσωποι των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, Επίτιμοι Αρχηγοί, εκπρόσωποι Ενώσεων Αποστράτων και της ΣΕΘΑ, σπουδαστές ΑΕΙ και ΑΣΕΙ, φοιτητές, δημοσιογράφοι κ.ά. Επισημαίνεται η απουσία του συνόλου σχεδόν των πολιτικών προσώπων που είχαν προσκληθεί στην Ημερίδα.

Μετά τους χαιρετισμούς εκ μέρους του Προέδρου της Ακαδημίας Αθηνών, του Ακαδημαϊκού και Επίτιμου Α/ΓΕΕΘΑ Στρατηγού εα κ. Δημητρίου Σκαρβέλη και του Προέδρου του ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ., Αντιναυάρχου ε.α. κ. Βασιλείου Μαρτζούκου ΠΝ, ακολούθησαν η ανακοίνωση του Ακαδημαϊκού κ. Κ. Σβολόπουλου και οι εισηγήσεις των ομιλητών. Την ημερίδα έκλεισε με συμπερασματικά σχόλια, ο συντονιστής της ημερίδας Αντιπτέραρχος (Ι) εα Βασίλειος Βρεττός.Οι εισηγητές των θεμάτων που παρουσιάστηκαν κατά την ημερίδα, με την σειρά παρουσιάσεως αυτών, ήταν στις

Α' Ενότητα:

- **Ο Υποστράτηγος ε.α. Κωνσταντίνος Αργυρόπουλος**
- **Ο Ταξίαρχος της ΕΛ.ΑΣ Α. Σούκουλης Προϊστάμενος Δνσης Προστασίας Συνόρων /Α.Ε.Α της ΕΛ.ΑΣ**
- **Ο Σύμβουλος Επιχειρήσεων και Συγγραφέας Αναλυτής κ. Α. Λαυρέντζος.**

Β' Ενότητα:

- **Ο Δικηγόρος και υποψήφιος Δρ. Πανεπιστημίου Πειραιά Η. Βασιλειάδης**
- **Ο Αντιστράτηγος ε.α. Π. Μαυρόπουλος**
- **Ο Υποστράτηγος ε.α. Ιπποκράτης Δασκαλάκης.**

Στο Τεύχος 82 του Περιοδικού μας παρουσιάσθηκαν οι ομιλίες των εισηγητών της Α' Ενότητας.

Στο παρόν Τεύχος παρουσιάζονται οι ομιλίες των εισηγητών της Β' Ενότητας.

Όσων εκ των εισηγητών δεν κατέστη δυνατή η απόκτηση της πλήρους γραπτής εισηγήσεως, η εισήγησή τους βασίσθηκε σε σχετική απομαγνητοφώνηση.

Το **ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ**., έχει ως αποστολή την αδέσμευτη και αξιόπιστη άρθρωση δημοσίου λόγου επί θεμάτων γεωπολιτικής (γεωστρατηγική, γεωοικονομία), επί εξωτερικών και εσωτερικών θεμάτων εθνικού ενδιαφέροντος καθώς και επί διεθνών θεμάτων, με έμφαση σε θέματα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, με σκοπό την συμβουλευτική συμβολή στην εκπλήρωση των εκάστοτε εθνικών συμφερόντων. Το αντικείμενο της ημερίδας συνδέεται με τους σκοπούς και το έργο του ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ. καθόσον εντάσσεται στα θέματα εθνικού ενδιαφέροντος και συγκεκριμένα στους τομείς της προάσπισης των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας μας, της ασφάλειας, της οικονομίας και της διαφυλάξεως του πολιτισμού και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Το ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ., πραγματοποιεί τους σκοπούς του με τα ακόλουθα κυρίως μέσα:

- Εκδίδει το περιοδικό «**Προβληματισμοί**»
- Διατηρεί την ιστοσελίδα www.elisme.gr
- Έχει παρουσία κοινωνικής δικτύωσης στο facebook
- Οργανώνει ομιλίες, ημερίδες, συνέδρια και ενημερωτικά σεμινάρια για θέματα εθνικού ενδιαφέροντος.
- Αναλαμβάνει την εκπόνηση μελετών σχετικών με τα αντικείμενα ενδιαφέροντός του, καθώς και την επικαιροποίηση παλαιοτέρων μελετών του Ινστιτούτου.

«Τρομοκρατία και Οργανωμένο Έγκλημα ως Απειλές Ασφάλειας »

Ομιλητής : Ηλίας Βασιλειάδης
Δικηγόρος, Υποψήφιος Διδάκτωρ του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς

Ι. Εισαγωγή.

Η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα είναι δύο φαινόμενα με ιδιαίτερη σημασία για τα σύγχρονα κράτη και τις κοινωνίες τους. Τα τελευταία χρόνια, με τις αλλαγές στο διεθνές σύστημα που έφερε το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και η εκρηκτική ανάπτυξη της τεχνολογίας και των επικοινωνιών, τα δύο αυτά φαινόμενα έχουν αποκτήσει αυξημένη παρέμβαση και σημασία σε σχέση με το παρελθόν . Τόσο η τρομοκρατία όσο και το οργανωμένο έγκλημα, θέτουν υπό αμφισβήτηση την κυριαρχία του κράτους στο εσωτερικό του, υπονομεύουν τις επίσημες λειτουργίες του, επιδιώκουν την αποφυγή κάθε είδους ελέγχων από τα όργανά του και εμφανίζουν διαλυτικές επιπτώσεις στον κοινωνικό του ιστό. Παράλληλα, τα δύο συγκεκριμένα φαινόμενα έχουν και διεθνική διάσταση, αφού πέραν του εσωτερικού των κρατών εκδηλώνονται και σε διεθνές επίπεδο, διαπερνώντας τα καθορισμένα κρατικά σύνορα και αναπτύσσοντας δραστηριότητες στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών, γεγονός που επηρεάζει τις διακρατικές σχέσεις και τη λειτουργία των διεθνών θεσμών .

Η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα παρουσιάζουν μεταξύ τους σημαντικές ομοιότητες αλλά και καθοριστικές διαφορές. Αποτελούν, όπως παρατηρούμε στη συνέχεια, διαφορετικά φαινόμενα που πρέπει να διακρίνονται κατά την ανάλυση και αντιμετώπισή τους. Βασικό κοινό τους στοιχείο όμως, λόγω του περιεχομένου των δράσεών τους, είναι ότι συνιστούν τις δύο μεγαλύτερες απειλές στις μέρες μας, αφενός για την εσωτερική ασφάλεια των κρατών, η οποία αφορά την ανεμπόδιστη άσκηση της εξουσίας και τη διατήρηση της τάξης από τα επίσημα όργανα ενός κράτους στο εσωτερικό του, και αφετέρου για τη διεθνή ασφάλεια, η οποία αφορά τη διατήρηση της ομαλότητας και της τάξης ως προς τη συνύπαρξη των κρατών και των άλλων παραγόντων της διεθνούς πολιτικής στο διεθνές σύστημα . Πρόκειται δηλαδή για δύο μη κρατικούς δρώντες που αφενός κλονίζουν τη δυνατότητα ενός κράτους να ασκήσει ομαλά την κυριαρχία του στο εσωτερικό του και να κατοχυρώσει την εξέλιξη του συλλογικού βίου των πολιτών του σε συνθήκες σταθερότητας και ασφάλειας, και αφετέρου θίγουν την ομαλή και ειρηνική συνύπαρξη των κρατών, αλλά και την απρόσκοπτη λειτουργία των διεθνών θεσμών, στο διεθνές πεδίο.

Η Ελλάδα, όπως τα περισσότερα κράτη, δεν αποτελεί εξαίρεση ως προς την εμφάνιση στο έδαφός της τρομοκρατικών και οργανωμένων εγκληματικών δραστηριοτήτων. Η κρίσιμη γεωπολιτική θέση της μάλιστα προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στις τρομοκρατικές και εγκλη ματικές ομάδες που δραστηριοποιούνται στην επικράτειά της, καθώς η δράση τους μπορεί εύκολα από ένα εσωτερικό πρόβλημα να καταστεί ζήτημα με σοβαρές διαστάσεις διεθνούς ασφάλειας. Περαιτέρω, τα τελευταία χρόνια διαφαίνεται μια αναπτυσσόμενη σχέση μεταξύ ελληνικής τρομοκρατίας και οργανωμένου εγκλήματος, γεγονός που αυξάνει εκθετικά την επικινδυνότητα των εγχώριων οργανώσεων, δημιουργεί προβληματισμό για τη διασύνδεση των δύο φαινομένων και υπογραμμίζει την αναγκαιότητα διαμόρφωσης ολοκληρωμένης εθνικής πολιτικής για την αντιμετώπισή τους.

Τα παραπάνω στοιχεία καθιστούν απαραίτητη τη συστηματική μελέτη των εν λόγω φαινομένων καθώς και την ανάπτυξη λυσιτελών προσπαθειών για τη διαχείρισή τους, δεδομένου ότι απειλούν τόσο την εύρυθμη λειτουργία πολλών κρατών στο εσωτερικό τους όσο και τη σταθερότητα στο διεθνές σύστημα. Στο πλαίσιο της ανάλυσής τους, είναι χρήσιμο να προσδιορίζουμε τα κύρια χαρακτηριστικά που διακρίνουν τις κυριότερες εκδηλώσεις των φαινομένων αυτών, προκειμένου να εντοπίζουμε τα κοινά στοιχεία και τις διαφορές τους και να αντιλαμβανόμαστε επαρκώς τις ποικίλες εκφάνσεις τους.

ΙΙ. Οι ομοιότητες και οι διαφορές μεταξύ των δύο φαινομένων.

Τα φαινόμενα της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος έχουν αρκετά κοινά σημεία αλλά και κρίσιμες διαφορές. Ένας ομόφωνα αποδεκτός ορισμός δεν υπάρχει για τις δύο συγκεκριμένες έννοιες , καθώς η ποικιλομορφία τους ως κοινωνικών φαινομένων σε συνδυασμό με τις διαφορετικές αντιλήψεις που εμφιλοχωρούν στις προσπάθειες διατύπωσης ενός ορισμού, καθιστούν πράγματι πολύ δύσκολη την εύρεση ενός καθολικά αποδεκτού σχήματος που να περιγράφει πλήρως και επαρκώς το καθένα από αυτά . Από την άλλη πλευρά, υφίστανται ορισμένα σαφή προσδιοριστικά στοιχεία που απαντώνται στην πλειονότητα των τρομοκρατικών και οργανωμένων εγκληματικών εκδηλώσεων και μας επιτρέπουν να επιχειρούμε την περιγραφή και ανάλυσή τους.

Βασικό χαρακτηριστικό τόσο της τρομοκρατίας όσο και του οργανωμένου εγκλήματος είναι ότι αποτελούν φαινόμενα που στηρίζονται σε μη κρατικούς δρώντες , δηλαδή σε ομάδες ιδιωτών, και επιδιώκουν να αναπτύσσουν τις δράσεις τους εκφεύγοντας του ελέγχου των επίσημων φορέων εξουσίας των κρατών.Τα εν λόγω δύο φαινόμενα συνιστούν δραστηριότητες που ανήκουν στον χώρο της παρανομίας και πραγματοποιούνται από ομάδες ατόμων οι οποίες δραστηριοποιούνται για μη προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, είναι οργανωμένες σε συγκεκριμένο ιεραρχικό πλαίσιο με διακριτούς ρόλους και κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των μελών τους, χρησιμοποιούν βία ή την απειλή χρήσης βίας ως κύριο μέσο για την επίτευξη των επιμέρους στόχων τους και διαπράττουν παράνομες πράξεις μεγάλης βαρύτητας προκειμένου να εκπληρώσουν τους ιδιαίτερους σκοπούς τους.

Συνεπώς, τα βασικά κοινά σημεία που προσδιορίζουν αμφότερα τα φαινόμενα της τρομοκρατίας και του ορ-

γανωμένου εγκλήματος είναι: α) η ύπαρξη οργανωμένης ομάδας ατόμων με διάρκεια στον χρόνο, β) η ιεραρχία και η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των μελών της ως τρόπος οργανωτικής συγκρότησης και δομής, γ) η χρήση της βίας ή της απειλής χρήσης βίας για την επίτευξη των στόχων της και δ) η διάπραξη παράνομων πράξεων μεγάλης βαρύτητας για την εκπλήρωση του σκοπού της.

Τα παραπάνω κοινά στοιχεία δεν θα πρέπει να δημιουργούν τη λανθασμένη εντύπωση ότι πρόκειται για σχεδόν όμοια φαινόμενα που μπορούν να αντιμετωπίζονται στο ίδιο πλαίσιο. Αν και η τρομοκρατία εντάσσεται ορισμένες φορές στην ευρύτερη έννοια του οργανωμένου εγκλήματος, αφού και αυτή χαρακτηρίζεται από οργανωμένες ομάδες ατόμων που διαπράττουν παράνομες πράξεις, εντούτοις η σύγχυση και η όποια ταύτιση μεταξύ των δύο φαινομένων θα πρέπει να αποφεύγεται, καθώς η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα διαφέρουν ουσιωδώς ως προς το στοιχείο του σκοπού. Ειδικότερα, οι τρομοκρατικές οργανώσεις έχουν ως κύριο στόχο την πραγματοποίηση διαφόρων πολιτικών ή θρησκευτικών επιδιώξεων, υπό την έννοια της ανατροπής υφιστάμενων δομών και εξουσιαστικών σχέσεων και την αντικατάστασή τους με άλλες, ενώ οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες έχουν ως θεμελιώδη σκοπό τους την επίτευξη σημαντικού υλικού οφέλους , χωρίς να επιδιώκουν την ανατροπή δεδομένων πολιτικών συσχετισμών και καθεστώτων αλλά επιχειρώντας να εκμεταλλευτούν τις ολιγωρίες των υφιστάμενων δομών για τη διευκόλυνση της δράσης τους .

Με βάση συνεπώς το κριτήριο του σκοπού, είναι σαφές ότι τα δύο φαινόμενα διαφοροποιούνται ουσιωδώς , καθώς εκκινούν από διαφορετικές αφετηρίες και δραστηριοποιούνται με γνώμονα εντελώς ξεχωριστές κατευθύνσεις. Έτσι, τόσο η μελέτη όσο και η αντιμετώπισή τους καθίστανται λυσιτελείς εφόσον λαμβάνεται επαρκώς υπόψη η σημαντική αυτή μεταξύ τους διάκριση. Όπως όμως γίνεται συχνά αντιληπτό στον εξωτερικό κόσμο, τα δύο φαινόμενα εμφανίζουν ενίοτε στην πράξη στοιχεία διασύνδεσης μεταξύ τους, τα οποία πρέπει επίσης να αναλύονται και να ερμηνεύονται συστηματικά, στο πλαίσιο της κατανόησης και αντιμετώπισης των τρομοκρατικών και εγκληματικών εκδηλώσεων.

ΙΙΙ. Η διασύνδεση τρομοκρατίας και οργανωμένου εγκλήματος.

Η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα είναι διακριτά φαινόμενα με διαφορετικές αφετηρίες και στοχεύσεις. Ως βασικό κοινό χαρακτηριστικό μοιράζονται, όπως ήδη αναφέραμε, τη διαρκή προσπάθειά τους να διαφεύγουν τους ελέγχους από τους επίσημους φορείς και μηχανισμούς των κρατών. Στο πλαίσιο αυτό οι τρομοκρατικές και εγκληματικές ομάδες προβαίνουν, όταν οι συνθήκες το ευνοούν, στην ανάπτυξη συνεργατικών σχέσεων, προκειμένου, ως ομάδες που λειτουργούν στον χώρο της παρανομίας, να ισχυροποιήσουν τη θέση τους και να διασφαλίσουν την επιβίωσή τους.

Οι συνεργατικές σχέσεις ανάμεσα στην τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα έχουν συνήθως ως αντικείμενο συγκεκριμένες αμοιβαία επωφελείς συναλλαγές, χωρίς να μεταβάλλουν ουσιωδώς τους κύριους διακριτούς στόχους της εκάστοτε τρομοκρατικής ή οργανωμένης εγκληματικής ομάδας. Το περιεχόμενο αυτών των συναλλαγών έχει συχνά να κάνει με ανταλλαγές και εν γένει διευκολύνσεις που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη της δράσης των τρομοκρατικών και εγκληματικών οργανώσεων. Έτσι, για παράδειγμα, μια οργανωμένη εγκληματική ομάδα που δραστηριοποιείται στον χώρο της παράνομης εμπορίας όπλων και ναρκωτικών, μπορεί να συνεργάζεται με μια τρομοκρατική οργάνωση, στο πλαίσιο αμοιβαία επωφελών συναλλαγών και διευκολύνσεων.

Η συνεργατική διασύνδεση τρομοκρατίας και οργανωμένου εγκλήματος, όταν είναι συγκυριακή και προσωρινή, δεν αλλάζει τη φύση και τις διαφορετικές προτεραιότητες των εμπλεκομένων οργανώσεων. Όταν όμως εξελίσσεται σε μόνιμη και διαρκή βάση, μπορεί να οδηγήσει σε μετάλλαξη και εκφυλισμό των ομάδων που συμμετέχουν σ' αυτήν, μεταμορφώνοντας, για παράδειγμα, μια τρομοκρατική οργάνωση που συστήθηκε για την επίτευξη πολιτικών στόχων σε μια αμιγώς εγκληματική ομάδα με αποκλειστικό σκοπό την αποκόμιση υλικού οφέλους, και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις υπό τον ψευδεπίγραφο δικαιολογητικό μανδύα της δήθεν επιδίωξης των ανενεργών πλέον αρχικών πολιτικών στοχεύσεων.

Σε κάθε περίπτωση, η διασύνδεση τρομοκρατικών και εγκληματικών ομάδων ενισχύει τις δυνατότητες των οργανώσεων αυτών να διαφεύγουν τον έλεγχο από τους κρατικούς φορείς , βελτιώνει και αναβαθμίζει τα μέσα και τους πόρους που διαθέτουν για την επίτευξη των σκοπών τους και εντείνει την επικινδυνότητά τους, τόσο στο εσωτερικό των κρατών όσο και στο διεθνές πεδίο. Παράλληλα, αυτή η διασύνδεση μεγενθύνει τις επιπτώσεις της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος στις κρατικές δομές και τον κοινωνικό ιστό, επιτείνοντας την απειλή που παρουσιάζουν αμφότερα τα φαινόμενα σε βάρος της ασφάλειας των κρατών και των κοινωνιών τους.

IV. Οι επιπτώσεις των δύο φαινομένων στις κρατικές και κοινωνικές δομές και η σημασία τους ως απειλές ασφάλειας.

Η ύπαρξη και δραστηριοποίηση τρομοκρατικών και εγκληματικών ομάδων στο εσωτερικό ενός κράτους έχει σημαντικότατες επιπτώσεις σε δύο επίπεδα: αφενός στην εύρυθμη και ανεμπόδιστη λειτουργία των κεντρικών δομών του κράτους αυτού και αφετέρου στην ομαλή συγκρότηση και εξέλιξη της οικείας κοινωνίας. Ειδικότερα, και τα δύο εν θέματι φαινόμενα με τις εκδηλώσεις τους κλονίζουν την κυριαρχία ενός κράτους στο εσωτερικό του , ενώ παράλληλα απειλούν και υπονομεύουν τη δυνατότητα των πολιτών του να είναι ασφαλείς και να συνυπάρχουν σε ένα αρμονικό και ευνομούμενο κοινωνικό περιβάλλον.

Πιο συγκεκριμένα, η τρομοκρατία, ως παράγοντας που επιδιώκει την ανατροπή του υφιστάμενου πολιτικού κατεστημένου και των συναφών δομών και σχέσεων εξουσίας που το στηρίζουν, εξ ορισμού απειλεί η επιχειρεί να απειλήσει με κάθε ενέργειά της τη δυνατότητα των κεντρικών φορέων εξουσίας ενός κράτους να ασκούν αποτελεσματικά την κυριαρχία τους. Κάθε τρομοκρατική οργά

νωση εξάλλου έχει ως βασικό της στόχο την υπονόμευση της ομαλής λειτουργίας των κεντρικών δομών του κράτους σε τέτοιο βαθμό, ώστε τελικά να επέλθει η κατάρρευση αυτών των δομών και η αντικατάστασή τους με νέες που να ικανοποιούν το συγκεκριμένο πολιτικό ή άλλο πρόταγμά της. Με τον τρόπο αυτό, η τρομοκρατία θίγει την κεντρική λειτουργία ενός κράτους και τελικά αποδυναμώνει την εσωτερική του κυριαρχία, δημιουργώντας αστάθεια που επηρεάζει δυσμενώς τον τρόπο συγκρότησης και εξέλιξης της αντίστοιχης κοινωνίας. Παράλληλα, η τρομοκρατική δράση απειλεί άμεσα την ασφάλεια όλων των πολιτών ενός κράτους, καθώς ακόμα και όταν ο διακηρυγμένος στόχος μιας τέτοιας ομάδας δεν περιλαμβάνει τα τυφλά χτυπήματα σε βάρος πολιτών, εντούτοις δεν αποκλείεται να υπάρχουν τυχαία θύματα (και μάλιστα πολλά) ανάμεσα στον γενικό πληθυσμό, ως αποτέλεσμα των τρομοκρατικών επιθέσεων.

Όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα, αν και δεν επιδιώκει με τη δράση του την ανατροπή του υπάρχοντος πολιτικού κατεστημένου όπως η τρομοκρατία αλλά την εκμετάλλευσή του προς ίδιον όφελος, υποσκάπτει επίσης τη δυνατότητα ενός κράτους να ασκεί αποτελεσματικά την εσωτερική του κυριαρχία. Ειδικότερα, οι ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος υποκαθιστούν με τη δράση τους λειτουργίες του κράτους, καλύπτοντας τα κενά που αυτό αφήνει, διεισδύουν στις επίσημες οικονομικές δομές προκειμένου να τις εκμεταλλευτούν προς όφελός τους για να νομιμοποιήσουν τα παράνομα κέρδη τους , επιδιώκουν να διαφθείρουν σημαντικούς παράγοντες της άσκησης της κρατικής εξουσίας ώστε να μην εμποδίζουν αλλά να διευκολύνουν τη δράση τους, ενώ προσφεύγουν στην άσκηση εκφοβισμών και δολοφονικής βίας όταν κρίνουν ότι αυτό απαιτείται για την πραγματοποίηση των στόχων τους. Με βάση τα παραπάνω, προκύπτει ότι το οργανωμένο έγκλημα ουσιαστικά «θρέφεται» από τις παθογένειες και τις ολιγωρίες ενός κράτους, επιδιώκοντας την εκμετάλλευσή τους προκειμένου να ισχυροποιηθεί, πράγμα που τελικά υπονομεύει ακόμα περισσότερο τη δυνατότητα του κράτους αυτού να εκδηλώσει αποτελεσματικά την κυριαρχία του στο εσωτερικό, βαθαίνει τη δυσλειτουργία των κεντρικών δομών του και κλονίζει τη δυνατότητα της αντίστοιχης κοινωνίας να αναπτυχθεί ομαλά. Παράλληλα, οι δράσεις του οργανωμένου εγκλήματος, στις οποίες περιλαμβάνονται το εμπόριο ναρκωτικών, η παράνομη διακίνηση ανθρώπων, το εμπόριο όπλων, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, η εκβιαστική παροχή προστασίας σε επιχειρήσεις και η πραγματοποίηση προσχεδιασμένων δολοφονικών ενεργειών, θίγουν άμεσα και σε καθημερινή βάση την ασφάλεια των πολιτών ενός κράτους, καθώς δημιουργούν ένα περιβάλλον ανομίας, βίας, διαφθοράς και εκμετάλλευσης, εντός του οποίου κανένα μέλος της οικείας κοινωνίας δεν μπορεί να είναι πραγματικά ασφαλές.

Όπως προκύπτει από τα όσα μόλις εκθέσαμε, τόσο η τρομοκρατία όσο και το οργανωμένο έγκλημα υπονομεύουν την κυριαρχία των κρατών στα οποία εκδηλώνονται, εμποδίζουν τη δυνατότητα των αντίστοιχων κοινωνιών να εξελιχθούν ομαλά και απειλούν σοβαρά την ασφάλεια των μελών κάθε οργανωμένης κοινωνίας στην οποία εμφανίζονται. Ταυτόχρονα όμως, τα δύο αυτά φαινόμενα συνιστούν τις πιο σημαντικές ίσως μη κρατικές απειλές ασφάλειας στο διεθνές πεδίο.

Συγκεκριμένα, όταν μια τρομοκρατική ή εγκληματική ομάδα αποκτά διεθνικά χαρακτηριστικά, δηλαδή τη δυνατότητα να αναπτύσσει τις δράσεις της σε περισσότερα του ενός κράτη, καθίσταται αυτομάτως απειλή και πρόβλημα ασφάλειας διεθνώς, το οποίο θίγει άμεσα την ασφάλεια των εμπλεκόμενων κρατών και των κοινωνιών τους, ενώ μπορεί δυνητικά να θίξει την ασφάλεια και άλλων τρίτων κρατών. Περαιτέρω, τα δύο εν λόγω φαινόμενα έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα ως απειλές ασφάλειας και λόγω πιθανών ευρύτερων συνεπειών τους στις διεθνείς σχέσεις και τη διεθνή πολιτική. Ειδικότερα, η δραστηριοποίηση μιας τρομοκρατικής ή οργανωμένης εγκληματικής ομάδας σε περισσότερα του ενός κράτη μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα και εντάσεις στις διακρατικές σχέσεις. Στις πιο σοβαρές περιπτώσεις μάλιστα, έχει αποδειχτεί ότι, έστω ως διακηρυγμένη δικαιολογητική βάση, μπορεί να οδηγήσει σε συγκρούσεις κρατών, εισβολές και διεθνείς επεμβάσεις . Συνακόλουθα, η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, όντας σύμφωνα με τα προαναφερθέντα ιδιαίτερα σοβαρές απειλές ασφάλειας τόσο στο εσωτερικό των κρατών όσο και στο διεθνές πεδίο, δημιουργούν στα κράτη και τους διακυβερνητικούς θεσμούς την ανάγκη διαμόρφωσης ειδικών πολιτικών και συνεργατικών δράσεων για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεών τους.

V. Η αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος.

Φαινόμενα όπως η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, δηλαδή εκείνα που εξ ορισμού απειλούν την ασφάλεια στο εσωτερικό των κρατών αλλά και στις διεθνείς τους σχέσεις, αντιμετωπίζονται σε δύο επίπεδα: αφενός στο εσωτερικό του κράτους και αφετέρου στο πεδίο της διακυβερνητικής συνεργασίας.

Στο πρώτο επίπεδο, αυτό του εσωτερικού του κράτους, η πολιτική που ακολουθούν τα κράτη απέναντι στα φαινόμενα της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος χαρακτηρίζεται συνήθως από μια μονομερή προσήλωση σε κατασταλτικές κατευθύνσεις και ελάχιστα από συντονισμένες προσπάθειες ανάλυσης των αιτίων της εμφάνισής τους και πρόληψης αυτών. Έτσι τα κράτη, αντί να ενισχύουν και να βελτιώνουν τις κεντρικές δομές λειτουργίας τους και τις δυνατότητές τους να ασκούν αποτελεσματικά την εσωτερική τους κυριαρχία, καθιερώνουν και εφαρμόζουν ένα πλέγμα αυστηρών κατασταλτικών ρυθμίσεων, το οποίο στην πλειονότητα των περιπτώσεων στερείται μακρόπνοου σχεδιασμού, ακολουθεί ετεροχρονισμένα τις επιπτώσεις των δύο φαινομένων όταν πλέον αυτές έχουν ήδη καταστεί ιδιαίτερα σοβαρές και δημιουργεί συχνά παράπλευρα προβλήματα λόγω των αμιγώς κατασταλτικών χαρακτηριστικών του. Σε περιπτώσεις βέβαια που τα κράτη φροντίζουν να ενισχύσουν με συνέπεια τις κεντρικές δομές τους και να κατοχυρώσουν την αποτελεσματική άσκηση της κυριαρχίας τους, επιτυγχάνουν σημαντικά αποτελέσματα ως προς τον περιορισμό των συγκεκριμένων φαινομένων.

Στο δεύτερο επίπεδο, αυτό της διεθνούς διακυβερνητικής συνεργασίας, που περιλαμβάνει κυρίως τη λειτουργία διεθνών οργανισμών, τα κράτη επιδιώκουν μέσω της συνεργασίας να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις των φαινομένων της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος τόσο στην εσωτερική όσο και στη διεθνή ασφάλεια. Στο πλαίσιο αυτό, υιοθετούν από κοινού ρυθμίσεις που αφορούν τη σύγκλιση των επιμέρους εθνικών πολιτικών, την αμοιβαία συνδρομή και πληροφόρηση, τη δημιουργία κοινών μηχανισμών και οργάνων για την επιχειρησιακή αντιμετώπιση των φαινομένων, τη σύναψη συμφωνιών για επέκταση και εμβάθυνση της μεταξύ τους συνεργασίας. Αυτές οι προσπάθειες, δεδομένου ότι περιλαμβάνουν τη σύμπραξη περισσοτέρων του ενός κρατών αλλά συνήθως και το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης ενός διεθνούς οργανισμού, οδηγούν σε ορισμένες επιτυχίες ως προς την αντιμετώπιση των δύο φαινομένων, ιδίως όσον αφορά τις διεθνικές πτυχές των δράσεων της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος . Από την άλλη πλευρά όμως, οι εν λόγω συνεργατικές διακυβερνητικές προσπάθειες, ανεξαρτήτως του αν λαμβάνουν χώρα στη βάση μιας διμερούς διακρατικής συνεννόησης ή εντός της λειτουργίας ενός διεθνούς θεσμού, δεν επιφέρουν ριζικά πλήγματα στη μακροημέρευση των ισχυρών τρομοκρατικών και εγκληματικών ομάδων ούτε αντιμετωπίζουν καθοριστικά τα αίτια της εμφάνισης και ανάπτυξής τους. Αυτό συμβαίνει γιατί στη διεθνή διακυβερνητική συνεργασία παρεμβάλλονται διαφορετικά και συχνά αντικρουόμενα εθνικά συμφέροντα , η τάση της επιβολής από τους ισχυρότερους συμμετέχοντες των ιδιαίτερων επιδιώξεών τους , καθώς και το κρισιμότατο ζήτημα του ποιος θα ωφεληθεί περισσότερο από τη συνεργασία . Έτσι, ειδικά όταν το αντικείμενο της συνεργασίας είναι φαινόμενα που αφορούν άμεσα τον πυρήνα της ασφάλειας των εμπλεκόμενων κρατών, όπως είναι εν προκειμένω η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, και δεδομένου ότι στο διεθνές σύστημα δεν υπάρχει μια ανώτερη από τα κράτη αρχή που να κατοχυρώνει την ασφάλειά τους , η εν λόγω διακυβερνητική συνεργασία διακρίνεται από αρκετούς περιορισμούς, ολιγωρίες και προβλήματα , γεγονός που εξηγεί την αδυναμία της να αντιμετωπίσει ριζικά τις πιο αναπτυγμένες τρομοκρατικές και εγκληματικές οργανώσεις.

Με βάση τα παραπάνω, προκύπτει ότι τα φαινόμενα της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος αντιμετωπίζονται με επάρκεια και αποτελεσματικότητα εντός των ορίων των κρατών, όταν αυτά ενισχύουν τις κεντρικές δομές τους και αποκτούν τη δυνατότητα να ασκούν πλήρως και ανεμπόδιστα την κυριαρχία τους. Η διακυβερνητική συνεργασία, είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου των διεθνών οργανισμών, χαρακτηρίζεται από δεδομένα όρια και προβλήματα λόγω της δομής του διεθνούς συστήματος και της συμπεριφοράς των κρατών σε αυτό. Έτσι, η συνεργασία αυτή μπορεί να επιφέρει σημαντικά αποτελέσματα ως προς την αντιμετώπιση των δύο φαινομένων όταν στοχεύει και συμβάλλει στην υποστήριξη των κρατών στα οποία αυτά εκδηλώνονται πιο έντονα, δηλαδή όταν ενισχύει τα κράτη και διευκολύνει την άσκηση της κυριαρχίας τους, ώστε τελικά τα ίδια τα κράτη να περιορίσουν με τον δικό τους τρόπο και εντός της επικράτειάς τους τις εκδηλώσεις της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος. Υπό αυτό το πρίσμα, η αντιμετώπιση των διεθνικών διαστάσεων της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος καθίσταται λυσιτελής όταν όλα τα εμπλεκόμενα κράτη, στο έδαφος των οποίων εμφανίζονται τα φαινόμενα, αποκτούν τη δυνατότητα να τα διαχειριστούν επαρκώς, το καθένα εντός των ορίων του.

VI. Η περίπτωση της Ελλάδας.

Στην Ελλάδα η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα έχουν παρουσία, όχι μεν τόσο έντονη όσο σε άλλες χώρες , αλλά σε κάθε περίπτωση αρκετά σημαντική, ιδίως τις τελευταίες δεκαετίες. Η ανάπτυξη της ελληνικής εγχώριας τρομοκρατίας εντοπίζεται κυρίως μετά την πτώση της επταετούς στρατιωτικής δικτατορίας , με την εμφάνιση του φαινομένου της 17 Νοέμβρη , μιας ολιγομελούς τρομοκρατικής ομάδας που παρέμεινε ενεργή για σχεδόν τριάντα χρόνια. Το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα σημείωσε ιδιαίτερη ανάπτυξη κυρίως μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, δηλαδή σε μια περίοδο κατά την οποία οι ανακατατάξεις που έλαβαν χώρα στο διεθνές σύστημα, με την κατάρρευση της ΕΣΣΔ, τη διάλυση της ενωμένης Γιουγκοσλαβίας και τη δημιουργία πολλών νέων κρατών με αδύναμες κεντρικές δομές στην Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, έφεραν την εξάπλωση και εισροή στη χώρα ξένων εγκληματικών ομάδων, οι οποίες δρώντας σε συνεργασία με τις ελληνικές οργανώσεις σχημάτισαν εγκληματικούς πυρήνες με αυξημένες δυνατότητες και παρεμβάσεις .Η εγχώρια τρομοκρατία στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από αμιγώς πολιτικούς σκοπούς, οι οποίοι αφορούν τη ριζική ανατροπή του υπάρχοντος πολιτικού και πολιτειακού συστήματος. Στις μέρες μας, παρατηρούμε μια αλλαγή των εγχώριων τρομοκρατικών οργανώσεων, οι οποίες από τις παλαιότερες ολιγομελείς «κλειστές» ομάδες φαίνεται να μεταβαίνουν σε πιο πολυάριθμα σχήματα, τα οποία μάλιστα απαρτίζονται κυρίως από νέους. Τόσο οι παλαιότερες ανενεργές πλέον οργανώσεις όπως η 17Ν όσο και οι νεότερες, δεν εμφάνισαν και δεν έχουν μέχρι σήμερα εμφανίσει δράση τέτοιου βεληνεκούς που να μπορεί να θεωρηθεί ότι κλόνισε τα θεμέλια του υφιστάμενου καθεστώτος στην Ελλάδα. Παρά ταύτα, έχουν αποτελέσει και αποτελούν σημαντικές απειλές για την εγχώρια ασφάλεια, καθώς η δράση τους περιλαμβάνει θανατηφόρα πλήγματα σε βάρος ανθρώπινων στόχων με θεσμικό ρόλο και καταστροφικές επιθέσεις σε υλικούς στόχους με συμβολική σημασία, ενέργειες που κατά καιρούς έχουν θέσει σε σοβαρή διακινδύνευση απλούς πολίτες .

Όσον αφορά τις τρομοκρατικές οργανώσεις με διεθνικά χαρακτηριστικά, η διεθνής τρομοκρατία δεν έχει ιδιαίτερη παρουσία σε ελληνικό έδαφος, ενώ ειδικότερα η αλματωδώς αναπτυχθείσα τα τελευταία χρόνια ισλαμική τρομοκρατία δεν φαίνεται να έχει συγκροτήσει πυρήνες με στόχο την πραγματοποίηση τρομοκρατικών ενεργειών εντός της Ελλάδας . Εντούτοις, δεδομένης της κρίσιμης γεωπολιτικής θέσης της χώρας και της γειτνίασής της με ζώνες μεγάλης αστάθειας, τόσο στην Αφρική όσο και στη Μέση Ανατολή, δεν μπορεί να αποκλειστεί η εμφάνιση στο

έδαφός της ισλαμικών τρομοκρατικών ομάδων, πράγμα που δυνητικά εξαρτάται και από τις επιλογές του ελληνικού κράτους στο πεδίο της διεθνούς πολιτικής .

Αναφορικά με το οργανωμένο έγκλημα, η κατάσταση στην Ελλάδα παρουσιάζεται αρκετά διαφορετική. Οι εγχώριες εγκληματικές οργανώσεις συνεργάζονται εντός της ελληνικής επικράτειας με πολλές εγκληματικές ομάδες που προέρχονται από το εξωτερικό, ενώ οι τελευταίες έχουν διεισδύσει σε ιδιαίτερα σημαντικό βαθμό στο ελληνικό έδαφος, αποκτώντας τη δυνατότητα να αναπτύσσουν σειρά σοβαρών εγκληματικών δράσεων . Οι δράσεις του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα περιλαμβάνουν πλήθος παράνομων πράξεων, από την οργανωμένη κλοπή οχημάτων, τις διαρρήξεις, τη διενέργεια ληστειών, το λαθρεμπόριο τσιγάρων και την παροχή εκβιαστικής προστασίας σε επιχειρήσεις, μέχρι τη διάπραξη δολοφονιών, το εμπόριο ναρκωτικών και όπλων, την παράνομη διακίνηση ανθρώπων, τη μαστροπεία και το ξέπλυμα μαύρου χρήματος . Είναι σαφές ότι οι εν λόγω οργανωμένες εγκληματικές δραστηριότητες συνιστούν σοβαρότατη απειλή για την εγχώρια ασφάλεια, με τους πολίτες της χώρας να βιώνουν άμεσα τις συνέπειές τους και να είναι σε καθημερινή βάση δυνητικά θύματα μίας ή περισσότερων οργανωμένων εγκληματικών ενεργειών. Παράλληλα, η Ελλάδα, λόγω της ιδιαίτερης γεωπολιτικής της θέσης και της δραστηριοποίησης στο έδαφός της ισχυρών ξένων οργανώσεων με διεθνή εμβέλεια, έχει καταστεί διαμετακομιστικό κέντρο για την πραγματοποίηση διεθνικών εγκληματικών δράσεων, όπως το εμπόριο ναρκωτικών και η παράνομη διακίνηση ανθρώπων με τελικό προορισμό τις χώρες της δυτικής Ευρώπης. Όλα τα παραπάνω εμφανίζουν δυσμενέστατο αντίκτυπο στη συνοχή και την ομαλή ανάπτυξη της ελληνικής κοινωνίας, ενώ παράλληλα αποδυναμώνουν καθοριστικά τις κεντρικές δομές του ελληνικού κράτους και πλήττουν καίρια την εθνική του οικονομία.

Όσον αφορά τη διασύνδεση μεταξύ τρομοκρατίας και οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια πιθανή τάση συνεργασίας ανάμεσα σε τρομοκρατικές οργανώσεις και εγκληματικές ομάδες που δεν υπήρχε στο παρελθόν. Ενώ παλιότερα οι εγχώριες τρομοκρατικές οργανώσεις δρούσαν σε καθεστώς αυστηρής και απόλυτης μυστικότητας, διατηρούσαν στεγανά ως προς τον χώρο του οργανωμένου εγκλήματος και εμπλέκονταν αυτόνομα σε παράνομες πράξεις όπως ληστείες και κλοπές προκειμένου να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση και απόκτηση οπλισμού, στις μέρες μας διαφαίνεται μια εξελισσόμενη σχέση μεταξύ τρομοκρατικών και εγκληματικών ομάδων, τόσο στο επίπεδο της προμήθειας οπλισμού όσο και στο επίπεδο της εν γένει αποφυγής των διωκτικών αρχών και των κατασταλτικών μηχανισμών του κράτους. Η συνεργασία αυτή σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να δυσχεράνει τη διάκριση ανάμεσα σε τρομοκρατικές και εγκληματικές ομάδες, ενώ αυξάνει τις επιχειρησιακές δυνατότητες και την επικινδυνότητα της δράσης τους, ιδίως όσον αφορά τις τρομοκρατικές οργανώσεις. Από την άλλη πλευρά, η πιθανή στενότερη όσμωση μεταξύ τρομοκρατίας και οργανωμένου εγκλήματος, δεδομένου ότι οδηγεί στη χαλάρωση των στεγανών και τον περιορισμό της απόλυτης μυστικότητας που χαρακτήριζε στο παρελθόν την τρομοκρατική δράση στην Ελλάδα, μπορεί να καταστήσει ευχερέστερο για τις διωκτικές αρχές να διεισδύσουν στον χώρο της τρομοκρατίας και να επιτύχουν την εξάρθρωση οργανώσεων.

Η αντιμετώπιση των δύο φαινομένων στην Ελλάδα περιλαμβάνει το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο, την αντίστοιχη διάρθρωση της ελληνικής Αστυνομίας και τη συμμετοχή της χώρας σε θεσμούς διακυβερνητικής συνεργασίας. Όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο, το οργανωμένο έγκλημα και η τρομοκρατία αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο των άρθρων 187 και 187α του Ποινικού Κώδικα αντίστοιχα. Σχετικά με την παρούσα οργανωτική διάρθρωση της ελληνικής Αστυνομίας, οι σχετικές ειδικές υπηρεσίες της που σχετίζονται πιο άμεσα με τη δράση των δύο φαινομένων είναι η Ειδική Κατασταλτική Αντιτρομοκρατική Μονάδα, η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας, η Διεύθυνση Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας και το Τμήμα Εξουδετέρωσης Εκρηκτικών Μηχανισμών . Τέλος, ως προς τη διεθνή συνεργασία, η Ελλάδα συμμετέχει στους κυριότερους διεθνείς θεσμούς που αναπτύσσουν ευρείες διακρατικές συνεργασίες για την αντιμετώπιση των δύο φαινομένων .

Όσον αφορά το εσωτερικό νομοθετικό πλαίσιο, παρατηρούμε την έλλειψη προσδιορισμού της τρομοκρατίας με βάση την πολιτική στόχευση των σχετικών οργανώσεων, όπως και του οργανωμένου εγκλήματος με βάση τον σκοπό της απόκτησης υλικού οφέλους από τις οργανωμένες εγκληματικές ομάδες . Αντιθέτως, η έμφαση δίνεται στην αναλυτική καταγραφή σειράς παράνομων ενεργειών που μπορούν να διαπραχθούν από τρομοκρατικές και εγκληματικές ομάδες και στο πλαίσιο τιμώρησής τους, δηλαδή σε μια εντελώς τυπική προσέγγιση με αμιγώς κατασταλτικό περιεχόμενο, χωρίς αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που καθορίζουν τα δύο φαινόμενα . Σχετικά με την οργανωτική διάρθρωση της Ελληνικής Αστυνομίας, σημειώνουμε ότι δεν περιλαμβάνει σαφή διάκριση και κατανομή των υπηρεσιών της απέναντι στην τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα ως ξεχωριστά φαινόμενα, ούτε τη συγκρότηση ενός σώματος για την έρευνα και ανάλυση της διασύνδεσης μεταξύ των δύο φαινομένων. Τέλος, όσον αφορά τη συμμετοχή της χώρας στη διεθνή συνεργασία, η αποτελεσματικότητα αυτής έχει συγκεκριμένα όρια και περιορισμούς, σύμφωνα με τα ήδη αναφερθέντα για τη διακρατική συνεργασία και τη λειτουργία των διακυβερνητικών θεσμών εν γένει.

Η παραπάνω αντιμετώπιση των δύο φαινομένων από το ελληνικό κράτος, παρά τα προεκτεθέντα σημαντικά δομικά κενά της, διακρίνεται από ορισμένα θετικά αποτελέσματα, υπό την έννοια του εντοπισμού και της εξάρθρωσης κάποιων τρομοκρατικών και εγκληματικών οργανώσεων. Συνολικά όμως, εστιάζει κυρίως στην καταστολή, δηλαδή στην καταπολέμηση πτυχών της δράσης της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος όταν αυτές πλέον έχουν ήδη αναπτυχθεί και εμφανίζουν συγκεκριμένες ιδιαίτερα δυσμενείς συνέπειες εντός της ελληνικής επικράτειας. Υπάρχει δηλαδή υστέρηση ως προς την πρόληψη των δύο φαινομένων, γεγονός που δεν επιτρέπει, με βάση

τα μέχρι σήμερα δεδομένα, αισιόδοξες προβλέψεις για τη δυνατότητα ουσιαστικού και ριζικού περιορισμού τους. Με άλλα λόγια, το ελληνικό κράτος «ακολουθεί» την εξέλιξη των δύο φαινομένων στο έδαφός του και επεμβαίνει κατασταλτικά για την αντιμετώπισή τους ανά περίπτωση, χαρακτηρίζεται από σοβαρές δομικές αδυναμίες που συντελούν στην εξάπλωσή τους, ενώ παράλληλα δεν έχει κατορθώσει να εκπονήσει ένα μακρόπνοο σχέδιο που θα του επέτρεπε να περιορίσει την ανάπτυξή τους ήδη από τα αρχικά της στάδια.

VII. Συμπεράσματα-Προτάσεις.

Με βάση τα όσα εκθέσαμε, προκύπτει ότι η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα αποτελούν τις δύο σημαντικότερες μη κρατικές απειλές, τόσο για την εσωτερική ασφάλεια των κρατών όσο και για τη διεθνή ασφάλεια. Αναπτύσσονται σημαντικά όταν τα κράτη αδυνατούν να ασκήσουν αποτελεσματικά την κυριαρχία τους και να έχουν σταθερές και λειτουργικές κεντρικές δομές, ενώ αφού αναπτυχθούν πλήττουν την κοινωνική συνοχή και τη δυνατότητα ομαλής εξέλιξης ενός κράτους. Διαφέρουν ουσιωδώς ως προς το στοιχείο του σκοπού, αλλά παρατηρείται σε ορισμένες περιπτώσεις συνεργατική μεταξύ τους διασύνδεση, η οποία αυξάνει την επικίνδυνότητά τους και δυσχεραίνει την αντιμετώπισή τους.Τα κράτη επιχειρούν να περιορίσουν τα εν λόγω φαινόμενα κυρίως με κατασταλτικές μεθόδους, οι οποίες δεν εστιάζουν στα αίτια της ανάπτυξής τους και δεν μπορούν να έχουν ριζικά αποτελέσματα . Η διακυβερνητική συνεργασία απέναντι στα δύο φαινόμενα, παρά τις επιμέρους επιτυχίες της σε βάρος τρομοκρατικών και εγκληματικών ομάδων, χαρακτηρίζεται από το εγγενές πρόβλημα του ανταγωνισμού και της ανασφάλειας των κρατών για το ποιος εξυπηρετεί καλύτερα τα ιδιαίτερα συμφέροντά του ωφελείται περισσότερο από αυτήν, κάτι που προκύπτει λόγω της έλλειψης στο διεθνές σύστημα μιας ανώτερης από τα κράτη αρχής στην οποία να μπορούν να βασιστούν για την κατοχύρωση της ασφάλειάς τους.

Η Ελλάδα δεν αποτελεί εξαίρεση σε σχέση με τα προαναφερθέντα. Ως κράτος με αδύναμες κεντρικές δομές και ελλιπή δυνατότητα άσκησης της κυριαρχίας του, αντιμετωπίζει προβλήματα τόσο με την τρομοκρατία όσο και, κυριότερα, με το οργανωμένο έγκλημα, ενώ η παρατηρούμενη τα τελευταία χρόνια διασύνδεση των δύο φαινομένων στην ελληνική επικράτεια αυξάνει τη σχετική απειλή για την εγχώρια ασφάλεια, αναβαθμίζοντας τις δυνατότητες των τρομοκρατικών και εγκληματικών ομάδων. Ο προσανατολισμός της ελληνικής πολιτικής απέναντι στα δύο φαινόμενα είναι σχεδόν αμιγώς κατασταλτικού χαρακτήρα, γεγονός που δεν επιτρέπει τον ριζικό και μακροπρόθεσμο περιορισμό τους. Περαιτέρω, η κρίσιμη γεωπολιτική θέση της χώρας δεν της διασφαλίζει ότι θα παραμείνει στο απυρόβλητο της διεθνούς τρομοκρατίας, ενώ την έχει ήδη καταστήσει χώρο εκτεταμένης δραστηριοποίησης του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος. Τέλος, οι δομικές αδυναμίες του ελληνικού κράτους, εφόσον συνεχίσουν να επιδεινώνονται, μπορούν να οδηγήσουν σε ακόμα μεγαλύτερη ριζοσπαστικοποίηση τμημάτων του νέου πληθυσμού και άρα στη σταδιακή ισχυροποίηση της εγχώριας τρομοκρατίας, ενώ παράλληλα θα επιτείνουν τις διαβρωτικές παρεμβάσεις του οργανωμένου εγκλήματος στο εσωτερικό του.

Όσον αφορά τις προτάσεις για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος από το ελληνικό κράτος, αναφερόμαστε σε δύο ενδεικτικές κατευθύνσεις που σχετίζονται με τον περιορισμό της ανάπτυξης των δύο φαινομένων, δηλαδή κατά κύριο λόγο με την πρόληψη και όχι την καταστολή. Η πρώτη έχει να κάνει με το εσωτερικό πεδίο και αφορά τη συγκρότηση ενός ειδικού οργανισμού που θα ασχολείται με τη μελέτη και την ανάλυση των αιτίων και των τρόπων εμφάνισης της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα, καθώς και με την έρευνα της μεταξύ τους διασύνδεσης. Η κατανόηση και η ερμηνεία της εμφάνισης και εξέλιξης ενός φαινομένου αποτελεί το πλέον καθοριστικό βήμα για την αποτελεσματική διαχείρισή του, ενώ παράλληλα έχει πολύ μικρότερο κόστος σε σχέση με αυτό που μπορεί να αποσοβήσει. Περαιτέρω, στο εσωτερικό πεδίο, απαιτείται η τροποποίηση της ποινικής νομοθεσίας, ώστε οι διατάξεις που αφορούν την ποινική και δικαστική αντιμετώπιση των δύο φαινομένων να προσδιορίζουν και να διακρίνουν σαφώς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους . Η δεύτερη κατεύθυνση αφορά το διεθνές πεδίο και τη συμμετοχή της χώρας στις διεθνείς δομές συνεργασίας για την αντιμετώπιση των δύο φαινομένων. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα, εφόσον αναγνωρίσει τον τρόπο που πραγματικά λειτουργεί η διεθνής συνεργασία και αντιληφθεί τα όρια και τους περιορισμούς της, οφείλει να στρέψει τις προσπάθειές της όχι στη μέχρι σήμερα τυπική συμμετοχή σε θεσμούς και συζητήσεις ή στην υιοθέτηση κειμένων με κοινές ρυθμίσεις διακηρυκτικού χαρακτήρα, αλλά στο να καθιστά σαφές στις διεθνείς της επαφές ότι η αποτελεσματική αντιμετώπιση φαινομένων όπως η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα προϋποθέτει ουσιαστική και σοβαρή ενίσχυση των κρατών με αδύναμες και δυσλειτουργικές κεντρικές δομές.

Συμπερασματικά, η κατανόηση των αιτίων εμφάνισης και των τρόπων ανάπτυξης της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και η στοχευμένη έρευνα της μεταξύ τους διασύνδεσης όπου αυτή υπάρχει, αποτελούν τον θεμελιακό πυλώνα κάθε ενασχόλησης με τα φαινόμενα αυτά. Η διαχείρισή τους σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα προϋποθέτει την ενίσχυση των κεντρικών δομών λειτουργίας των κρατών και της δυνατότητάς τους να ασκούν πλήρως την κυριαρχία τους. Όσο η κύρια μορφή πολιτικής και κοινωνικής οργάνωσης σε παγκόσμιο επίπεδο παραμένει το κράτος, η αποτελεσματική αντιμετώπιση φαινομένων όπως η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα θα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη μη υπονόμευση, καθ' οιονδήποτε τρόπο, του ρόλου, της θέσης και της κυριαρχίας των κρατών .

«Κυβερνοασφάλεια Ηλεκτρονικές και Διαδικτυακές Προκλήσεις Ασφάλειας»

Ομιλητής: Αντιστράτηγος εα Παναγιώτης Μαυρόπουλος

ΓΕΝΙΚΑ

Το θέμα της δικής μου εισήγησης αφορά στην ασφάλεια εντός και μέσω του διαδικτύου με την έμφαση στο «μέσω». Δεν νομίζω ότι «κομίζω γλαύκας εις Αθήνας» αν πω ότι η ασφάλεια είναι μια έννοια ευρύτερη της άμυνα και κατά συνέπεια αναφέρεται σε τρωτότητες πέραν του χώρου των ενόπλων δυνάμεων. Ως τέτοια αφορά στην ελληνική κοινωνία ως σύνολο και δεν περιορίζεται στον στενό δημόσιο τομέα, αλλά περιλαμβάνει και την προστασία δραστηριοτήτων πέραν αυτού.

Ας ρίξουμε μια ματιά στον χώρο αυτό ο οποίος τα τελευταία χρόνια πήρε το όνομα κυβερνοχώρος. Αυτό λοιπόν που σήμερα αποκαλείται κυβερνοχώρος δημιουργήθηκε σταδιακά, χάρις στην εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας, και αποτελείται από έναν ιστό διασυνδεδεμένων δικτύων στα οποία είναι αποθηκευμένες παντός είδους πληροφορίες, και μέσω του οποίου διεξάγεται και ελέγχεται προοδευτικά όλο και μεγαλύτερο μέρος της ανθρώπινης δραστηριότητας. Πρακτικά λοιπόν και κατά την άποψή μας ο κυβερνοχώρος περιλαμβάνει το διαδίκτυο με όλα τα συστήματα που διασυνδέονται σ' αυτό, όλα τα αυτοδύναμα κλειστά δίκτυα, όλα τα δίκτυα βιομηχανικού ελέγχου, καθώς επίσης και όλο το πλέγμα που έχει αναπτυχθεί γύρω από αυτά, όπως τα εργοστάσια παραγωγής υλικού και ανταλλακτικών, οι εταιρίες παραγωγής λογισμικού και η ακαδημαϊκή κοινότητα.

Η οργάνωση και η λειτουργία του κυβερνοχώρου, εξ αιτίας του τρόπου ανάπτυξής του και της απουσίας σχετικής ανώτατης ρυθμιστικής αρχής είναι χαοτική, επιτρέποντας έτσι τη δραστηριοποίηση ατόμων, πολιτικών ομάδων ή κρατών, τα οποία γενικώς ομαδοποιούνται σε διάφορες κατηγορίες, κυρίως με βάση τα κίνητρά τους. Οι δράστες αυτοί είναι οι ακτιβιστές, οι ποινικοί, οι τρομοκράτες και οι κρατικές οντότητες.

Η δραστηριότητα που αναπτύσσουν οι δράστες αυτοί είναι αντίστοιχα ο ακτιβισμός, το κυβερνοέγκλημα, η κυβερνοκατασκοπεία, η κυβερνοτρομοκρατία και ο κυβερνοπόλεμος.

Όλες οι προαναφερθείσες δραστηριότητες πλην της τελευταίας εμπίπτουν στη δικαιοδοσία της επιβολής του νόμου και της απονομής δικαιοσύνης και κατά συνέπεια δεν θα μας απασχολήσουν στο πλαίσιο της παρούσης εισηγήσεως.

Στο ίδιο πλαίσιο θα ορίσουμε την κυβερνοϊσχύ ως τις οργανωμένες δυνατότητες προσβολής στόχων του αντιπάλου μέσω της επικοινωνιακής και πληροφοριακής του υποδομής ή γενικότερα του κυβερνοχώρου. Η ποικιλία των στόχων που μπορούν να προσβληθούν, η έκτασή τους, η ταχύτητα προσβολής τους και η σοβαρότητα των επιπτώσεων για τον αντίπαλο καθιστούν τη χρήση της κυβερνοϊσχύος ικανή να επηρεάσει τη θέληση του αντιπάλου, είτε παθητικά (αποτροπή) είτε ενεργητικά (πειθαναγκασμός).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΟΠΟΛΕΜΟΥ

Η χρήση της κυνερνοϊσχύος σημαίνει εκδήλωση κυβερνοεπιθέσεων εναντίον καταλλήλων στόχων, των οποίων η συντονισμένη προσβολή και επακόλουθη εξουδετέρωση θα συμβάλει τελικά στην επίτευξη ενός ευρύτερου σκοπού ο οποίος έχει σχέση με την επιβολή της θέλησής μας στον αντίπαλο.

Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των κυβερνοεπιθέσεων, οι στόχοι πρέπει να σχετίζονται με τις υποδομές της χώρας-στόχου, και μάλιστα με τις κρίσιμες, στο μέτρο που αυτές είναι προσβάσιμες στους δράστες. Συνεπώς, ο γενικός στόχο του κυβερνοπολέμου αποτελούν οι προσβάσιμες κρίσιμες υποδομές του αντιπάλου.

Ποιες είναι όμως αυτές οι κρίσιμες υποδομές; Τα σύγχρονα κράτη, καθώς αναπτύσσονται, αυξάνουν την εξάρτησή τους από μια σειρά διασυνδεδεμένων και όλο και περισσότερο τρωτών κρίσιμων υποδομών για την αποτελεσματική τους λειτουργία. Αυτές οι διασυνδεδεμένες και αλληλοεξαρτώμενες υποδομές έχουν διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό την καθημερινότητα των πολιτών και την αποτελεσματικότητα της διοίκησης, έχουν όμως ταυτόχρονα εισαγάγει νέα είδη τρωτότητας με αποτέλεσμα να αποτελούν σήμερα στόχους μεγάλης αξίας. Η προσβολή τους, με στόχο την εξουδετέρωση και όχι απαραίτητα τη φυσική καταστροφή τους, μπορεί να παραλύσει την κοινωνία.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι κρίσιμες υποδομές των οποίων η παρακολούθηση και ο έλεγχος γίνεται με πληροφοριακά συστήματα SCADA (System Control and Data Acquisition). Ακόμα όμως μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι ελεγχόμενες με SCADA κρίσιμες υποδομές που διασυνδέονται με το διαδίκτυο. Η διασύνδεση των συστημάτων αυτών με το διαδίκτυο τα εξέθεσε στους κινδύνους που κυκλοφορούν σε αυτό. Οι κρίσιμες υποδομές οι οποίες είναι δυνατόν να αποτελέσουν στόχους του κυβερνοπολέμου, με διαφορετική ιεράρχηση κάθε φορά, είναι οι υποδομές που προβάλλονται στην οθόνη.

Ιδιαίτερη κατηγορία στόχων αποτελούν τα επί μέρους επικοινωνιακά και πληροφοριακά δίκτυα, στα οποία είναι αποθηκευμένες διάφορες πληροφορίες, ή και το ίδιο το διαδίκτυο ως σύνολο. Η προσβολή του διαδικτύου δεν φαίνεται πιθανή, εξαιτίας του γεγονότος ότι χρησιμοποιείται από ολόκληρο τον κόσμο και κατά συνέπεια και από τους ενδεχόμενους αντιπάλους. Πιθανή προσβολή και υποβάθμιση ή και διακοπή της λειτουργίας του θα είχε επιπτώσεις ακόμη και στον ίδιο τον επιτιθέμενο, αλλά, κυρίως σε τρίτες χώρες, προκαλώντας τη δυσαρέσκειά τους και ενδεχομένως απρόβλεπτες αντιδράσεις από μέρους τους.

Οι κυβερνοεπιθέσεις μπορούν να εκδηλωθούν με δύο κατά βάση τρόπους: ως επιθέσεις DoS – DDoS και ως επιθέσεις εναντίον συστημάτων βιομηχανικού ελέγχου.

Η δραστηριότητες στον κυβερνοχώρο, στο πλαίσιο της εθνικής ασφαλείας, είναι για μεν την περίοδο της ειρήνης Κατασκοπία, δοκιμές, εμφύτευση λογικών βομβών, δημιουργία botnets, για δε την περίοδο των επιχειρήσεων αλλαγή περιεχομένου ιστοσελίδων (απλή ενόχληση), DDOS, και κρίσιμες υποδομές.

Θα ήθελα να κάνω μια αναφορά σε δύο επιλεγμένα επεισόδια στον κυβερνοχώρο, τα οποία παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, και τα οποία θα σας δώσουν μια ιδέα για το τι πρέπει να περιμένουμε στο μέλλον.

(1)**Εσθονία**

Την 27η Απριλίου του 2007 η πληροφοριακή υποδομή της Εσθονίας δέχθηκε μια συντονισμένη επίθεση DDoS σε μεγάλη έκταση, η οποία διήρκεσε περίπου τρεις εβδομάδες. Οι επιπτώσεις στην καθημερινότητα των πολιτών, αλλά και γενικότερα στη δυνατότητα της χώρας να λει-

τουργήσει, ήταν σοβαρές.

Ο πολιτικός σκοπός της κυβερνοεπίθεσης, αν δεχθούμε τον ισχυρισμό της εσθονικής κυβέρνησης ότι αυτή οργανώθηκε από τη Ρωσία, ήταν η τιμωρία της Εσθονίας για τη μετακίνηση ενός μνημείου προς τιμή του Κόκκινου Στρατού από το κέντρο της πρωτεύουσας Ταλλίν στις παρυφές της πόλης.

Το περιστατικό αυτό παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον διότι ήταν η πρώτη φορά που το διαδίκτυο χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο εθνικής πολιτικής, με στόχο τις υποδομές ενός κράτους.

(2)**Ιός STUXNET**

Το δεύτερο επεισόδιο στο οποίο θέλω να αναφερθώ, αφορά στην προσβολή ενός πυρηνικού εργοστασίου του Ιράν και η υποβάθμιση της δυνατότητας της χώρας να παράγει απεμπλουτισμένο ουράνιο, υλικό απαραίτητο για την κατασκευή πυρηνικών όπλων. Ο ιός STUXNET ο οποίος προσβάλει το λογισμικό των συστημάτων ελέγχου του εργοστασίου πυρηνικής ενέργειας φέρεται να έχει κατασκευαστεί σε κρατικά εργαστήρια. Η συγκεκριμένη περίπτωση παρουσιάζει ενδιαφέρον διότι επιβεβαιώνει την τρωτότητα των υποδομών μιας χώρας σε επιθέσεις μέσω του κυβερνοχώρου, και η χρήση της κυβερνοϊσχύος για τη διεξαγωγή παρεμποδιστικού πολέμου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

(1)Η απειλή του κυβερνοπολέμου είναι υπαρκτή, πραγματική, τα κυβερνο-όπλα είναι ευρέως διαθέσιμα και εξελίσσονται ταχύτατα, και οι επιθέσεις βρίσκονται σε εξέλιξη την ώρα αυτή που μιλάμε.

(2)Ο κυβερνοπόλεμος αποτελεί έναν πυλώνα ισχύος του κράτους (μετά την οικονομία, τη διπλωματία, τη στρατιωτική ισχύ, τις πληροφορίες και την ήπια ισχύ) και συνεπώς εντάσσεται στη σχεδίαση της Υψηλής Στρατηγικής ενός κράτους.

(3)Η ανάπτυξη αμυντικών δυνατοτήτων κυβερνοπολέμου αδυνατεί από μόνη της να εξασφαλίσει επαρκή προστασία της χώρας από ενδεχόμενες κυβερνοεπιθέσεις, αν δεν συνδυαστεί με αξιόπιστες αντίστοιχες επιθετικές δυνατότητες.

(4)Η παγκοσμιοποίηση περιπλέκει το θέμα του Κυβερνοπολέμου, σε σχέση με την προσβολή των κρίσιμων υποδομών μιας χώρας. Η επιλογή των στόχων θα πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή και περίσκεψη, προκειμένου να μην προκαλέσει ζημιά σε τρίτες χώρες των οποίων οι υποδομές εξαρτώνται ή απλώς συνδέονται με τις υποδομές της χώρας – στόχου.

(5)Ο κυβερνοχώρος παρέχει σε κρατικούς και μη κρατικούς δρώντες την ευκαιρία να αντισταθμίσουν το πλεονέκτημα των ισχυρότερων από αυτούς αντιπάλων από την άποψη της συμβατικής στρατιωτικής ισχύος. Σε μια αντιπαράθεση δύο χωρών όπου παρουσιάζεται ασυμμετρία όσον αφορά στη θέση τους στο παγκόσμιο σύστημα ισχύος, ο κυβερνοπόλεμος αποτελεί ελκυστική ή ίσως τη μόνη επιλογή για το λιγότερο ισχυρό αντίπαλο.

ΚΥΒΕΡΝΟΠΛΑΝΕΣ

Οι κυβερνοεπιθέσεις είναι εύκολες Είναι αλήθεια για επιθέσεις χαμηλού επιπέδου DDoS. Για πιο εξελιγμένες και αποφασιστικές επιθέσεις (όπως αυτές εναντίον ICS), η γνώση που απαιτείται είναι τεράστια. Η τεχνογνωσία μπορεί να αποκτηθεί εύκολα Είναι αληθές για χαμηλού επιπέδου κυβερνοδυνατότητες. Όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο, τόσο πιο ακριβές και τόσο περισσότερος χρόνος απαιτείται για την απόκτησή τους. Η εκδήλωση κυβερνοεπιθέσεων δεν απαιτεί ιδιαίτερο κόστος

Είναι αλήθεια για επιθέσεις χαμηλού επιπέδου DDoS. Για επιθέσεις εναντίον ICS, τα κεφάλαια που απαιτούνται είναι τεράστια. Ο STUXNET μπορεί να επαναπρογραμματιστεί και να χρησιμοποιηθεί εναντίον των κρίσιμων υποδομών μιας χώρας Δεν είναι αλήθεια. Ο STUXNET ήταν ένα όπλο ακριβείας σχεδιασμένο για ειδικές εγκαταστάσεις. Απαιτείται τεράστια προσπάθεια για να επαναχρησιμοποιηθεί.

Οι κυβερνοδυνατότητες είναι ασύμμετρες με την έννοια ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον ασθενέστερο (μικρά κράτη) για να αντισταθμίσουν την αδυναμία τους.

Αντιθέτως, οι κυβερνοδυνατότητες απλώς θα διευρύνουν την υφιστάμενη ασυμμετρία

Ο ΙΟΣ STUXNET ΩΣ ΜΕΣΟΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

•Αντιπαλότητα ΗΠΑ – IPAN από το 1980

•Εφαρμογή οικονομικών κυρώσεων με την ομπρέλα του ΟΗΕ

•Διπλωματική απομόνωση του IPAN

•Εκστρατεία δυσφήμησης του IPAN παγκοσμίως

•Ο κυβερνοπόλεμος ξεπερνάει τις ένοπλες δυνάμεις

•Απειλή χρήσης βίας (εισβολή ΗΠΑ – αεροπορικές επιθέσεις Ισραήλ)

•Κυβερνοεπίθεση με τον ιό STUXNET

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Η κούρσα των κυβερνοεξοπλισμών, η οποία έχει ξεκινήσει πριν από χρόνια και εντατικοποιήθηκε μετά την υπόθεση Stuxnet, αναμένεται να επιδεινωθεί. Η ασυμμετρία θα μεγαλώσει.

Οι μισθοφόροι του κυβερνοχώρου αποτελούν ήδη μια πραγματικότητα, και αναμένεται να αυξηθούν στο μέλλον (η νομιμοφροσύνη τους είναι ένα ερώτημα, ειδικά στις περιπτώσεις που η πρόσληψή τους γίνεται εξ αποστάσεως) Η ήδη υφιστάμενη μαύρη αγορά των zero-day exploits αναμένεται να μεγαλώσει. Αυτό σε συνδυασμό με ειδικούς στα συστήματα βιομηχανικού ελέγχου θα μεγιστοποιήσει τις επιπτώσεις μιας ενδεχόμενης κυβερνοεπίθεσης.

Οι τρομοκράτες δεν αναμένεται να χρησιμοποιήσουν έξυπνες επιθέσεις εναντίον ICS, εξαιτίας του υψηλού επιπέδου της επένδυσης σε τεχνογνωσία και κεφάλαια που απαιτούνται για την υλοποίηση τέτοιων επιθέσεων.

Υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός Botnets τα οποία βρίσκονται εν υπνώσει, περιμένοντας μια ευκαιρία να χρησιμοποιηθούν.

Οι επιθέσεις DDoS θα παραμείνουν το κύριο μέσο εκδήλωσης κυβερνοεπιθέσεων στο εγγύς μέλλον. Επιθέσεις εναντίον ICS θα είναι σπάνιες, αλλά καταστροφικές και ενδεχομένως με θύματα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η επιστήμη του πολέμου έχει προ πολλού εισέλθει στην εποχή της πληροφορικής. Όλες οι πολιτικές και στρατιωτικές αντιπαραθέσεις έχουν πλέον μια κυβερνοδιάσταση, της οποίας η έκταση και οι επιπτώσεις είναι δύσκολο να προβλεφθούν. Η εξέλιξη αυτή θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την εθνική μας ασφάλεια. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να επικεντρωθούμε στην ανάπτυξη δυνατοτήτων οι οποίες θα μας επιτρέψουν να εισέλθουμε δυναμικά στον κυβερνοχώρο και να προστατευθούμε έναντι ενδεχόμενων κυβερνοαπειλών.

Ανακεφαλαιώνοντας, θα ήθελα να κάνω μια αναφορά στο μεγάλο Πρώσο θεωρητικό και φιλόσοφο του πολέμου, τον Clausewitz, ο οποίος με τη διορατικότητα και την αναλυτική του σκέψη, διέβλεψε ότι «κάθε εποχή έχει το δικό της είδος πολέμου, τους δικούς της περιορισμούς και τις δικές της ιδιαίτερες προκαταλήψεις». Η εποχή μας, η εποχή της πληροφορικής, δεν εξαιρείται˙ έχει το δικό της πόλεμο, τον κυβερνοπόλεμο.

Θέμα: «Επάρκεια Κρατικών Μέσων και Δυνάμεων Ασφάλειας. Πληρότητα Νομικού Πλαισίου»

Ομιλητής: Υποστράτηγος εα Ιπποκράτης Δασκαλάκης

Εκτιμάται η αρτιότητα της υφισταμένης οργανώσεως καθώς και η ποσοτική και ποιοτική επάρκεια των διατιθεμένων μέσων για την συνολική αντιμετώπιση των τρεχουσών και μελλοντικών απειλών και προκλήσεων ασφαλείας (διαχείριση λαθρομεταναστών, σωφρονιστικό σύστημα, ταχύτητα απονομής δικαιοσύνης, ποσότητα και ποιότητα προσωπικού και μέσων Σωμάτων Ασφαλείας, οργάνωση ΕΔ για πιθανή συνδρομή κλπ). Γίνεται αναφορά στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, στις συναφείς διεθνείς συμβάσεις και εντοπίζονται τυχόν αδυναμίες, ελλείψεις και περιορισμοί. Προτάσεις.

Η έννοια της εσωτερικής ασφάλειας αναπτύχθηκε επαρκώς από τους προηγούμενους εισηγητές. Επιτρέψτε μου να επαναλάβω ότι η εσωτερική ασφάλεια πρέπει να γίνει κατανοητή ως μια ευρεία και περιεκτική έννοια η οποία επικαλύπτει πολλαπλούς τομείς και εμφανίζεται αντιμέτωπη με διάφορες απειλές που έχουν άμεσες επιπτώσεις στη ζωή, την ασφάλεια και την ευημερία των πολιτών. Οι απειλές κατά της εσωτερικής ασφάλειας προέρχονται από ανθρωπογενείς αιτίες (τρομοκρατία, οργανωμένο έγκλημα, λαθρεμπόριο ναρκωτικών, εμπορία ανθρώπων, σεξουαλική εκμετάλλευση, παιδική πορνογραφία, οικονομικό έγκλημα, διαφθορά, λαθρεμπόριο όπλων, διασυνοριακό έγκλημα, ανθρωπογενείς καταστροφές) αλλά και από φυσικές αιτίες (δασικές πυρκαγιές, σεισμοί, πλημμύρες, έντονα καιρικά φαινόμενα). Η αναφορά των απειλών προέρχεται από το επίσημο κείμενο του Σχεδίου Στρατηγικής Ασφαλείας για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) 2010-2015 όπως αυτό έχει εγκριθεί από τα επίσημα όργανα της. Ορισμένοι επεκτείνουν την έννοια της ασφάλειας και στην οικονομική διάσταση της εξασφάλισης των βασικών βιοτικών αναγκών του ανθρώπου συνδέοντας την με την ανεργία, την κοινωνική ασφάλιση ακόμη και με το επίπεδο των αποδοχών σε σχέση με το κόστος ζωής.

Ο χρόνος συγγραφής του Σχεδίου Στρατηγικής Ασφαλείας (2010) αλλά και πολιτικές σκοπιμότητες συνετέλεσαν στη μη αναγραφή της απειλής της εσωτερικής υπονόμευσης του κοινωνικού ιστού της Ευρώπης από τα μεταναστευτικά ρεύματα των τελευταίων ετών ή ακόμη και από την περιθωριοποίηση τμημάτων του πληθυσμού. Στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, ακόμη και η αναφορά σε πιθανότητα εσωτερικής αναταραχής αποτελεί όνειδος και ομολογία αποτυχίας της εθνικής και ευρωπαϊκής πολιτικής και των βασικών αξιών. Ο κίνδυνος όμως είναι υπαρκτός και είναι ακόμη μεγαλύτερος για τα κράτη που αντιμετωπίζουν ειδικά και την απειλή της καθοδηγούμενης έξωθεν αναταραχής. Σε αυτά τα κράτη δεν συμπεριλαμβάνεται μόνο η χώρα μας αλλά και άλλα κράτη της ευρωπαϊκής οικογένειας. Βέβαια, η ευρωπαϊκή στρατηγική ορθά αναγνωρίζει τη διασύνδεση μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας και αναφέρεται στην ανάγκη προσέγγισης της «συνολικής ασφάλειας». Η διακήρυξη όμως από την πράξη έχουν τρομερή απόσταση.

Στο ευρωπαϊκό κεκτημένο η έννοια της ασφάλειας είναι στενά συνδεδεμένη με τις έννοιες της δικαιοσύνης και ελευθερίας. Οι έννοιες αυτές πρέπει να συμβαδίζουν και να προσαρμόζονται κατάλληλα στις ιδιαιτερότητες της κάθε εποχής και των αναγκών της. Η κατάλληλη εξισορρόπηση τους αποτελεί και την επιτυχία της πολιτικής επιστήμης.
Από τη σύντομη εισαγωγή μας συμπεραίνουμε αβίαστα ότι η εξασφάλιση της εσωτερικής ασφάλειας προϋποθέτει αφενός τη διεθνή συνεργασία και αφετέρου την κινητοποίηση όλων των οργάνων του κράτους παράλληλα με την εσωτερική νομιμοποίηση-υποστήριξη. Για μεθοδολογικούς λόγους θα μπορούσαμε να αναφερθούμε σε ένα πρότυπο εθνικής εσωτερικής ασφαλείας που ενσωματώνει τις παρακάτω βασικές λειτουργίες-πυλώνες: την επιβολή του νόμου, τη διαχείριση των συνόρων, την πολιτική προστασία και την απονομή δικαιοσύνης.

Η επιτυχία αυτού του συστήματος βασίζεται στην ικανοποιητική λειτουργία όλων των πυλώνων και κυρίως στη μεταξύ τους συνεργασία, εντός και εκτός των συνόρων του κράτους (δηλαδή με την προϋπόθεση και της διεθνούς συνεργασίας). Η ικανοποιητική λειτουργία του κάθε πυλώνα είναι αποτέλεσμα της επάρκειας και ποιότητας του προσωπικού, των μέσων και της θεσμικής οργάνωσης και κατοχύρωσης της λειτουργίας του. Η μεταξύ τους συνεργασία προϋποθέτει όμως την κατάλληλη θεσμική διασύνδεση και νομοθετική κατοχύρωση και κυρίως την πολιτική βούληση για να χαραχθεί η κατάλληλη στρατηγική ώστε να επιτευχθούν αρχικά οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις και τελικά οι στόχοι.

Ας εξετάσουμε τώρα την ελληνική πραγματικότητα αρχίζοντας από την επιβολή του νόμου και τα Σώματα Ασφαλείας (ΣΑ). Πριν προσεγγίσω το θέμα θα αναφερθώ στα αποτελέσματα της έρευνας του ευρωβαρομέτρου 2015. Στο ερώτημα «η γειτονιά σας είναι ένα ασφαλές μέρος για να ζήσετε;», το 85% των Ελλήνων απαντούν θετικά, 5 μονάδες κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ που είναι 90%. Στο ακόλουθο ερώτημα «η χώρα σας είναι ένα ασφαλές μέρος για να ζήσετε;» το ποσοστό των θετικών απαντήσεων κατεβαίνει στο 80% έναντι του επίσης ελαττωμένου ευρωπαϊκού μέσου όρου που είναι 82%. Τα ΣΑ, αναφέρομαι σε ΕΛΑΣ, ΛΣ και ΠΣ, έχουν το καίριο ρόλο στην εμπέδωση του αισθήματος ασφάλειας. Παρά τις συχνές πολιτικές κορώνες περί εντυπωσιακών αλλαγών στη δομή, τρόπο λειτουργίας και εκδημοκρατισμό των ΣΑ, η αλήθεια είναι ότι το βασικό νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας τους είναι σύγχρονο και συμβατό με των άλλων ευρωπαϊκών κρατών. Εδώ όμως πρέπει να επισημάνουμε την πρόχειρη και βιαστική θεσμοθέτηση ή κατάργηση και επανεμφάνιση υποβοηθητικών θεσμών και οργάνων (συνοριοφυλακή, αγροφυλακή και αντίστοιχες διωκτικές οικονομικές-τελωνειακές υπηρεσίες) με πολιτικά και κομματικά μόνο κριτήρια. Αποτέλεσμα η μη αναμενόμενη απόδοση αυτών των οργάνων, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες του προσωπικού και η αλόγιστη σπατάλη χρημάτων, δυναμικού και μέσων.
Η αναλογία αστυνομικού με αριθμό κατοίκων ικανοποιητική ενώ η ποιότητα του ανθρωπίνου δυναμικού είναι συνεχώς αυξανόμενη. Το αρχικό «σοκ» της σύγκρουσης με το βίαιο και αδίστακτο οργανωμένο έγκλημα της δεκαετίας του 1990 φαίνεται ότι έχει ξεπεραστεί. Οι διαρκώς εξελισσόμενες μορφές του εγκλήματος απαιτούν συνεχή εξειδίκευση, αναδιάρθρωση των υπηρεσιών και αναβάθμιση των μέσων. Δηλαδή αυξημένο κόστος για βελτίωση του ανθρωπίνου δυναμικού αλλά και απόκτησης, συντήρησης και λειτουργίας των μέσων. Τα περιθώρια εξοικονόμησης πόρων μέσω αναδιαρθρώσεων υπηρεσιών, μειώσεως των δαπανών και οικονομίας κλίμακος συνεχώς εξαντλούνται ενώ οι αποστολές, άρα και οι λειτουργικές ανάγκες, είναι διαρκώς αυξανόμε-

νες. Αντίστοιχα ακριβώς προβλήματα αντιμετωπίζει και το ΛΣ και το ΠΣ, αντιμέτωπα αμφότερα με ογκούμενα κύματα νέων απειλών (αποκαλούμενες και ασύμμετρες απειλές) και φυσικών καταστροφών. Σίγουρα υπάρχουν περαιτέρω δυνατότητες βελτίωσης της υλικής υποστήριξης των ΣΑ μέσω μιας ενοποίησης ορισμένων διαδικασιών προμηθειών, συντήρησης και υποστήριξης σε όλα τα επίπεδα του ευρύτερου κρατικού μηχανισμού από τις ΕΔ και τα ΣΑ μέχρι και τους μηχανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Εκτιμώ ότι η πλειονότητα των φωτοτυπικών μηχανημάτων του ΠΣ κάνουν την ίδια δουλεία με αυτά της ΠΑ.

Ο τομέας του ηθικού του προσωπικού είναι καίριος. Αρκετοί από τους παρευρισκομένους προέρχεστε από αυτούς τους χώρους οπότε αντιλαμβάνεστε τη σημασία του παράγοντα άνθρωπος και ηθικό. Αναμφίβολα και το ηθικό, στη σημερινή πραγματικότητα είναι συνδεδεμένο – και σωστά- με το ύψος των παροχών. Το ηθικό όμως επηρεάζεται εξίσου και από παράγοντες σχεδόν μηδενικού κόστους όπως η αξιοκρατία, η μέριμνα της διοικήσεως προς του υφισταμένους και η βεβαιότητα αρωγής της πολιτείας προς τις οικογένειες τους σε περίπτωση ανάγκης. Στο τομέα αυτό δεν απαιτείται μόνο θεσμική βελτίωση και πολιτική βούληση, απαιτείται κυρίως αποφασιστικότητα όλων των οργάνων και κυρίως των υψηλόβαθμων. Η συνεχής στοχο ποίηση μόνο του πολιτικού κόσμου δεν είναι παραγωγική γιατί συχνά πίσω από αυτήν κρύβουμε και τις δικές μας αδυναμίες, ατολμίες αλλά και έλλειψη επαγγελματισμού. Ακόμη όμως και ο επαγγελματισμός όλων των στελεχών πρέπει να βελτιώνεται συνεχώς με διαρκή, ρεαλιστική και πιεστική εκπαίδευση που θα την ακολουθεί αξιολόγηση και διορθωτικές ενέργειες σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο. Φυσικά και οι δομικές αδυναμίες πρέπει να διορθωθούν με περιορισμό της γραφειοκρατίας, εισαγωγή ηλεκτρονικών διαδικασιών, μείωση των αριθμών των διευθύνσεων και επιτελείων και με διάθεση περισσότερων «μάχιμων» στελεχών, με σεβασμό πάντα και στις ηλικιακές δυνατότητες και περιορισμούς. Αυτές όλες τις διορθωτικές κινήσεις πρέπει να αναλάβει η υπεύθυνη ηγεσία του κάθε ΣΑ με τη βοήθεια των συνδικαλιστικών οργανώσεων και θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα μακριά από μικροκομματικά συμφέροντα, ατομικές φιλοδοξίες και συντεχνιακές νοοτροπίες. Η αγαστή συνεργασία θεσμών και συνδικαλι στικών φορέων απαιτεί την ορθή νομοθετική ρύθμιση αλλά και την υπευθυνότητα όλων των εμπλεκομένων.

Επανερχόμενοι όμως στο θέμα της επιβολής του νόμου, αποκλειστική αρμοδιότητα του οποίου ανήκει στα ΣΑ, προβάλει το ερώτημα (παγκοσμίως) της εμπλοκής- ενίσχυσης τους από τις ΕΔ. Η εμπλοκή των ΕΔ σε περίπτωση φυσικών καταστροφών έχει επαρκώς θεσμοθετηθεί και επιζητείται εναγωνίως ως η «φθηνή» λύση που παράγει και αποτελέσματα εντυπωσιασμού για τους ανησυχούντες πολιτικούς. Ευτυχώς η εμπειρία των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, ενίσχυσε ορισμένες διαδικασίες για την αντιμετώπιση των ασύμμετρων απειλών και τη συνεργασία ΕΔ και ΣΑ. Ο πολιτικός κόσμος, υπό τα φαντάσματα του παρελθόντος, αρνείται να αντιμετωπίσει το υπαρκτό πρόβλημα της απευκταίας αλλά πιθανόν απαραίτητης πιο ενεργής εμπλοκής των ΕΔ σε θέματα εσωτερικής ασφαλείας. Η εμπειρία άλλων- εξίσου δημοκρατικών χωρών όπως η Γαλλία- έχει αποδείξει την ανάγκη περιορισμένης στρατιωτικής εμπλοκής σε θέματα αντιμετώπισης τρομοκρατίας. Αμφότερες οι ηγεσίες, πολιτική και στρατιωτική και για διαφορετικούς λόγους, εξορκίζουν μια τέτοια πιθανότητα. Επειδή όμως με τους εξορκισμούς και τις ad-hoc λύσεις δεν αντιμετωπίζονται τα προβλήματα καλό θα είναι να υπάρξει μια συναινετική εξεύρεση νομοθετικής λύσεως στα δημοκρατικά πλαίσια μιας ευνομούμενης κοινωνίας. Αναφέρομαι δηλαδή στη νομοθετική κατοχύρωση των αναγκαίων προϋποθέσεων και συνθηκών για την εμπλοκή των ΕΔ και ενίσχυση των ΣΑ όταν το μέγεθος και η φύση των απειλών δεν είναι αντιμετωπίσιμες από τα τελευταία. Συγχρόνως όμως πρέπει να υπάρχει ανάλογη και εκ μέρους των ΕΔ σχεδίαση και προετοιμασία εμπλοκής-ενίσχυσης με προεπιλεγμένες μονάδες και για συγκεκριμένες αποστολές. Σημείο ιδιαίτερης προσοχής είναι η προσήλωση των ΕΔ στη βασική αποστολή της εξασφάλισης της άμυνας της χώρας καθόσον οποιαδήποτε άλλη εμπλοκή ενέχει τον κίνδυνο μείωσης της αποτελεσματικότητος εκτέλεσης της.

Να μη λησμονούμε ότι σημαντικός παράγων στην επιβολή του νόμου είναι η πρόληψη, με τους μηχανισμούς συλλογής και επεξεργασίας πληροφοριών να διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο. Η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών και τα αντίστοιχα όργανα των ΕΔ, ΣΑ, ΥΠΕΞ και Υπουργείου Οικονομικών πρέπει να ενδυναμώσουν την αξιοκρατία, να απογαλακτιστούν από κομματικές εξαρτήσεις (αναφέρομαι κυρίως στην ΕΥΠ), να αποκτήσουν αυστηρή διάκριση των αρμοδιοτήτων τους και να επιτευχθεί η συγκεντρωτική κατεύθυνση και αξιοποίηση των προσπαθειών τους.

Η διαχείριση των συνόρων είναι ένα από τα θέματα όπου συνταυτίζονται –μέχρι κάποιου βαθμού- οι αρμοδιότητες αλλά κυρίως οι καθημερινές λειτουργίες και οι χώροι ευθύνης ΕΔ και ΣΑ. Αναγκαστική μάλιστα η συνδρομή των ΕΔ για κάλυψη αναγκών των ΣΑ σε ξηρά, θάλασσα και αέρα. Το μέγεθος της χώρας και το κόστος δεν επιτρέπουν τη γιγάντωση των ΣΑ ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες σε δυναμικό και μέσα για τον έλεγχο των εκτεταμένων και ιδιόμορφων συνόρων μας. Η αναγκαστική εμπλοκή των ΕΔ οδηγεί όμως σε καταπόνηση σπανίων υλικών, εξάντληση των πολυτίμων καυσίμων και ανταλλακτικών και κυρίως στην εκτέλεση αλλότριων καθηκόντων με μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα τη μείωση της μαχητικής ισχύος των ΕΔ. Είθισται βεβαίως και δικαίως εν μέρει, σε περιόδους οικονομικής κατάρρευσης οι μακροπρόθεσμες ανάγκες να έπονται των βραχυπροθέσμων. Κατανοητή η ανάγκη και σε τελευταία ανάλυση ο κάτοικος του ακριτικού νησιού της Σύμης δεν ενδιαφέρεται εάν αεροδιακομιστεί με Ε/Π του ΕΚΑΒ ή Ε/Π της ΑΣ.

Για να επανέλθουμε όμως στο πρόβλημα της διαχείρισης των συνόρων, η λύση δεν μπορεί συνεχώς να μετακυλίεται στις πλάτες των ΕΔ. Ίσως, η μετατροπή της συνοριοφυλακής κατά τα πρότυπα ενός οργανωμένου εξειδικευμένου παραστρατιωτικού σώματος διαχείρισης συνόρων, με επιπρόσθετη δυνατότητα συμμετοχής σε συγκρού σεις εντός κατοικημένων τόπων να είναι η βέλτιστη λύση. Η διαχείριση των θαλασσίων συνόρων αναγκαστικά παραμένει έργο του ΛΣ - ως ισχυράς ακτοφυλακής- με ενίσχυση του σε προσωπικό και μέσα ώστε ταυτόχρονα να δύναται να εκτελεί και την αποστολή της διαφύλαξης των θαλασσίων κυριαρχικών δικαιωμάτων, απαλλάσσοντας το ΠΝ από το έργο αυτό ώστε το τελευταίο να εστιαστεί στην προετοιμασία του αγώνα για την απόκτηση της θαλάσσιας κυριαρχίας.

Η πολιτική προστασία είναι τομέας εμπλοκής του συνόλου σχεδόν των οργάνων της κρατικής μηχανής από τα νοσοκομεία όλης της επικράτειας μέχρι και τις ειδικές ομάδες αντιμετώπισης καταστροφών του ΠΣ αλλά και εθελοντικών οργανώσεων. Το έργο της πολιτικής προστασίας αποτελεί συνέργια των ΕΔ, ΣΑ, οργανισμών των διαφόρων υπουργείων, οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά και

ΜΚΟ και εθελοντικών οργανώσεων. Καίρια σημασία έχει η ορθή κατανομή καθηκόντων και υποχρεώσεων του κάθε εμπλεκομένου ανά περίπτωση και η νομοθετική κατοχύρωση όλων αυτών των διαδικασιών. Η διαφορετικότητα της κάθε περίπτωσης (ασύμμετρη απειλή, φυσική καταστροφή, εσωτερική αναταραχή κλπ) επιβάλει διαφοροποίηση των εμπλεκομένων, της αποστολής τους, της συγκρότησης τους και κυρίως την ορθή επιλογή του διευθύνοντος με κριτήριο την ικανότητα ενάσκησης του συντονιστικού έργου και την αποτελεσματικότητα. Η κατηγοριοποίηση των εμπλοκών, των υποχρεώσεων, των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων θα επιτρέψει την έγκαιρη προετοιμασία των εμπλεκομένων στο επίπεδο της εκπαίδευσης και διάθεσης υλικών. Η συνεργασία φορέων διαφορετικής δομής, αποστολής και κουλτούρας ενέχει τεράστιες δυσκολίες και απαιτεί ξεκάθαρους ρόλους, στενή συνεργασία, αποκατάσταση επαφής, συνεκπαίδευση, δοκιμή εφαρμογής σχεδίων, αξιολόγηση και διορθωτικές ενέργειες. Σήμερα, η Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας, θεσμικά και οργανωτικά δεν μπορεί να εξασκήσει αυτό το τιτάνιο έργο αρκούμενη σε συγκέντρωση αναφορών, εκτέλεση περιορισμένων ενεργειών και υποβοήθηση του έργου των κατά περίπτωση (ad-hoc) δημιουργούμενων φορέων αντιμετώπισης κρίσεως.

Ο τέταρτος πυλώνας αναφέρεται στην απονομή της δικαιοσύνης, λειτουργία που πλέον της αντιμετώπισης της παραβατικότητας, επιλύει τις φυσιολογικές τριβές που εμφανίζονται στις κοινωνίες και ενισχύει την εμπιστοσύνη προς τους θεσμούς και τη γενικότερη λειτουργία του κράτους. Το ελληνικό σύστημα απονομής δικαιοσύνης καίτοι εναρμονισμένο με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, σε πολλές περιπτώσεις ταλανίζεται από υπερβολικές καθυστερήσεις στην απονομή του. Βασικό αίτιο, η ύπαρξη εκατοντάδων νομοθετικών ρυθμίσεων και φωτογραφικών τροπολογιών της εκτελεστικής εξουσίας που καθιστούν δαιδαλώδη, χρονοβόρα και συχνά απρόβλεπτη οποιαδήποτε νομική διαδικασία. Αν μάλιστα προστεθεί και μια έφεση του νεοέλληνα για δικαστική προσφυγή σε μια όχι μηχανογραφημένη δικαστική υπηρεσία, οι αδικαιολόγητες πολυχρόνιες διαδικασίες καθίστανται το σύνηθες φαινόμενο. Το γεγονός αυτό δυναμιτίζει την εμπιστοσύνη του Έλληνα, αλλά και κάθε ξένου υποψήφιου επενδυτή, στο σύστημα απονομής της δικαιοσύνης και πολλάκις τον οδηγεί στους παράπλευρους δρόμους της πολιτικής παρέμβασης και της ανομίας. Μια ανομία, που έχει καταστεί ως η φυσιολογική αντίδραση του πολίτη στην αδιαφορία του κράτους και τρόπος ζωής. Φυσικό επακόλουθο η διαρκής αναβάθμιση της κλίμακος των παραβάσεων εν ονόματι του «εθιμικού δικαίου» αλλά και η αδικαιολόγητη ανοχή των υπευθύνων οργάνων και όλων ημών των υπολοίπων. Συχνές μάλιστα και οι παρεμβάσεις της εκτελεστικής εξουσίας στη λειτουργία του δικαστικού σώματος. Δυστυχώς, ο περιορισμένος αριθμός λειτουργών της δικαιοσύνης που ενδίδει σε αυτές τις παρεμβάσεις, όπως ακριβώς συμβαίνει και σε όλες τις υπηρεσίες, σε συνδυασμό με τις προαναφερθείσες καθυστερήσεις και με δικαστικές προστριβές για τις αποδοχές του κλάδου έχουν οδηγήσει σε μερική μείωση του κύρους των δικαστικών λειτουργών, γεγονός επικίνδυνο για τη γενικότερη λειτουργία της δικαιοσύνης αλλά και του κράτους. Η λύση μπορεί και πρέπει να δοθεί μόνο μέσα από το δικαστικό σώμα με απαρέγκλιτη εφαρμογή των νόμων, της αξιοκρατίας και της πιεστικής ανάληψης διορθωτικών κινήσεων. Τμήμα του μηχανισμού απονομής της δικαιοσύνης είναι και το σωφρονιστικό σύστημα η λειτουργία του οποίου είναι αναποτελεσματική και χρήζει ριζικής αναμόρφωσης.

Αναλύσαμε τους βασικούς πυλώνες της εθνικής εσωτερικής ασφάλειας παρουσιάζοντας ταυτόχρονα κατευθυντήριες αρχές για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των. Η αποτελεσματική λειτουργία αυτών των πυλώνων δεν επαρκεί εφόσον δεν υφίσταται κεντρική διεύθυνση και έλεγχος από μια ανώτατη κυβερνητική αρχή και ένα όργανο σχεδίασης της πολιτικής εσωτερικής ασφάλειας. Οι διαδικασίες και τα όργανα διεύθυνσης και σχεδίασης πρέπει να είναι θεσμοθετημένες και με τη μεγαλύτερη δυνατή κοινοβουλευτική εκπροσώπηση ειδικά η δεύτερη, ώστε να εξασφαλίζεται η μεγίστη συναίνεση και η μακροχρόνια προοπτική. Όλα τα κρατικά όργανα – υπουργεία, οργανισμοί, διευθύνσεις- διαθέτουν τα θεσμικά όργανα για θέματα εσωτερικής ασφάλειας και τις αντίστοιχες ομάδες χειρισμού κρίσεων. Αυτό που απουσιάζει είναι η ύπαρξη μιας αρχής ικανής να σχεδιάζει τη στρατηγική εθνικής ασφάλειας, να παρέχει τις αναγκαίες οδηγίες και κατευθύνσεις και κυρίως να ελέγχει την εφαρμογή έχοντας δυνατότητες επέμβασης. Άλλως θα συνεχίσουμε να διαθέτουμε πολυάριθμες επιτροπές και ελλιπώς στελεχωμένες διευθύνσεις και υπηρεσίες, προσκολλημένες σε συντεχνιακές νοοτροπίες και οι οποίες θα λειτουργούν μόνο χάρη στην ευσυνειδησία και αίσθημα καθήκοντος των χαμηλόβαθμων κυρίως στελεχών τα οποία και θα κληθούν να απολογηθούν σε περίπτωση αστοχίας. Η ανάγκη κεντρικής επέμβασης φάνηκε στην ανεπάρκεια του κρατικού μηχανισμού για την αντιμετώπιση των γεωμετρικά αυξανόμενων μεταναστευτικών ροών φέτος προς τα νησιά μας. Η πολιτεία αιφνιδιάστηκε από τον αριθμό των καθημερινώς αποβιβαζομένων και αναδείχτηκε η έλλειψη πολιτικής, σχεδιασμού και λύσεων. Παρά την προσωρινή σχετική ομαλοποίηση στη διαχείριση του προβλήματος το θέμα παραμένει ανοικτό, οι συνέπειες εκρηκτικές και η ανάγκη διεθνούς συνεργασίας απαραίτητη. Επιβεβαιώθηκε για άλλη μια φορά η στενή σχέση της εσωτερικής ασφάλειας με τα διεθνή τεκταινόμενα και η συσχέτιση της με θέματα διεθνών εξελίξεων, ισορροπιών και κρατικών συμφερόντων. Η σύνθετη μορφή των απειλών καθιστά αναγκαία την ολιστική προσέγγιση της έννοιας της ασφάλειας με την ορθή διάθεση όλων των απαραίτητων μέσων και υπό την αρχή της χρησιμοποίησης του καταλληλότερου και αποτελεσματικότερου μέσου κατά περίπτωση.

Το θέμα της εσωτερικής ασφάλειας είναι σημαντικότατο, πολυδιάστατο και πολυσύνθετο. Ο ελληνικός λαός εκ φύσεως δε διαθέτει κουλτούρα ασφάλειας και είναι αρνητικός σε περιορισμούς και ελέγχους, όσο καλοπροαίρετοι και εάν αυτοί είναι. Ένεκα όμως των διαρκώς εξελισσόμενων απειλών απαιτείται μια πιο συστηματική ενεργοποίηση αλλά και συμπόρευση στο επίπεδο της ΕΕ. Η προσπάθεια αυτή, αργά ή γρήγορα, είτε θα αναληφθεί εκ των υστέρων μετά από τραγικά γεγονότα είτε θα μας επιβληθεί εκ των άνω στα πλαίσια διεθνών συνεργασιών και υποχρεώσεων. Ας προσπαθήσουμε για μια φορά να προλάβουμε τις εξελίξεις και να προχωρήσουμε έγκαιρα στα αναγκαία μέτρα που θα διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας των μηχανισμών εθνικής εσωτερικής ασφαλείας παράλληλα με τις αρχές της δικαιοσύνης και ελευθερίας και χωρίς να λησμονούμε τη σημασία της εσωτερικής νομιμοποίησης και αποδοχής. Ούτε όμως και να παραβλέπουμε το μακροπρόθεσμο εθνικό συμφέρον και την ανάγκη της προστασίας της κοινωνικής συνοχής ένεκα ιδεολογικών προκαταλήψεων και απαρχαιωμένων αντιλήψεων πολυπολιτισμικών κοινωνιών που δυστυχώς δεν λειτούργησαν ούτε υπό τις πλέον ευνοϊκές συνθήκες.

Ίμια 1996 και πως το πάθημα πρέπει να γίνεται μάθημα

Του Αντιναυάρχου ε.α. Βασιλείου Μαρτζούκου Π.Ν.
Επιτίμου Διοικητού Σ.Ν.Δ.
Προέδρου ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Είκοσι έτη μετά την κρίση των Ιμίων, η Ελλάς βιώνει τις γκρίζες επιπτώσεις της, ενώ από τις πολιτικές της ηγεσίες δεν προκύπτουν δυστυχώς ενδείξεις ειλικρινούς διαθέσεως θεραπείας των τότε σφαλμάτων. Από το 1996 έως σήμερα έχει εκδοθεί σειρά σχετικών βιβλίων από ορισμένους πρωταγωνιστές της κρίσεως ή από κάποιους ευαισθητοποιημένους δημοσιογράφους αλλά απουσιάζει η κρατική ειλικρινής, διεξοδική και εμπεριστατωμένη ανάλυση της κρίσεως, οι εξ αυτής διαπιστώσεις και συμπεράσματα, κυρίως δε οι διορθωτικές και θεσμοθετημένες δέουσες ενέργειες (κυρίως σε πολιτικό επίπεδο).

Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι κατά την διάρκεια μίας διακρατικής κρίσεως άμυνας και ασφάλειας, την αποκλειστική ευθύνη της διαχειρίσεως αυτής φέρει η πολιτική ηγεσία της χώρας. Η εκάστοτε κυβέρνηση ευθύνεται για την πρόληψη, την έγκαιρη αναγνώριση και την διαχείριση μίας κρίσεως με σειρά μέτρων (διπλωματικών, οικονομικών, στρατιωτικών κ.λπ.) κλιμακώσεως ή αποκλιμακώσεως, στο πλαίσιο της αποτροπής, ενώ οι εμπλεκόμενοι φορείς (ιδιαίτερα το ΥΠΕΞ και το ΥΕΘΑ), οφείλουν να ακολουθούν πιστά τις σχετικές πολιτικές αποφάσεις. Το ορθό και εφικτό των πολιτικών αποφάσεων εξαρτάται εν πολλοίς και από την διαρκή παροχή στρατιωτικών ενημερώσεων και εισηγήσεων από την στρατιωτική προς την πολιτική ηγεσία (απαίτηση στενών και ομαλών σχέσεων μεταξύ τους). Σε κάθε περίπτωση η επιτυχής αποτροπή του αντιπάλου σε περίοδο κρίσεως, προϋποθέτει κατ' ελάχιστον πολιτική βούληση χρήσεως στρατιωτικής ισχύος (εάν απαιτηθεί) και Ένοπλες Δυνάμεις ικανές να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά όχι μόνο θερμά επεισόδια αλλά και μία γενική πολεμική αναμέτρηση.

Μία κρίση χαρακτηρίζεται από στενότητα χρόνου, ένταση, πυκνή και δυναμική αλληλουχία γεγονότων, πληθώρα πληροφοριών ενίοτε συγκεχυμένων ή και αλληλοσυγκρουομένων, ψυχική και σωματική καταπόνηση, καθώς και απαίτηση λήψεως σημαντικών αποφάσεων υπό πίεση. Κατά συνέπεια η επιτυχής αντιμετώπιση μίας κρίσεως απαιτεί προϋπάρχουσα θεσμική, ηγετική, οργανωτική, γνωστική, εμπειρική και υλική προετοιμασία σε όλα τα επίπεδα. Ελλείψεις συνεργασίας και οργανώσεως, αμοιβαίες καχυποψίες, αυθαίρετοι ερασιτεχνισμοί, καθώς και ανάγκη για φροντιστήρια βασικών γνώσεων εν ώρα κρίσεως, απλώς συναποτελούν την βέβαιη συνταγή μίας αποτυχίας. Τα κύρια πολιτικά σφάλματα της κρίσεως των Ιμίων συνοψίζονται επιγραμματικά στα ακόλουθα:

- Παρά τις ενδείξεις η κρίση δεν εντοπίσθηκε έγκαιρα, ώστε να υπάρξουν ανάλογες προληπτικές ενέργειες. Ακόμη και όταν η κρίση έγινε ορατή, αρχικά υποβαθμίσθηκε.
- Το αποκλειστικά αρμόδιο ΚΥΣΕΑ ουδέποτε συνεκλήθη, με αποτέλεσμα ο Πρωθυπουργός να ενημερώνεται κυρίως από συμβούλους και άλλοι φορείς (π.χ. ΥΕΘΑ, Α/ΓΕΕΘΑ) να αποδεσμεύουν εξ ανάγκης Εθνικούς Κανόνες Εμπλοκής, αρμοδιότητος ΚΥΣΕΑ.
- Οι αντιδράσεις υπήρξαν ανακλαστικές και όχι αποτέλεσμα στρατηγικού σχεδιασμού.
- Δεν αξιοποιήθηκαν πλήρως τα διπλωματικά και γεωπολιτικά μας ερείσματα.
- Η πολιτική ηγεσία δεν γνώριζε στοιχειώδεις κανόνες αποτροπής, καθώς και βασικές διαδικασίες κλιμακώσεως και αποκλιμακώσεως της κρίσεως.
- Οι σχέσεις πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας δεν ήταν αγαστές.
- Υπήρχε αμοιβαία καχυποψία μεταξύ κορυφαίων στελεχών της κυβερνήσεως.
- Υπήρχε έλλειψη συνεργασίας μεταξύ συναρμοδίων Υπουργείων.
- Υπήρξαν πολλαπλοί και παράλληλοι δίαυλοι επικοινωνίας με το εξωτερικό, δίχως μάλιστα κοινή γραμμή.
- Υπήρξε αναντιστοιχία πολιτικών εξαγγελιών και πράξεων.
- Ουδέποτε η πολιτική ηγεσία (ή στελέχη αυτής) ενημερώθηκε και έλαβε αποφάσεις στον φυσικό χώρο αντιμετωπίσεως κρίσεων που είναι το Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων.
- Αγνοήθηκε η ΕΥΠ.
- Η πολιτική ηγεσία επέρριψε ευθύνες αποκλειστικά στις ΕΔ της χώρας και δεν προέβη σε αυτοκριτική.

Είκοσι έτη μετά, θα περίμενε κάποιος, από υπεύθυνες πολιτικές ηγεσίες οι οποίες συναισθάνονται το βάρος της εθνικής αποστολής τους να έχουν προβεί σε ένα ελάχιστο βελτιωτικών κινήσεων, όπως την θεσμοθετημένη υποχρεωτική ενημέρωση (π.χ. σεμινάρια, τακτικές ενημερώσεις, ασκήσεις κ.λπ.) των εμπλεκομένων σε χειρισμό κρίσεων ηγετικών πολιτικών προσώπων, την συστηματική σύγκληση του ΚΥΣΕΑ με αντικείμενο τον χειρισμό κρίσεων, την δημιουργία Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας, την θεσμοθετημένη και οργανωμένη συνεργασία του συνόλου των εμπλεκομένων υπουργείων, την τακτική και συστηματική συνάντηση της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας (όχι μόνο στις τελετές και παρελάσεις) και κυρίως την αποτρεπτική ενίσχυση των ελληνικών ΕΔ και της αμυντικής βιομηχανίας ως προς τις στρατιωτικές απειλές της χώρας που η ίδια η Πολιτεία έχει καθορίσει.

Με δεδομένες τις πολιτικές στρατηγικές επιλογές, η στρατιωτική ηγεσία οφείλει να επισημαίνει σε όλους τους τόνους, από τον καιρό της ειρήνης, τυχόν επιδεινούμενη σημαντική αναντιστοιχία των Σκοπών που καλείται να επιτελέσει και των διατιθεμένων μέσων, ως προς τις εκάστοτε απειλές που ορίζει η Πολιτεία, άλλως καθίσταται συνυπεύθυνη. Έως ότου αρχίσει η θεραπεία των εν λόγω επισημάνσεων (ή έστω μέρους αυτών), ο Έλλην πολίτης θα πρέπει να ανησυχεί και να αμφιβάλει για την αξιοπιστία της πολιτικής του ηγεσίας, δεδομένου ότι η επόμενη κρίση με έναν ισχυρό αναθεωρητικό γείτονα που καθίσταται διαρκώς ισχυρότερος, αποτελεί θέμα χρόνου.

Η κρίση των Ιμίων μας άφησε γκρίζες περιοχές, «ζωτικά» τουρκικά συμφέροντα στο Αιγαίο και την θυσία τριών ηρωικών στελεχών του Πολεμικού μας Ναυτικού. Υπάρχει απόλυτη σκοπιμότητα η επόμενη κρίση να βρει την πατρίδα μας έτοιμη και για τον σκοπό αυτό η Κυβέρνηση θα πρέπει πάντοτε να θυμάται ότι «Κυβερνάν εστί Προβλέπειν».

24 – Ιανουαρίου – 2016

Η Τουρκία κλιμακώνει τις προκλήσεις της στο Αιγαίο

Του Ταξιάρχου ε.α. Χρήστου Μηνάγια

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Γεωγραφικής-Υδρογραφικής-Ωκεανογραφικής Διεύθυνσης των Τουρκικών Ναυτικών Δυνάμεων που δημοσιεύθηκε στην επίσημη ιστο σελίδα της, στις 10 και 11-02-2016, το πλοίο επιστημονικών ερευνών TCG ÇEŞME θα πραγματοποιήσει επιστημονικές εργασίες (σ.σ. δεν αναγράφεται το είδος των ερευνών) από 16 έως 28-02-2016 στα διεθνή ύδατα του Αιγαίου, στην περιοχή μεταξύ Εύβοιας-Σκύρου-Αντίψαρα που ορίζεται από τα σημεία: 38 17.00 Β-024 27.00 Α, 38 38.00 Β-024 27.00 Α, 38 38.00 Β-024 42.00 Α, 38 44.00 Β-024 50.00 Α, 38 44.00 Β-025 16.00 Α, 38 36.00 Β-025 14.50 Α, 38 25.00 Β-025 26.00 Α και 38 17.00 Β-025 26.00 Α.

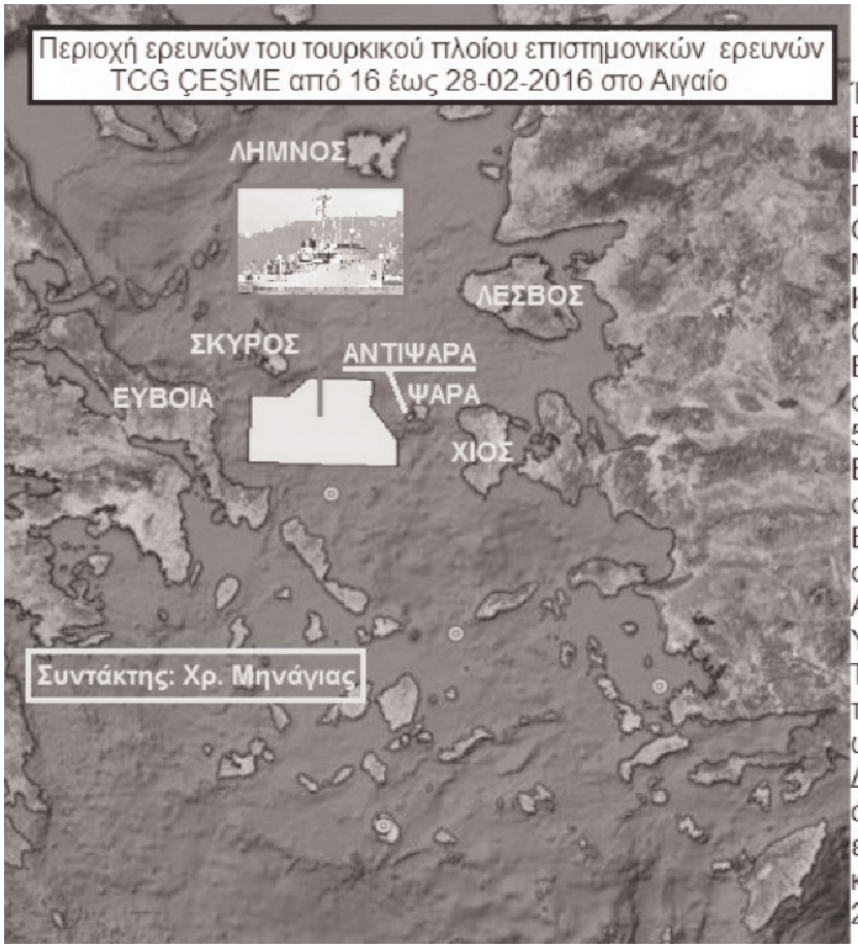

TCG ÇEŞME (A-599)

Έτος ναυπήγησης: 1965
Ελλιμενισμός: Κωνσταντινούπολη
Μήκος: 87 μ.
Πλάτος: 14,63 μ.
Οικονομική ταχύτητα: 12 knots
Μέγιστη ταχύτητα: 15 knots
Καθαρή χωρητικότητα: 2.148,5 τόνοι
Ολική χωρητικότητα: 2.572 τόνοι
Βάθος εργασιών των υδρογραφικών συστημάτων του πλοίου: 600 μ., 3.000 μ. 5.000 μ.
Βάθος εργασιών των ωκεανογραφικών συστημάτων του πλοίου: 200 μ.
Βάθος εργασιών των γεωφυσικών συστημάτων του πλοίου: 1.000 μ. και 2.0
Ανήκει στη Γεωγραφική-Ωκεανογραφική-Υδρογραφική Διεύθυνση της Διοίκησης τω Τουρκικών Ναυτικών Δυνάμεων και πραγματοποιεί υδρογραφικές-ωκεανογραφικές-γεωφυσικές έρευνες.
Διαθέτει 80 κλίνες (μόνο για το πλήρωμα όχι για επιστήμονες), η ακτίνα ενεργείας τ είναι 8.000 ναυτικά μίλια με ταχύτητα 12 κ και το μέγιστο χρονικό διάστημα εν πλω ε 21 ημέρες.

Σύμφωνα με τον επίκουρο καθηγητή του Πάντειου Πανεπιστημίου Ευάγγελο Συρίγο, που ασχολείται με το διεθνές δίκαιο και την εξωτερική πολιτική, με κύρια αντικείμενα το δίκαιο της Θάλασσας, τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, τα Βαλκάνια και τις μειονότητες, η Τουρκία μπορεί να πραγματοποιήσει μέσω των πανεπιστημίων έρευνες στα διεθνή ύδατα του Αιγαίου για θέματα οικοσυστήματος και βιοποικιλότητας. Η έρευνα μπορεί να περιορισθεί είτε μόνο σε ύδατα (π.χ. ποιότητα υδάτων, περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις κ.λπ.) (1η περίπτωση), είτε να επεκταθεί και σε θέματα που σχετίζονται με το βυθό των διεθνών υδάτων (υφαλοκρηπίδα) (2η περίπτωση). Στην 1η περίπτωση θεωρητικώς δεν χρειάζεται άδεια από την Ελληνική πλευρά. Αυτό ισχύει για όσο καιρό δεν έχουμε κηρύξει Α.Ο.Ζ. Στην πράξη, όμως, και προς αποφυγή διενέξεων τα κράτη που προτίθενται να προβούν σε ενέργειες στα υποκείμενα ύδατα, ζητούν σχετική άδεια. Αυτό γίνεται διότι είναι τέτοια η φύση των ερευνών που είναι εξαιρετικά δύσκολο για το παράκτιο κράτος να γνωρίζει εάν το διενεργόν την έρευνα σκάφος θα περιορισθεί σε δραστηριότητες επί των υπερκείμενων υδάτων ή θα προχωρήσει σε έρευνες επί της υφαλοκρηπίδας.

Αξιοσημείωτο είναι ότι, στην εν λόγω περιοχή παρατηρείται μια κλιμακούμενη παραβατική συμπεριφορά από την Άγκυρα. Συγκεκριμένα, στις 09-10-2015, η Ισπανική Υδρογραφική Υπηρεσία δημοσίευσε μέσω NAVAREA III, με αύξοντα αριθμό 547/2015, ότι στην περιοχή που ορίζεται από τα σημεία 38°45'.00"Β-024°52'.00"Α, 38°45'.00"Β-025°21'.00"Α, 38°18'.00"Β-025°21'.00"Α και 38°18'.00"Β-024°52'.00"Α θα πραγματοποιηθούν πυρά στις 01, 05, 06, 07, 08, 12, 13,14 και 15 Οκτωβρίου 2015, από 05.00 έως 12.00 ώρα. Υπόψη ότι, η εν λόγω περιοχή περι-

λαμβάνεται στις μόνιμες περιοχές που δεσμεύουν αυθαίρετα οι Τούρκοι κάθε έτος και δημοσιεύονται στον Ετήσιο Προγραμματισμό της Τουρκικής Υδρογραφικής Υπηρεσίας.

Ωστόσο, στις 10-10-2015, μια ημέρα μετά τη δημοσίευση NAVAREA III της Ισπανικής Υδρογραφικής Υπηρεσίας, η Τουρκική Υδρογραφική Υπηρεσία αναδημοσίευσε την ισπανική δημοσίευση στο δικό τους Εβδομαδιαίο Δελτίο Ανακοινώσεων προς Ναυτιλλόμενους παραποιώντας τις συντεταγμένες που είχαν αναγράψει οι Ισπανοί, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για το συντονισμό της Μεσογείου. Σημειωτέον ότι, με την εν λόγω παραποίηση των στοιχείων, η περιοχή εκτέλεσης πυρών (βλ. Χάρτη 1) πέραν του ότι καλύπτει μεγάλο μέρος του Κεντρικού Αιγαίου περιλαμβάνει χερσαίο έδαφος της κεντρικής Εύβοιας και τα Αντίψαρα. Ειδικότερα, η παραποιημένη από τους Τούρκους περιοχή ορίζεται από τα σημεία 38°45'.00"Β-024°00'.00"Α, 38°45'.00"Β-025°31'.00"Α, 38°18'.00"Β-025°31'.00"Α και 38°18'.00"Β-024°00'.00"Α.

Επειδή η τουρκική τακτική της επιβολής τετελεσμένων δεν μας είναι άγνωστη, όλα τα παραπάνω θα πρέπει να συνεκτιμηθούν με την πρόσφατη αποκάλυψη της εφημερίδος Το Ποντίκι, σύμφωνα με το οποίο, την περασμένη εβδομάδα ο Έλληνας πρεσβευτής στην Άγκυρα κλήθηκε στο τουρκικό υπουργείο Εξωτερικών για να παραλάβει (και παρέλαβε) γραπτό διάβημα εντονότατης διαμαρτυρίας της τουρκικής κυβέρνησης, γιατί ελληνικό ελικόπτερο της πολεμικής αεροπορίας πέταξε πάνω από τουρκικό έδαφος. Τις νησίδες των Ιμίων! Η πτήση του ελληνικού ελικοπτέρου πραγματοποιήθηκε στις 28 Ιανουαρίου και ένας εκ των επιβατών του ήταν ο υπουργός Άμυνας Πάνος Καμμένος, ο οποίος θέλησε να τιμήσει τους τρεις Έλληνες αξιωματικούς που έχασαν τη ζωή τους εκείνο το βράδυ του Γενάρη του 1996 κατά την κρίση των Ιμίων.

Συγχρόνως όμως, κρίνεται σκόπιμο να παρατεθούν τα ακόλουθα στοιχεία που αφορούν στην τουρκική στάση σε ό,τι έχει να κάνει με τα Ίμια, σε επίπεδο επίσημων δηλώσεων, δεδομένου ότι το συμπέρασμα που εξάγεται παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και εγείρει τις πλέον έντονες ανησυχίες για την περαιτέρω κλιμάκωση της έντασης στο Αιγαίο.

- Στη Διοικητική Έκθεση Δραστηριοτήτων για το Έτος 2013 και 2014 της τουρκικής Διοίκησης Ασφαλείας Ακτών αναγράφεται ότι, οι βραχονησίδες Ίμια συνεχίζουν να προστατεύονται και να επιτηρούνται με σκάφη της ακτοφυλακής όλο το 24ωρο, χωρίς όμως να αναγράφεται ότι, αυτές είναι τουρκικό έδαφος.
- Στη Διοικητική Έκθεση Δραστηριοτήτων για το Έτος 2006 της τουρκικής Διοίκησης Ασφαλείας Ακτών αναγράφεται ότι, οι βραχονησίδες Ίμια που είναι τουρκικό έδαφος συνεχίζουν να προστατεύονται και να επιτηρούνται με σκάφη της ακτοφυλακής όλο το 24ωρο.
- Στη Διοικητική Έκθεση Δραστηριοτήτων για το Έτος 2007 της τουρκικής Διοίκησης Ασφαλείας Ακτών αναγράφεται ότι, τα Ίμια είναι τουρκικό έδαφος και με λέμβους της ακτοφυλακής συνεχίζεται η προστασία και επιτή-

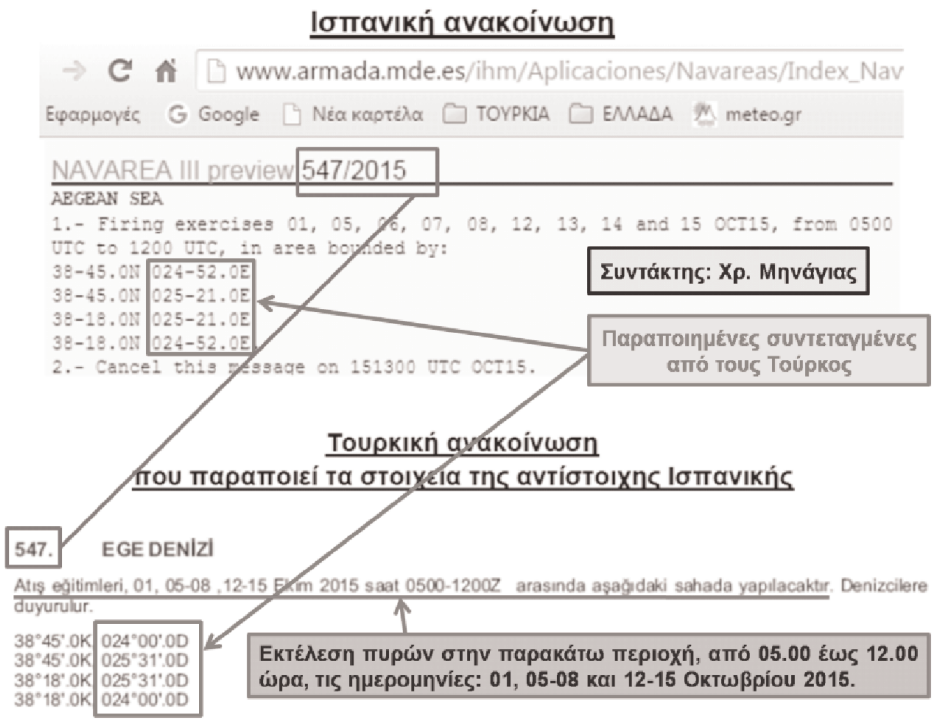

ρησή τους επί 24ωρου βάσεως.

• Στις 11-02-2008 ο τότε αρχηγός της Διοίκησης Ασφαλείας Ακτών υποναυάρχος Can Erenoğlu κατά την επίσκεψή του στην επαρχία Fethiye του νομού Mugla, αναφέρθηκε στο καθεστώς των Ιμίων και έκανε λόγο για παραβίαση των τουρκικών χωρικών υδάτων στην περιοχή, από πλευράς Ελλήνων. Αναλυτικότερα είπε: «Τα Ίμια είναι τουρκικό έδαφος. Υπάρχουν δύο νησιά η Ανατολική και η Δυτική Ίμια. Εμείς τα αποκαλούμε βραχονησίδες των Ιμίων. Δείτε τις εγγραφές του κτηματολογίου στην οθωμανική εποχή. Τα Ίμια αποτελούν τουρκικό έδαφος. Δεν υφίσταται κάποια κρίση σ' αυτό το σημείο.» (βλ. Βιβλίο Η Γεωπολιτική Στρατηγική και η Στρατιωτική Ισχύς της Τουρκίας, Χρ. Μηνάγιας, 2010)

Με την ίδια διαδικασία σκέψης, η Άγκυρα αμφισβήτησε την επιχείρηση έρευνας-διάσωσης που διεξήγαγαν ελληνικά πλωτά και ιπτάμενα μέσα του πολεμικού ναυτικού και της πολεμικής αεροπορίας, υπό τον συντονισμό του ΓΕΕΘΑ, για τον εντοπισμό του ελικοπτέρου Augusta Bell που κατέπεσε κοντά στη νήσο Κίναρος τα ξημερώματα της 11-02-2016. Εν προκειμένω, αναφερόμαστε στην τουρκική NOTAM υπ. αριθ. A0701/16, όπου αναγράφηκε ότι, η Τουρκία δεν αποδέχεται την περιοχή έρευνας και διάσωσης (SAR) που καθόρισε η Αθήνα με αντίστοιχη NOTAM, τονίζοντας ότι όλες οι δραστηριότητες έρευνας και διάσωσης στη τουρκική περιοχή θα πρέπει να συντονίζονται με τις

ΝΗΣΙΑ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΔΕΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ (σ.σ. σύμφωνα με τους τουρκικούς ισχυρισμούς) ΔΕΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ				
Α/Α	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΝΗΣΟΥ/ΝΗΣΙΔΟΣ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΠΛΑΤΟΣ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΜΗΚΟΣ
100.	Νησιά του Κεντρικού Αιγαίου δυτικά της Datça	Νησίδα Άγιος Αντώνιος	36° 39' 35''	27° 08' 15''
101.	Νησιά του Κεντρικού Αιγαίου δυτικά της Datça	Παχειά (Paşa)	36° 34' 10''	27° 04' 20''
102.	Νησιά του Κεντρικού Αιγαίου δυτικά της Datça	Κανδειλούσα (Çerte)	36° 30' 10''	26° 28' 15''
103.	Νησιά του Κεντρικού Αιγαίου δυτικά της Datça	Λεβίθα (Koçbaba)	37° 00' 35''	26° 27' 35''
104.	Νησιά του Κεντρικού Αιγαίου δυτικά της Datça	Νησίδα βόρεια από τη Λεβίθα	37° 01' 50''	26° 27' 35''
105.	Νησιά του Κεντρικού Αιγαίου δυτικά της Datça	Νησίδα νότια από τη Λεβίθα	36° 59' 27''	26° 27' 00''
106.	Νησιά του Κεντρικού Αιγαίου δυτικά της Datça	Κίναρος	36° 58' 50''	26° 16' 50''
107.	Νησιά του Κεντρικού Αιγαίου δυτικά της Datça	Βραχονησίδα δυτικά από το Κίναρος	36° 58' 45''	26° 15' 10''
108.	Νησιά του Κεντρικού Αιγαίου δυτικά της Datça	Νησίδα Μαύρα	36° 58' 50''	26° 27' 35''

Σελ. 261 βιβλίου «Απόρρητος Φάκελος Τουρκία-Η Εθνική Στρατηγική της Τουρκίας, Χρ. Μηνάγιας, 2014»

αρμόδιες τουρκικές αρχές. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι, η νήσος Κίναρος περιλαμβάνεται στον πίνακα των 152 νησιών του Αιγαίου που αμφισβητούνται από την Τουρκία. Σημειωτέον ότι, στο βιβλίο «Απόρρητος Φάκελος Τουρκία-Η Εθνική Στρατηγική της Τουρκίας, Χρ. Μηνάγιας, 2014», παρατίθεται ο πίνακας των εν λόγω νησιών. Ακολούθως παρατίθεται η σελίδα 261 του βιβλίου, όπου φαίνεται η νήσος Κίναρος.

Τέλος, είναι προφανές ότι το επόμενο χρονικό διάστημα η Άγκυρα θα θελήσει να διαπιστώσει τις ανοχές της ελληνικής κυβέρνησης έναντι της τουρκικής προκλητικότητας και συγκεκριμένα, εάν ο σκοπός, οι προθέσεις, η αποφασιστικότητα και η υποστήριξη της εξωτερικής πολιτικής της είναι απρόβλεπτοι, ενώ δεν θα πρέπει να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο, οι Τούρκοι να επιδιώξουν την αυθαίρετη επιβολή τετελεσμένων σε συγκεκριμένες περιοχές. Σαφώς, περισσότερες πιθανότητες συγκεντρώνει η επιδίωξη της Άγκυρας να προκαλέσει μια κρίση περιορισμένης κλίμακας, εντοπισμένη σε συγκεκριμένη περιοχή που προφανώς θα προβάλλει διεθνώς τις τουρκικές διεκδικήσεις στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο.

2016-03-18
Η απόσυρση των Ρώσων

Του Ταξιάρχου Βασιλείου Γιαννακόπουλου
Μέλους του ΕΛΙΣΜΕ

Όταν το καθεστώς Assad απώλεσε τον έλεγχο σημαντικών εδαφών στην επαρχία Hama και ανατολικά της Λατ τάκειας, όπου ζει η πλειοψηφία των αλαουιτών, τότε η Μόσχα αποφάσισε να εμπλακεί δυναμικά στο συριακό εμφύλιο. Οι στόχοι της ρωσικής εμπλοκής στη Συρία ήταν πολλαπλοί:

- Πρώτον, παρείχε σημαντική υποστήριξη στο εξασθενημένο συριακό καθεστώς, που συνιστούσε το μοναδικό σύμμαχο της Ρωσίας στον αραβικό κόσμο.
- Δεύτερον, εξασφάλιζε τη διατήρηση της μοναδικής ρωσικής ναυτικής βάσης στην Ανατολική Μεσόγειο, τον λιμένα της Ταρτούς.
- Τρίτον, με τη συμμετοχή των ρωσικών δυνάμεων στις αντι-τζιχαντιστικές εκκαθαριστικές επιχειρήσεις, επιδίωκε να αποτρέψει την επιστροφή στη Ρωσία των περίπου 7.000 τζιχαντιστών από περιοχές της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, οι οποίοι επιχειρούσαν κατά του Assad.
- Τέταρτον, μελλοντικά να αποκομίσει οικονομικά οφέλη από την πώληση ρωσικών οπλικών συστημάτων ή και την εκμετάλλευση πιθανών σημαντικών κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου της Συρίας.

Επτά μήνες μετά την έναρξη της ρωσικής εμπλοκής στη Συρία (Σεπτέμβριος 2015 - Μάρτιος 2016), ο Ρώσος πρόεδρος αποφάσισεεν αιθρία(;) τη σταδιακή απόσυρση των ρωσικών δυνάμεων. Ο ίδιος μάλιστα εξήγησε ότι οι ρωσικές δυνάμεις εκπλήρωσαν σε μεγάλο βαθμό την αποστολή τους. Πράγματι, ο πρώτος και κύριος στόχος επιτεύχθηκε πλήρως, καθώς ο Assadπαραμένει στην εξουσία και τα αλαουιτικά εδάφη κινδυνεύουν πολύ λιγότερο από τις αντικαθεστωτικές δυνάμεις, σε σχέση με τα μέσα του 2015. Από την πλευρά τους, οι Ρώσοι εξασφάλισαν τη διατήρηση της ναυτικής βάσης στην Ταρτούς και επιπλέον διαθέτουν την αεροπορική βάση Hmeymim στη Λατάκεια. Σχετικά με την αποτροπή της επιστροφής στη Ρωσία των χιλιάδων κυρίως Καυκάσιων τζιχαντιστών, γίνεται αντιληπτό ότι θα απαιτούσε μια μακροχρόνια διεξαγωγή κυρίως χερσαίων εκκαθαριστικών επιχειρήσεων, οι οποίες θα προκαλούσαν ανθρώπινες απώλειες. Για το λόγο αυτό, οι ρωσικές δυνάμεις περιορίσθηκαν στη διεξαγωγή αεροπορικών επιδρομών, οι οποίες, σύμφωνα με το Συριακό Παρατηρητήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, προκάλεσαν 4.408 ανθρώπινες απώλειες, εκ των οποίων οι 1.733 ήταν άμαχοι. Τέλος, ο τέταρτος στόχος αναμένεται να επιτευχθεί προσεχώς, εφόσον οι διμερείς συρο-ρωσικές σχέσεις συνεργασίας παραμείνουν στα σημερινά επίπεδα.

Πέραν αυτών, η απόφαση της απόσυρσης των ρωσικών δυνάμεων ερμηνεύεται από πολλούς αναλυτές ως μια προσπάθεια εξεύρεσης πολιτικής λύσης στο συριακό εμφύλιο. Δεν έχουμε παρά να συμφωνήσουμε με αυτή την εκτίμηση, καθότι, όπως αναφέρουν κάποια ΜΜΕ, συνοδεύεται και με την απόσυρση από τη Συρία σημαντικού μέρους των δυνάμεων της στρατιωτικής πτέρυγας της Hezbollah. Ωστόσο, θα πρέπει να τονίσουμε ότι αυτή η εξέλιξη αφενός οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Μόσχα και η Ουάσιγκτον συμφώνησαν για το μελλοντικό statusτης Συρίας, που μάλλον δεν θα είναι άλλο από τη δημιουργία μιας ομοσπονδίας δύο ή τριών αυτόνομων περιοχών (αλαουίτες στη δυτική Συρία, σουνίτες στην ανατολική και Σύριοι Κούρδοι στις βόρειες περιοχές), αφετέρου ότι η Άγκυρα, η οποία διαφωνεί κάθετα με τη δημιουργία συροκουρδικής αυτόνομης περιοχής, αποκτά μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων και θα έχει πλέον τη δυνατότητα να προωθήσει τα συμφέροντά της με λιγότερα προβλήματα.

Πρώτες εκτιμήσεις από τη Ρωσική εμπλοκή και απεμπλοκή στη Συρία

Του Υποστρατήγου ε.α. Ιπποκράτη Δασκαλάκη
Διευθυντού Μελετών του ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Η ανακοίνωση του Ρώσου Προέδρου, Vladimir Putin, για μερική αποχώρηση των ρωσικών δυνάμεων από τη Συρία υπήρξε περισσότερο αιφνιδιαστική από την ξαφνική, αλλά λίγο πολύ αναμενόμενη, ανάπτυξη τους τα τέλη του Σεπτεμβρίου 2015. Ποικίλες αιτιολογήσεις έχουν ήδη αρχίσει να προβάλλονται για τα αίτια της ρωσικής απόφασης. Ένα δεδομένο μάλλον δεν φαίνεται εύκολο να αμφισβητηθεί και αυτό αφορά την πατρότητα της ληφθείσης απόφασης. Ο Πρόεδρος Putin προχώρησε έξαφνα στη γνωστοποίηση της έναρξης της μερικής απόσυρσης των ρωσικών στρατευμάτων από τη Συρία, καθώς, όπως ανέφερε, έχουν επιτευχθεί σε μεγάλο μέρος οι αντικειμενικοί στόχοι της επέμβασης τους. Συγχρόνως επέδωσε σεμνά τα εύσημα στην αποτελεσματικότητα των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων, αποφεύγοντας τις προ δεκαετίας φανφαρώδεις και οικτρά διαψευσθείσες δηλώσεις του τύπου «mission accomplished» Αμερικανού (τέως) συναδέλφου του.

Φυσικά οι πολιτικοί αναλυτές, εσωτερικού και εξωτερικού, αναλόγως των πεποιθήσεων και προτιμήσεων τους, αναφέρονται σε όλο το φάσμα των δυνατών αιτίων της αποχώρησης από μια αναγκαστική αναδίπλωση της ρωσικής «αρκούδας» υπό τον φόβο ενός νέου Αφγανιστάν μέχρι την πλήρη επικράτηση της στον χώρο της Μέσης Ανατολής και αποκατάσταση της στον θώκο της παγκόσμιας υπερδύναμης τύπου Σοβιετικής Ένωσης. Είθισται η αλήθεια να κινείται μεταξύ των δύο ακραίων θέσεων και ας προσπαθήσουμε ψύχραιμα να διακρίνουμε τα ρωσικά κέρδη και ζημιές από την επέμβαση αλλά και τις γενικότερες συνέπειες στην περιοχή. Βέβαια είναι πολύ νωρίς για να κρίνουμε τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα της ρωσικής επέμβασης, καθόσον τα γεγονότα εξελίσσονται και ο χώρος της ασταθούς Μέσης Ανατολής μας έχει συνηθίσει σε εκπλήξεις και ανατροπές.

Τι πέτυχε η ρωσική στρατιωτική εμπλοκή στη Συρία

Αναμφισβήτητο γεγονός είναι ότι η ρωσική επέμβαση σταθεροποίησε το καθεστώς του Bashar al Assad, που, παρά την ιρανική βοήθεια, βρισκόταν στα πρόθυρα της κατάρρευσης μετά από 5 χρόνια σκληρών συγκρούσεων. Οι ρωσικοί αεροπορικοί βομβαρδισμοί, η εφοδιαστική και πληροφοριακή υποστήριξη, η επιχειρησιακή εκπαίδευση και κυρίως η ανύψωση του ηθικού συνετέλεσαν στην ανάκαμψη των δυνάμεων του καθεστώτος και στις πρόσφατες επιτυχίες του στα πεδία των μαχών. Η ρωσική επέμβαση και η μεταβολή της στρατιωτικής κατάστασης υπέρ των δυνάμεων της Δαμασκού οδήγησαν την αρχικά αδιάλλακτη και κατακερματισμένη αντιπολίτευση στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων της Γενεύης και στην αποδοχή της πρόσφατης (μερικής) διακοπής των εχθροπραξιών. Άρα ο στόχος της διάσωσης του καθεστώτος (έστω και προσωρινά) επιτεύχθηκε και εμφανίστηκε ένα παράθυρο αισιοδοξίας για ενδεχόμενη πολιτική λύση. Επιπρόσθετα, η ανακοίνωση της αποχώρησης γνωστοποίησε και προς το καθεστώς του Bashar al Assad τα όρια της ρωσικής υποστήριξης και τη μη αποδοχή των εμφανιζόμενων μαξιμαλιστικών και αδιάλλακτων τάσεων του.

Στρατηγική και σχεδιασμένη η κίνηση για «αποχώρηση»

Η σημερινή αποχώρηση των δυνάμεων, με την ταυτόχρονη επίτευξη μιας εύθραυστης μερικής διακοπής των εχθροπραξιών από την 27η Φεβρουαρίου, προβάλλεται ως μιας αποφασιστικής σημασίας για την ειρήνευση ενέργεια. Αποδείχθηκε ότι οι Ρώσοι είχαν όχι μόνο σχέδιο (και ικανότητες) επέμβασης, αλλά, το σπουδαιότερο, και σχέδιο απεμπλοκής στον κατάλληλο χρόνο. Φυσικά, οι εν συνεχεία εξελίξεις θα πιστωθούν στην ικανότητα όλων των εμπλεκομένων να εκμεταλλευθούν τις ευκαιρίες που προβάλλονται για μια σταδιακή ειρήνευση και αντιμετώπιση του ισλαμιστικού εξτρεμισμού.

Με αυτήν την προοπτική πρέπει να αντιμετωπιστούν και οι ρωσικές ενέργειες εμπλοκής και απεμπλοκής, άλλως κινδυνεύουμε να οδηγηθούμε ξανά στη λογική ενός «παιγνίου μηδενικού αθροίσματος» με καταστροφικές συνέπειες για όλους και κυρίως για τους κατοίκους της περιοχής. Σε αυτό το πλαίσιο και η κίνηση της Μόσχας χαιρετίστηκε από τον εκπρόσωπο των Ηνωμένων Εθνών αλλά και από άλλες χώρες. Η Μόσχα δεν αποχωρεί πλήρως απαρνούμενη όλα τα «χαρτιά» της, αλλά θα συνεχίζει να διατηρεί δυνάμεις στις βάσεις της στη Συρία και να αντιμετωπίζει την ισλαμιστική τρομοκρατία (ενίοτε ίσως και με αμφιλεγόμενους στόχους).

Επιπλέον η ρωσική επέμβαση κατέδειξε την ύπαρξη πληθώρας παραγόντων που προσδιορίζουν την ισχύ μιας υπερδυνάμεως, όπως αποφασιστικότητα, ετοιμότητα και δυνατότητα εμπλοκής ισχυρών συνδυασμένων εκστρατευτικών δυνάμεων μακράν των συνόρων σε πολύμηνες επιχειρήσεις με σημαντικές ανάγκες υποστήριξης. Η επέμβαση μάλιστα συνοδεύθηκε από κατάλληλους χειρισμούς στα επίπεδα της διεθνούς νομιμοποίησης, προβολής ισχύος, διπλωματικής προσπάθειας, παράλληλα με την επίδειξη στρατιωτικών ικανοτήτων δυνάμεων και οπλικών συστημάτων. Για πρώτη φορά μετά τη δεκαετία του

1960, η Ρωσία επιστρέφει τόσο δυναμικά στον (πρώην) αμερικανοκρατούμενο χώρο της Μέσης Ανατολής. Μετά την εξίσου απροσδόκητη, αλλά μάλλον σωτήρια για τον Αμερικανό Πρόεδρο, διαμεσολάβηση της Ρωσίας στο θέμα των χημικών όπλων του Bashar al Assad, η Μόσχα καθίσταται ξανά ο ισότιμος συνομιλητής με την Ουάσινγκτον για την κρίση της περιοχής (διαθέτοντας μάλιστα «boots on the ground»).

Διασύνδεση με την Ουκρανία;

Κοινή και ευρέως διαδεδομένη η πεποίθηση ότι η εμπλοκή στη Συρία λειτούργησε επιπλέον και ως αντιπερισπασμός στις ρωσικές ενέργειες στην Ουκρανία και στη συνεπακόλουθη διεθνή καταδίκη και στις εναντίον της κυρώσεις. Άμεσα, ο εκπρόσωπος του αμερικανικού υπουργείου εξωτερικού τόνισε ότι οι κυρώσεις θα συνεχιστούν, καθώς οι ρωσικές ενέργειες στην Ουκρανία συνιστούν μια περίπτωση κατάφωρης παραβίασης των διεθνών αρχών και κανόνων άσχετη με τα τεκταινόμενα στη Μέση Ανατολή. Βέβαια, η αποσιώπηση παραβιάσεων του διεθνούς δικαίου ένεκα συμφερόντων μέσω μυστικών συνδιαλλαγών και αμοιβαίων παραχωρήσεων είναι μια αρχαιότατη διεθνής πρακτική, ειδικά μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων.

Αρνητικές συνέπειες της όλης ρωσικής εμπλοκής

Φυσικά η ρωσική εμπλοκή στη Συρία είχε και τις αρνητικές συνέπειες για τη Μόσχα. Όξυνση των σχέσεων με την Τουρκία, με συνεπακόλουθη τη σημαντική μείωση των εκατέρωθεν εμπορικών σχέσεων, αλλά και αρνητική προβολή της Ρωσίας έναντι των σουνιτικών χωρών (πλειονότητα των αραβικών κρατών). Πιθανόν, η αντιπαράθεση Μόσχας με Τουρκία να οδήγησε και στη συνειδητοποίηση, από την τελευταία, των ορίων της συμπαράστασης που μπορεί να αναμένει σε ανεύθυνες ενέργειες της από το ΝΑΤΟ και τη Δύση γενικότερα. Μια παραπλήσια αντίληψη δεν θα οδηγήσει απαραιτήτως την Άγκυρα σε μετριοπαθέστερη στάση, αλλά ενδεχομένως να υποθάλψει την επιθυμία της αυτόνομης ανάπτυξης και ανάδειξης της σε περιφερειακή δύναμη υψηλών δυνατοτήτων. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι η ρωσική εμπλοκή θα οδηγήσει στην ακόμη παραπάνω στοχοποίηση της Μόσχας από ισλαμιστικές εξτρεμιστικές οργανώσεις με τυφλά τρομοκρατικά κτυπήματα, αλλά και προσπάθειες αποσταθεροποίησης των μουσουλμανικών περιοχών της. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει και το οικονομικό κόστος της αναίμακτης σχετικά επιχείρησης σε περιόδους υφέσεως για την οικονομία της Ρωσίας.

Μία ιδιαίτερη προσέγγιση από τον Αμερικανό Ναύαρχο ε.α. James Stavridis

Για να εξετάσουμε το θέμα και από μια άλλη οπτική γωνία, θα αναφερθώ σε δημοσίευμα στο Foreign Policy (15 Μαρτίου) του Αμερικανού ναυάρχου και πρώην διοικητού των δυνάμεων του ΝΑΤΟ στην Ευρώπη James Stavridis (φωτ.). Ο πρώην αξιωματούχος και νυν στέλεχος της αμερικανικής στρατιωτικής ακαδημαϊκής κοινότητας αναφέρει ότι η ρωσική αναδίπλωση πιθανόν να καθιστά δυνατή μια επέμβαση σουνιτικών στρατευμάτων (υπό την καθοδήγηση της Σαουδικής Αραβίας) για αντιμετώπιση των δυνάμεων του «Ισλαμικού Κράτους». Ως ένδειξη αυτών των προθέσεων αναφέρει την πρόσφατη μεγάλων διαστάσεων άσκηση «North Thunder» των σαουδαραβικών δυνάμεων για αντιμετώπιση χαμηλής έντασης συγκρούσεων (βλέπε τζιχαντιστές). Αναγνωρίζει όμως ότι μια τέτοια ενέργεια ενδεχόμενα να προκαλέσει πλήρη και απρόβλεπτη σύγκρουση σουνιτικών και σιιτικών δυνάμεων. Μια παρόμοια εξέλιξη ενδεχομένως να μπορεί να προχωρήσει στα πλαίσια μιας ομοσπονδιακής λύσεως για τη Συρία και πρέπει απαραιτήτως να τυγχάνει και της ρωσικής (σιωπηράς) αποδοχής, πιθανώς υπονοώντας ότι και η ρωσική επέμβαση ετύγχανε της αντίστοιχης αμερικανικής (σιωπηράς) αποδοχής. Αναφέρεται ακόμη σε μια περαιτέρω εμπλοκή του ΝΑΤΟ στην περιοχή ως εγγυήτριας δύναμης μιας ενδεχόμενης ειρήνευσης. Δεν διαφύγει της προσοχής μας η εστίαση του ναυάρχου στην ανάγκη σύμπραξης Δύσεως με τις μετριοπαθείς σουνιτικές δυνάμεις (που δημιούργησαν το «Ισλαμικό Κράτος») για να αντιμετωπίσουν το δημιούργημα τους, αλλά και για να ανασχέσουν την ιρανική επιρροή, εγγυώμενες παράλληλα και την ασφάλεια του Ισραήλ.

Επίλογος

Σε κάθε περίπτωση, το παιχνίδι της Μέσης Ανατολής φαίνεται να περιέρχεται ξανά στα χέρια των δύο μεγάλων υπερδυνάμεων και αυτό κρίνεται ως θετικό, καθόσον διαθέτουν όχι μόνο αρκετά συμπλέοντα συμφέροντα, αλλά έχουν αναπτύξει και τα ανάλογα κανάλια και μεθόδους αμοιβαίας συνεννόησης. Οποιαδήποτε άλλη εξέλιξη θα ήταν επικίνδυνη, επειδή οι νέοι παίκτες της περιοχής (κρατικοί και μη) είτε είναι απρόβλεπτοι και αλαζόνες, είτε επιζητούν τη ριζική ανατροπή του status quo και συνάμα φλερτάρουν επικίνδυνα με επαναστατικές ιδεολογίες (θρησκευτικές).

Αυτό είναι το διεθνές περιβάλλον, όπου βλέπουμε τη Ρωσία να επανέρχεται δυναμικά στο διεθνές παιχνίδι, με τη δική της «ατζέντα» και αντιμετωπίζοντας πληθώρα σοβαρών οικονομικών προβλημάτων, διαθέτοντας ένα ασθενικό δημοκρατικό και συνάμα αυταρχικό και προσωποπαγές καθεστώς και κυρίως με μια διαφορετική αντίληψη -ίσως και κουλτούρα- από την κυριαρχούσα «δυτική». Μέσα σε αυτές τις πολυπλοκότητες καλούμαστε και εμείς ως χώρα να βρούμε το βηματισμό μας κατάλληλα, εκμεταλλευόμενοι ή αποφεύγοντας έγκαιρα τα απόνερα των μεγάλων παικτών. Μια προσπάθεια δύσκολη που χρειάζεται μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, επαγγελματισμό, επίμονη και κοινή προσπάθεια εφαρμογής και όχι στείρο δογματισμό, εμμονές και ιδεοληψίες.

18 Μαρτίου 2016

Η μάχη των τιτάνων Ιράν-Σαουδικής Αραβίας και ο πυρηνικός παράγων

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννου Αθαν. Μπαλτζώη
Μέλους ΔΣ/ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Τα γεγονότα στην καυτή περιοχή της Μέσης Ανατολής συνεχίζουν να εξελίσσονται με ραγδαίους και άγριους ρυθμούς, που συχνά επικαλύπτουν άλλα σημαντικά που συμβαίνουν σε άλλες περιοχές του πλανήτη. Το τελευταίο διάστημα είχαμε τρία πολύ σημαντικά γεγονότα , που σαφώς θα επηρεάσουν τις επερχόμενες εξελίξεις και ίσως να οδηγήσουν την κατάσταση σε επικίνδυνους για την παγκόσμια ασφάλεια ατραπούς. Αυτή η Σουνιτικο-Σιϊτική διαμάχη των Τιτάνων της Μέσης Ανατολής που διεξάγεται σε όλη την ανατολική πλευρά του αραβικού κόσμου αφορά το Ιράν και την Σαουδική Αραβία και αυτά που συνέβησαν οδηγούν τις νέες γεωπολιτικές εξελίξεις που αναμένονται στο άμεσο μέλλον.

Το πρώτο και πιο σημαντικό γεγονός φυσικά είναι η άρση των κυρώσεων της παγκόσμιας κοινότητας κατά του Ιράν. Ως μέρος μιας διαδικασίας που ξεκίνησε όταν υπεγράφη η συμφωνία για το πυρηνικό του πρόγραμμα, για το Ιράν είναι η θριαμβευτική επιστροφή του στην διεθνή κοινότητα και νομιμότητα, με την αμερικανική σφραγίδα έγκρισης ως μεγάλης πλέον περιφερειακής δύναμης στην περιοχή. Το γεγονός αυτό ήταν μια σαφής δικαίωση των Ιρανών, που προσδίδει τεράστια σημασία, δύναμη, ιστορικό υπόβαθρο, αναγνώριση των σημαντικών επιτευγμάτων στο Ιράν και τοποθέτηση του Ιράν στην θέση που ιστορικά του αξίζει. Ας μην ξεχνάμε ότι οι Ιρανοί δεν είναι Άραβες, αλλά Πέρσες, με χιλιετίες στην περιοχή και αξιοθαύμαστη ιστορία. Η σημασία της άρσης των κυρώσεων σημαίνει, ότι από τώρα και στο εξής, το Ιράν θα γνωρίσει μια ραγδαία οικονομική εκτόξευση και θα καταστεί ο νέος ισχυρός γεωπολιτικός πυλώνας σε ολόκληρη την Μέση Ανατολή, προς μεγάλη απογοήτευση Σαουδικής Αραβίας και Ισραήλ, που έχουν ενοχληθεί σφόδρα και προσπαθούν συνεταιριζόμενοι (απίστευτο για άλλοτε ορκισμένους εχθρούς) να αντιδράσουν και να προλάβουν τις εξελίξεις. Εδώ να αναφέρουμε κάποια οικονομικά δεδομένα για να αντιληφθούμε τις σπουδαίες οικονομικές εξελίξεις που αναμένονται και την δημιουργία ενός γιγαντιαίου Ιράν, κυρίαρχου πλέον στην Μέση Ανατολή, προς μεγάλη θλίψη των εχθρών του. Το Ιράν, με πληθυσμό 80 εκατομμυρίων και ετήσιο ΑΕΠ 400 δις. δολαρίων, είναι η μεγαλύτερη οικονομία που θα επανενταχθεί στο διεθνές σύστημα εμπορίου μετά την διάσπαση της Σοβιετικής Ένωσης πριν από δύο δεκαετίες,γι' αυτό η επαναφορά του σε αυτή δημιουργεί μεγάλες οικονομικές ευκαιρίες σε πολλούς τομείς.

Το ΔΝΤ υπολογίζει ότι η ετήσια ανάπτυξη της χώρας θα εκτοξευτεί στο 5% από σχεδόν μηδέν σήμερα, ενώ τα έσοδα από το πετρέλαιο, παρά τις χαμηλές τιμές, θα αυξηθούν κατά 10 δισ. δολάρια

Η Airbus ήδη έλαβε μια τεράστια παραγγελία για 114 αεροπλάνα από τον κρατικό αερομεταφορέα Iran Air. Σύμφωνα με τους ειδικούς στις αερομεταφορές, θα ακολουθήσουν και άλλες, καθώς υπολογίζεται ότι η χώρα θα χρειαστεί γύρω στα 600 καινούργια αεροπλάνα την επόμενη δεκαετία. Το Νότιο Παρς είναι το μεγαλύτερο κοίτασμα φυσικού αερίου στον κόσμο και μεγάλο μέρος του βρίσκεται στα ιρανικά ύδατα

Η ιρανική κυβέρνηση αναμένει «τσουνάμι τουριστών» ως αποτέλεσμα της άρσης των κυρώσεων. Εκτός από τους διάσημους τουριστικούς προορισμούς - Περσέπολη, Σιράζ και Ισφαχάν, υπάρχουν πολλά ενδιαφέροντα τουριστικά και ιστορικά μέρη που θα προσελκύσουν τουρίστες.

Έτσι μετά την πρόσφατη μεγάλη συμφωνία με την Κίνα για την προμήθεια υδρογονανθράκων αξίας 600 δις $, όλοι οι μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι από όλο τον κόσμο σπεύδουν να εγκαθιδρυθούν στο Ιράν μετά την άρση των κυρώσεων σε βάρος της χώρας. Ενδεικτικά αναφέρονται: Η γαλλική CMA CGM και η ταϊλανδική Evergreen, η ιταλική Saipem, οι εταιρίες Ansaldo Energia, Fincantieri και η Itinera, η Volkswagen, η δεύτερη μεγαλύτερη γερμανική τράπεζα, η Commerzbank, η Daimler Benz, η British Airways, η ιταλική Danieli & C Officine Meccaniche, ο κρατικός όμιλος αλουμινίου της Ινδίας (NALCO), η γαλλική αυτοκινητοβιομηχανία Peugeot, η νοτιοκορεάτικη Posco και πολλές πολλές άλλες. Δηλαδή μια οικονομική κοσμογονία που θα καταστήσει το Ιράν τον ισχυρότερο οικονομικό παράγοντα της περιοχής. Τελευταίο αλλά πολύ σημαντικό για μας, που έχουμε μακροχρόνιες εξαιρετικές σχέσεις με το Ιράν να αναφέρουμε ότι ο όμιλος των Ελληνικών Πετρελαίων (ΕΛΠΕ) συμφώνησε την περασμένη εβδομάδα την προμήθεια αργού πετρελαίου από το Ιράν, την μόνη χώρα που πριν τις κυρώσεις της Ε.Ε. μας προμήθευε πετρέλαιο με πίστωση!!!

Το δεύτερο πιο σημαντικό γεγονός ήταν η αντίδραση της Σ. Αραβίας για την άρση των κυρώσεων. Το απολυταρχικό φονταμελιστικό Ουαχαμπιστικό καθεστώς της Σαουδικής Αραβίας, σε μια ακραία πολιτική αντίδραση, εκτέλεσε δια αποκεφαλισμού τον Σιίτη θρησκευτικό ηγέτη Νιμρ Μπάκερ αλ-Νιμρ, τον ηγέτη των Σιιτών στην χώρα, ο οποίος είχε φυλακιστεί μετά από μια δίκη (η ποινή εκδόθηκε ένα και ενάμιση χρόνο πριν), που δεν είχε καμιά σχέση με την τρομοκρατία, μόνο που καυτηρίαζε το απολυταρχικό καθεστώς των Σαούντ, για να στείλει ένα σαφές μήνυμα προς τους Ιρανούς, καθώς και στους δικούς τους συμμάχους καθώς και σε όλο το Σουνιτικό Ισλάμ, ότι το Ριάντ θα δεν εγκαταλείψει τον αγώνα της κατά των Ιρανών Σιιτών. Η απόφαση αυτή , έργο και αυτή του ισχυρού άνδρα της Σαουδικής Αραβίας, όχι του βασιλιά Σαλμάν, αλλά του υιού του Μωχάμεντ και Υπουργού Άμυνας της

χώρας, ενός φιλόδοξου , άπειρου και πολύ επικίνδυνου ανθρώπου με υπερβολική εξουσία στα χέρια του, σύμφωνα με απόρρητη έκθεση της BND (Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών της Γερμανίας).

Είναι ο ίδιος άνθρωπος που έπεισε τον πατέρα του τον Βασιλιά Σαλμάν να εμπλακεί η χώρα του σε έναν πόλεμο χωρίς ουσία και προοπτική στην Υεμένη κατά των Χούτις, τους οποίους οι Σαουδάραβες θεωρούν πράκτορες του Ιράν(!!). Η Σαουδική Αραβία έχει αλλάξει αναμφίβολα συμπεριφορά υπό τον νέο βασιλιά της, τον γηραιότατο Σαλμάν μπιν Αμπντούλ-Αζίζ Αλ Σαούντ, καθόσον την πραγματική εξουσία ασκεί ο υιός του και θα λέγαμε ότι αυτό σημαίνει ότι η Σαουδική Αραβία πλέον αναλαμβάνει κινδύνους και αναμένεται να καταβάλλει τιμήματα ,όχι μόνο οικονομικά, που δεν ήταν διατεθειμένη να καταβάλει στο παρελθόν. Στην περίπτωση αυτή, η τιμή της άφρονης αυτής πράξης είναι η άμεση διακοπή των σχέσεων με το Ιράν, με ότι αυτό συνεπάγεται για την περιοχή. Και είδαμε τις συνέπειες με την πυρπόληση της σαουδικής πρεσβείας στην Τεχεράνη και τις αντιδράσεις των Σουνιτικών κρατών, φίλων και συμμάχων της Σαουδικής Αραβίας, όπως τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, το Κουβέιτ, το Κατάρ, το Μπαχρέιν και το Σουδάν και να διακόψουν διπλωματικές σχέσεις με το Ιράν, κάνοντας έτσι την περιοχή του Περσικού κόλπου ένα καζάνι έτοιμο να εκραγεί. Οι Σαουδάραβες είναι η αιχμή του δόρατος των Σουνιτών στην αέναη διαμάχη με τους Σιίτες, που εκπροσωπούνται από το Ιράν και χαρακτηριστικά θα λέγαμε ότι τα αποτελέσματα αυτής της σύγκρουσης σήμερα είναι σαφή στο Ιράκ και το Λίβανο, και είναι η βασική αιτία του συνεχιζόμενου πολέμου στη Συρία και τη σύγκρουση στην Υεμένη.

Το τρίτο γεγονός που διέλαθε της προσοχής των πάντων και γλίστρησε κάτω από τα ραντάρ των περισσότερων ΜΜΕ ήταν μια ανακοίνωση-σοκ του Πακιστάν που έγινε κατά την επίσκεψη στη χώρα αυτή του ισχυρού άνδρα και ΥΕΘΑ της Σαουδικής Αραβίας του πρίγκιπα Μωχάμεντ. Ο οικοδεσπότης Πακιστανός , δήλωσε ότι το Πακιστάν θα απαντήσει σε οποιαδήποτε σοβαρή επίθεση κατά της Σαουδικής Αραβίας, από οιαδήποτε χώρα, κάνοντας χρήση όλων των στρατιωτικών δυνατοτήτων του, εννοώντας σαφώς το Ιράν και την πιθανή χρήση πυρηνικών όπλων. Η δήλωση αυτή είναι υψίστης σημασίας, δεδομένου ότι το Πακιστάν είναι η μόνη μουσουλμανική χώρα που διαθέτει πυρηνικά όπλα. Είναι γνωστό άλλωστε, ότι το Πακιστάν έχει μια ιδιαίτερη υποχρέωση να Σαουδική Αραβία στον τομέα των πυρηνικών όπλων, διότι η Σαουδική Αραβία χρηματοδότησε ένα μεγάλο τμήμα των διεργασιών του Πακιστάν στην ανάπτυξη πυρηνικής βόμβας.

Έτσι η πακιστανική απειλή περιλαμβάνει πλέον μια ενδιαφέρουσα εξέλιξη. Μέχρι τώρα τα πυρηνικά όπλα του Πακιστάν έχουν καταγραφεί ως ένα στοιχείο της μακροχρόνιας αντιπαράθεσης ανάμεσα στο Πακιστάν και την Ινδία, που είναι και αυτή πυρηνική και ως ο κύριος αποτρεπτικός παράγοντας για μια ευρεία πολεμική αντιπαράθεση των δύο χωρών. Τώρα τα δεδομένα αλλάζουν για την περιοχή της Μέσης Ανατολής. Τα πυρηνικά όπλα μπαίνουν με άγριο και συνάμα επικίνδυνο για την παγκόσμια ασφάλεια τρόπο στην Μέση Ανατολή και δη στο συγκρουσιακό πεδίο Σουνιτών και Σιϊτών, που εκπροσωπούνται από την Σαουδική Αραβία και το Ιράν αντίστοιχα. Αυτή είναι μια πραγματική αλλαγή στην ισορροπία δυνάμεων σε όλη τη Μέση Ανατολή και συνάμα η πλέον επικίνδυνη. Αν το Πακιστάν κινείται από μια χρονική δήλωση, στην ειλικρινή διάθεση για πραγματική παρέμβαση σε αυτές τις διαμάχες, η περιφερειακή ισορροπία δυνάμεων θα αλλάξει δραστικά και επικίνδυνα στην περιοχή

Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις της εντεινόμενης διαμάχης; Για το Ιράν είναι σαφές ότι δεν θα είναι εύκολο να ασχοληθεί με τον πόλεμο στη Συρία ακόμη πιο ενεργά. Είναι γνωστό ότι ο φοβερός αυτός πόλεμος δεν είναι μόνο ένας εμφύλιος πόλεμος μεταξύ διαφορετικών φατριών της συριακής κοινωνίας. Είναι ένας πόλεμος μεταξύ Σιϊτών και Σουνιτών, με το Ιράν να στέκεται πίσω από τη μία πλευρά και την Σαουδική Αραβία, τα κράτη του Κόλπου και την Τουρκία από την άλλη. Ακόμη, με την έναρξη των συνομιλιών για το Συριακό στην Γενεύη, η Σαουδική Αραβία και η Τουρκία με διάφορα προσχήματα θα επιδιώξουν ι ώστε ο πόλεμος στη Συρία να συνεχιστεί. Το Ιράν θα επιδιώξει να «κτυπήσει» το μαλακό υπογάστριο της Σαουδικής Αραβίας, πιθανώς μέσω των πολλών Σιϊτών που υπάρχουν στην χώρα και ευρίσκονται στις Ανατολικές περιοχές και ΒΑ περιοχές, όπου ευρίσκονται και τα τεράστια κοιτάσματα υδρογονανθράκων, επηρεάζοντάς τους και υποκινώντας τους καθώς και σε ορισμένες χώρες του Κόλπου ευρίσκονται στο φιλικό τους φάσμα. Οι δε Σαουδάραβες θα ανταποκριθούν με όλες τους τις δυνάμεις, κυρίως μέσω της οικονομικής τους δύναμης και επιρροής καθώς και με άλλες μορφές επεμβάσεων σε οποιονδήποτε στη Μέση Ανατολή, που αντιτίθεται στους Σιϊτες . Βέβαια η αναμενόμενη οικονομική ανάπτυξη του Ιράν καθιστά το έργο της Σαουδικής Αραβίας δύσκολο στον τομέα αυτό, μετά την ραγδαία πτώση των τιμών πετρελαίου που η ίδια ευθύνεται και τώρα πληρώνει, καθόσον για πρώτη φορά φέτος, ο προϋπολογισμός της είναι ελλειμματικός.

Η πιθανότητα ότι ένα πυρηνικό έθνος ενδέχεται να εμπλακεί σε μια πικρή διαμάχη στην Μέση Ανατολή, μας δημιουργεί σοβαρά ερωτήματα και μας προκαλεί μεγάλες ανησυχίες για τις συνέπειες, δεδομένου ότι είναι πολύ δύσκολο να ελεγχθεί η να χειραγωγηθεί μια κατάσταση που εμφορείται και χρωματίζεται από θρησκευτικές αντιπαραθέσεις. Έτσι η πρόθεση του Πακιστάν να κινηθεί στην καρδιά της Μέσης Ανατολής, δεν αποτελεί καλό οιωνό για μια ήδη σύνθετη και συγκρουσιακή περιοχή, με τόσα προβλήματα και περίπλοκες καταστάσεις. Εν τω μεταξύ, μέχρι τώρα, φαίνεται να είναι ένα συμβάν εφάπαξ και όχι ένα σημείο καμπής στις εξελίξεις της Μέσης Ανατολής, ακόμη και αν αυτό καθεαυτό είναι σημαντικό από μόνο του και αυτό είναι ενθαρρυντικό, μέσα στα τόσα θλιβερά που συμβαίνουν στην περιοχή της Μέσης Ανατολής. Και ας ευχηθούμε οι συνομιλίες της Γενεύης, για το μέλλον της Συρίας και όλης της περιοχής θα ευοδωθούν τελικά, μετά από τόσα χρόνια ανθρωποσφαγής!

Πηγές: BESA Center, Israel
Εφημερίδα «Το Βήμα»

Ζούμε Κρίση ή Παρακμή ;

Του Υποστρατήγου ε.α. Δημητρίου Κουτρουμάνη

Διακεκριμένοι διεθνολόγοι ταξινομούν τις κρίσεις σε τρεις μορφές:

α. Κρίσεις «Δικαιολόγησης της εχθρότητας (Justification of hostilities crises); Η αιτία της αντιπαράθεσης «επινοείται» απ' ένα ή περισσότερα κράτη ως δικαιολογία για την έναρξη των εχθροπραξιών μετά του αντιπάλου.

β. Οι «Υπο-προϊούσες Κρίσεις» (Spin off crises): Αυτές είναι δευτερεύουσες / αντιπαραθέσεις, που προκαλούνται ένεκα της εμπλοκής ενός κράτους σε εχθροπραξίες με τον κύριο αντίπαλο του.

γ. Κρίσεις της «Πολιτικής των Άκρων» (brinkmanship): Στις κρίσεις αυτές ένα κράτος «δοκιμάζει» τη δέσμευση και βούληση ενός άλλου, με την ελπίδα ότι ο αντίπαλος θα υποχωρήσει. Αυτός είναι και ο συχνότερος τύπος μίας κρίσης, μία ευθεία και άμεση πρόκληση από τη μία πλευρά, που συνήθως καταλήγει σε μία δοκιμασία θέλησης μεταξύ των αντιπάλων πλευρών.

Αν κάνουμε μια προσπάθεια να εξετάσουμε την «Πολιτική των Άκρων» θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι η πρακτική του να πιέζει κανείς επικίνδυνα τα γεγονότα στο έπακρο ή στο χείλος της καταστροφής, προκειμένου να επιτευχθεί το συμφερότερο αποτέλεσμα. Συχνά την αποκαλούν και ως πολιτική των ακροβασιών. Εμφανίζεται στη διεθνή πολιτική, την εξωτερική πολιτική ενός κράτους, τις εργασιακές σχέσεις, και στη στρατιωτική στρατηγική που περιλαμβάνει και την απειλή χρήσης πυρηνικών όπλων. Η μελέτη των διεθνών κρίσεων λαμβάνει ως δεδομένο ότι καμία πλευρά δεν θέλει πραγματικά να πάει στον πόλεμο, αλλά πρέπει εμφανώς να είναι διατεθειμένη να το πράξει. Σύμφωνα λοιπόν με τα λόγια του Groucho Marx, "θα πρέπει ο κάθε παίκτης να είναι πάντα ειλικρινής, ακόμα κι αν δεν το εννοεί».

Ο ελιγμός αυτός, δηλαδή να πιέζει κανείς την κατάσταση στα όρια πετυχαίνει αναγκάζοντας τον αντίπαλο να υποχωρήσει και να κάνει παραχωρήσεις. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί και μέσα από διπλωματικούς ελιγμούς, δημιουργώντας την εντύπωση ότι είναι πρόθυμος να χρησιμοποιήσει ακραίες μεθόδους αντί να υποχωρήσει. Κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, η απειλή της χρήσης των πυρηνικών όπλων ήταν συχνά μέθοδος κλιμάκωσης. Ο Αδόλφος Χίτλερ την χρησιμοποίησε, ως μέθοδο, εμφανώς κατά τη διάρκεια της ανόδου του στην εξουσία.

Η Πολιτική των ακροβασιών θεωρείται ότι είναι και η φαινομενική κλιμάκωση των απειλών, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι κάποιου. Ο όρος επινοήθηκε από τον Υπουργό Εξωτερικών John Foster Dulles της Κυβέρνησης Αϊζενχάουερ, κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου. Οι απειλές που εκτοξεύονταν θα μπορούσαν να είχαν δημιουργήσει τέτοια κρίση, τόσο μεγάλη, ώστε να είναι ανεξέλεγκτες οι αντιδράσεις και από τις δύο πλευρές. Έτσι, κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου υπήρχε η λεγόμενη «ισορροπία του Τρόμου». Η κλιμάκωση των απειλών του πυρηνικού πολέμου, αν πραγματοποιούνταν, θα ήταν πιθανό να οδηγήσουν στην αμοιβαία και σίγουρη καταστροφή. Οι κίνδυνοι της μεθόδου αυτής, ως πολιτικό ή διπλωματικό εργαλείο, μπορούμε να την φαντασούμε σαν μια ολισθηρή πίστα. Για να είναι αποτελεσματική η μέθοδος και οι απειλές που εκτοξεύονται θα πρέπει διαρκώς να βαίνουν κλιμακούμενες. Σε διαφορετικό τρόπο η απειλή δεν θα είναι αξιόπιστη. Ο επιτιθέμενος θα πρέπει να υποστηρίζει το επιχείρημα του και να αποδεικνύει την δέσμευσή του για δράση. Η πιθανότητα τα πράγματα να τεθούν εκτός ελέγχου αποτελεί από μόνη της εργαλείο της πολιτικής των άκρων επειδή παρέχει αξιοπιστία σε μια άλλη μη πιστευτή απειλή.

Η κρίση της Κούβας αποτελεί παράδειγμα. Οι τότε οι αντίπαλοι, ο John F. Kennedy και Νικίτα Χρουστσόφ, συνεχώς απηύθυναν προειδοποιήσεις ο ένας στον άλλον, μέσα από την κλιμάκωση για την επικείμενη πυρηνική καταστροφή, χωρίς κατ ανάγκη να προβαίνουν στην επικύρωση των δηλώσεων τους. Ο πρωτοπόρος θεωρητικός Thomas Schelling ονομάζει αυτό «η απειλή που αφήνει κάτι στην τύχη του», «the threat that leaves something to chance».

Επίσης, ο βρετανός θεωρητικός και φιλόσοφος Bertrand Russell πιστεύει ότι η πολιτική των πυρηνικών ακροβασιών μοιάζει με το παιχνίδι του κοτόπουλου. Η αρχή μεταξύ των δύο είναι η ίδια, να δημιουργήσει τεράστια πίεση σε μια κατάσταση μέχρι κάποιος κάνει πίσω ή στο τέλος και οι δύο να έχουν εκμηδενιστεί. Το παιχνίδι του «κοτόπουλου», «chicken», κοροϊδευτικά «του δειλού» είναι το παιχνίδι δύο οδηγών που βρίσκονται σε μια γέφυρα με μία

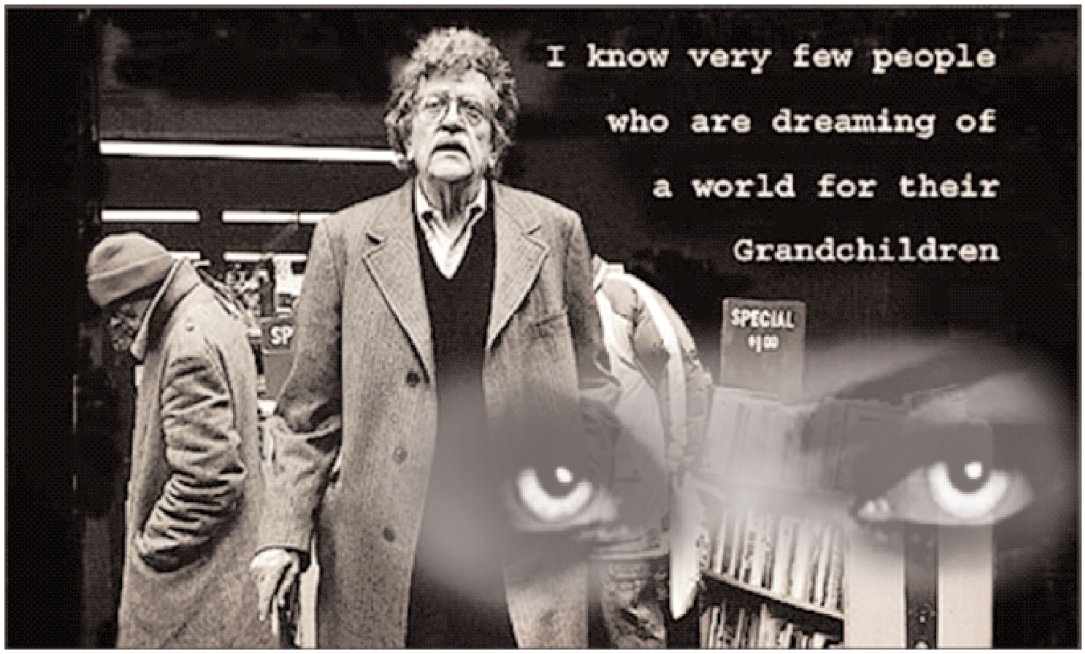

μόνο λωρίδα κυκλοφορίας που κινούνται από αντίθετες κατευθύνσεις. Εάν κανένας παίκτης δεν παρεκκλίνει, το αποτέλεσμα είναι μια θανατηφόρα μετωπική σύγκρουση στη μέση της γέφυρας. Ο πρώτος που θα παρεκκλίνει πριν την σύγκρουση θεωρείται και ο φοβητσιάρης, ο δειλός, το κοτόπουλο, η "κότα" και ο αντίπαλος είναι ο νικητής. Το θεωρητικό αυτό μοντέλο αποτελεί ουσιαστικά μία «μεταφορά» και έχει και άλλες παραλλαγές, όπως του «Γερακιού και της Πάπιας», όπου στο μοντέλο εισέρχονται και οι παράγοντες του κόστους και του οφέλους. Τα θεωρητικά αυτά μοντέλα μπορεί να μοιάζουν, ωστόσο, με την αυστηρή έννοια της θεωρίας των παιγνίων, «η πολιτική των άκρων» περισσότερο αναφέρεται σε μια στρατηγική κίνηση που αποσκοπεί στο να αποτρέψει τη δυνατότητα του αντιπάλου να στραφεί σε επιθετική συμπεριφορά. Αυτή είναι και η ουσιώδης διαφορά τους.

Την πολιτική των άκρων, με την ευρύτερη έννοια, δυστυχώς την βλέπουμε παντού γύρω μας. Σε κάθε επίπεδο. Την ζήσαμε σε εθνικό επίπεδο με την διαπραγμάτευση της κυβέρνησης με τους δανειστές το 2015. Τώρα ζούμε τις συνέπειες με την αποδόμηση της εθνικής κυριαρχίας.

Δυστυχώς την ζούμε και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Το Βίσεγκαρντ είναι μια γραφική πόλη στην Ουγγαρία, κοντά στα σύνορα με τη Σλοβακία και με μεγάλη ιστορία. Η πρώτη συνάντηση-συμμαχία των χωρών μας πάει πίσω στον Μεσαίωνα. Το 1335 έγινε μια συνάντηση των χωρών που σήμερα απαρτίζουν τις Ουγγαρία, Τσεχία, Πολωνία και Σλοβακία, και αποφασίστηκε μια τελωνειακή ένωση μεταξύ τους που οδήγησε για ένα διάστημα και σε νομισματική ένωση .

Το 1991 η συνεργασία αυτή αναβίωσε. Τότε η ομάδα των χωρών αυτών προχώρησε σε πολιτική και περιφερειακή συνεργασία αρχικά από τη Δημοκρατία της Τσεχοσλοβακίας, τη Δημοκρατία της Πολωνίας και τη Δημοκρατία της Ουγγαρίας. Μετά τη διάσπαση της Τσεχοσλοβακίας το 1993 περιλαμβάνει τέσσερις χώ ρες, δεδομένου ότι τόσο η Τσεχική Δημοκρατία όσο και η Σλοβακική Δημοκρατία, που προέκυψαν από αυτή, αποτελούν μέλη της. Η ομάδα των 4 στην αρχή πέρασε απαρατήρητη από τους ευρωπαϊκούς κύκλους. Ωστόσο το ξέσπασμα κατά της Ελλάδας και η άρνηση να υποδεχθούν τους πρόσφυγες που τους αναλογούν, οδηγούν τα ευρωπαϊκά κέντρα σε βαθύ σκεπτικισμό και προβληματισμό. Πρέπει να θεωρείται δεδομένο πλέον πως οι 4 προωθούν μια κοινή ατζέντα αρκετά διαφοροποιημένη από τις αρχές και τις αξίες της Ε.Ε. Έτσι οδηγούμαστε και ζούμε την αποδόμηση της Ευρώπης.

Την ζούμε σε παγκόσμιο επίπεδο στην προεκλογική εκστρατεία των ΗΠΑ το 2016. Δεν είναι τυχαίο που ο Ντ.. Τραμπ έχει προσελκύσει ψηφοφόρους που στερούνται τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η τελευταία από κοινού δημοσκόπηση των New York Times και του τηλεοπτικού δικτύου CBS έδειξε πως ο κ. Τραμπ έχει κερδίσει την υποστήριξη του 40% των ψηφοφόρων του κόμματος των Ρεπουμπλικανών που δεν έχουν πτυχίο κολεγίου και το 26% εκείνων που έχουν πτυχίο κολεγίου. Η δημοσκόπηση είχε, σχεδόν, ολοκληρωθεί πριν από τις δηλώσεις του κ. Τραμπ πως θα πρέπει να απαγορευτεί η είσοδος των μουσουλμάνων στις ΗΠΑ. Επίσης, ο Πατ Μπιουκάναν, ο οποίος έχει πραγματοποιήσει εκστρατείες σε τρεις προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ από το 1992 ως ανεξάρτητος υποψήφιος, δήλωσε σε πρόσφατη συνέντευξη πως αναγνωρίζει αρκετά από τα δικά του οικονομικά και πολιτισμικά επιχειρήματα στις ομιλίες του κ. Τραμπ και της κ. Λεπέν και άλλων πολιτικών προσώπων στην Ευρώπη της ίδιας παράταξης.

«Λαϊκισμός, φυλετισμός και πίστη είναι οι κινητήριες δυνάμεις στην πολιτική αρένα σήμερα, οι οποίες διαλύουν και αποσυνθέτουν τους διακρατικούς οργανισμούς σε όλον τον κόσμο».

Ο κρίσιμος ρόλος της Αλβανίας στο μεταναστευτικό

Του Ευαγγέλου Βενέτη
Ειδικού επί θεμάτων Μέσης Ανατολής

Σε προηγούμενο άρθρο «Τα Βαλκάνια και οι μεταναστευτικές ροές» είχαμε διαβλέψει και τονίσει την αυστριακή πολιτική ανόρθωσης τειχών και τον κίνδυνο συσσώρευσης προσφύγων στην ελληνική επικράτεια και κυρίως τα Βαλκάνια με συνέπειες για την γεωπολιτική ασφάλεια και σταθερότητα. Με τα ελληνο-σκοπιανά σύνορα κλειστά, η Ελλάδα φαίνεται να απομονώνεται από την γειτονιά της και την ευρωπαϊκή ενδοχώρα.

Και ενώ τα προβλήματα διογκώνονται και η κυβέρνηση Τσίπρα προσπαθεί να αυτοσχεδιάσει για να βρει λύση όσο οι Βρυξέλλες ψάχνονται, η Ελλάδα φαίνεται ότι και πάλι ευνοείται από την γεωγραφία της.

Από την μακρά γραμμή των ελληνικών συνόρων με τους Βαλκάνιους γείτονες μόνο τα ελληνοαλβανικά σύνορα δεν είναι δυνατόν να ελεγχθούν διότι είναι ορεινά και με ιδιαίτερη σύσταση προσβάσιμων μονοπατιών.

Επομένως η κυβέρνηση Ράμα μπορεί να έχει εκφράσει την αντίθεσή της στο ενδεχόμενο οι μεταναστευτικές ροές να περάσουν από την χώρα του αλλά είναι αδύνατο να υλοποιήσει μία τέτοια αντίθεση. Οι λόγοι είναι προφανείς. Κανείς δεν μπορεί να σταματήσει με ειρηνικά μέσα την αποφασιστικότητα πληθυσμών να μετακινηθούν. Με δεδομένη την βούληση των μεταναστών να κινηθούν βόρεια και την ανεπάρκεια κάθε κυβέρνησης διαμετακομιστικής χώρας να τους παράσχει τα αναγκαία για μεγάλο διάστημα παραμονής, θα πρέπει να θεωρηθεί βέβαιο ότι στις επόμενες ημέρες και εβδομάδες με την ολοένα επερχόμενη άνοιξη και αύξηση της θερμοκρασίας, οι νυν παγιδευμένοι στην Ελλάδα μετανάστες θα κινηθούν προς τα ελληνο-αλβανικά σύνορα, εφόσον οι Σκοπιανοί συνεχίσουν τον κλείσιμο των συνόρων τους. Τι θα συμβεί τότε;

Η Αλβανία θα προσπαθήσει να ανακόψει αυτή την ροή μέσω των συνοριακών σταθμών Κρυσταλλοπηγής, της Μέρτζιανης και της Κακαβιάς αλλά εις μάτην. Τείχος δεν μπορεί να ανεγερθεί επί ανώμαλου ορεινού όγκου. Παράλληλα τα μονοπάτια δεν είναι αστυνομεύσιμα διότι είναι πολλά, ανώμαλα και σε μεγάλη έκταση. Επομένως οι αλβανικές αρχές δεν θα μπορέσουν να σταματήσουν τις ροές με ειρηνικά μέσα. Αυτό το γνωρίζουν οι Αλβανοί και παρότι ο ίδιος ο πρωθυπουργός έχει εκφράσει την λεκτική αντίθεση του, ήδη έχει δώσει εντολή για την κατασκευή δύο κέντρων υποδοχής 10.000 μεταναστών συνολικά στην Κορυτσά και το Αργυρόκαστρο.

Μία τέτοια εξέλιξη θα σημάνει ουσιαστικά την ακύρωση της αυστριακής προσφυγικής πολιτικής στα Βαλκάνια, διότι οι μετανάστες θα είναι σε θέση να περάσουν στα εδάφη της ΠΓΔΜ και του Κοσόβου από το αλβανικό έδαφος (τα ημιορεινά και ορεινά σύνορα τους δεν μπορούν επίσης να ελεγχθούν) και συνεπώς να περαιωθούν βόρεια προς την Σερβία, το Μαυροβούνιο και την Βοσνία. Παράλληλα το πρόβλημα θα επαναδιεθνοποιηθεί και θα ασκήσει περισσότερη πίεση προς τις Βρυξέλλες για εύρεση αποτελεσματικότερης λύσης.. Η Αυστρία αναμένεται να επιχειρήσει να ορθώσει νέο τείχος βορειότερα αλλά χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα, διότι το πρόβλημα τότε δεν θα το έχει μόνο η Ελλάδα αλλά το σύνολο των Βαλκανίων. Ο αλβανικός διάδρομος μπορεί να δώσει ανάσα στην Ελλάδα με την αποσυμφόρηση των ελληνο-σκοπιανών συνόρων και μία τελευταία ευκαιρία στην ΕΕ να αποδείξει ότι είναι ένωση.

Υπολογίζοντας στην Αμυντική Οικονομία

Ομιλία του Επιτίμου Προέδρου του ΣΕΚΠΥ Σπύρου Μούλια*
στην ΛΑΕΔ την 25-2-2016

Κυρίες και Κύριοι, Αγαπητοί Συνάδελφοι καλησπέρα σας.

Αισθάνομαι σήμερα πραγματική ικανοποίηση, που ο Σύνδεσμος Ελλήνων Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού, στέκεται στο ύψος των περιστάσεων και συνεχίζει την επί 34 έτη επιτυχημένη λειτουργία του ως ο μεγαλύτερος και σημαντικότερος Σύνδεσμος και αυτό παρά τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που αντιμετωπίζει το σύνολο των αμυντικών επιχειρήσεων, λόγω της πρωτόγνωρης και συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσεως που μαστίζει τη χώρα μας επί 6 χρόνια μέχρι τώρα. Γιαυτό αξίζουν συγχαρητήρια στον Πρόεδρο και το σημερινό Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΕΚΠΥ οι οποίοι με το έργο τους αποδεικνύουν ότι είναι άξιοι συνεχιστές των 20 περίπου μικρών βιοτεχνών οι οποίοι ξεκίνησαν και ίδρυσαν το 1982 τον ιστορικό και δραστήριο ΣΕΚΠΥ ο οποίος σήμερα αριθμεί πάνω από 100 επιχειρήσεις του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.

Η 17εταετής θητεία μου στον ΣΕΚΠΥ, από το 1998 έως σήμερα και ιδιαίτερα η εμπειρία μου ως εκλεγμένου Προέδρου του Συνδέσμου για 12 συνεχή έτη από το 2000 έως και το 2012, μου επιτρέπουν να αναφερθώ σε ορισμένα σημεία όπως: Για 20 χρόνια από το 1982 έως και το 2006 ο ΣΕΚΠΥ ήταν ο μοναδικός Σύνδεσμος στον τομέα του κλάδου της άμυνας και ασφάλειας που είχε ως Μέλη του πάνω από 120 Βιομηχανίες και Βιοτεχνίες του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα και ήταν ο επίσημος συνομιλητής του ΥΠΕΘΑ και οι απόψεις του ήταν σεβαστές. Επειδή από το 2006 και από έγγραφα της τότε Ηγεσίας της ΓΔΑΕΕ έγινε γνωστή η ύπαρξη και άλλων Συνδέσμων και επειδή θεωρώ ότι ο Τομέας της άμυνας και ασφάλειας είναι αρκετά σοβαρό και σημαντικό θέμα, έχω την γνώμη ότι η σημερινή Ηγεσία της ΓΔΑΕΕ, θα πρέπει να ζητήσει περισσότερα στοιχεία από τους Συνδέσμους αυτούς που συνεχίζουν να αναφέρονται στα έγγραφα της ΓΔΑΕΕ, όπως για παράδειγμα, το εάν έχουν όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις λειτουργίας τους.

Θα αναφερθώ επίσης και στο θέμα της επαναλειτουργίας της Διεθνούς Εκθέσεως Αμυντικών Συστημάτων στην Αθήνα.

Όπως σας είναι γνωστό, η Διεθνής Έκθεση των Αμυντικών Συστημάτων με την επωνυμία DEFENDORY που λειτούργησε με επιτυχία επί σειρά ετών ανά διετία από το 1980 έως και το 2008, στον ΟΛΠ Πειραιά υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας έπαψε να λειτουργεί, διότι η Έκθεση αυτή με την επωνυμία DEFENSYS μετεφέρθη το 2010 στην Θεσσαλονίκη με Υπουργό τότε Εθνικής Άμυνας τον κ. Ευάγγελο Βενιζέλο. Η Έκθεση αυτή με την επωνυμία DEFENSYS πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη μόνο μια φορά τον Οκτώβριο 2010 χωρίς επιτυχία. Έκτοτε η Έκθεση Αμυντικών Συστημάτων δεν λειτούργησε ποτέ.

Συμπερασματικά ήταν λάθος η μεταφορά της Διεθνούς Εκθέσεως Αμυντικών Συστημάτων από την Αθήνα στην Θεσσαλονίκη. Δυστυχώς όμως, η τότε Πολιτική Ηγεσία του ΥΠΕΘΑ (2010), δεν συμφώνησε με την πρόταση του Συνδέσμου να παραμείνει η Έκθεση στην Αθήνα, με τα γνωστά δυσάρεστα αποτελέσματα της παύσης πλέον λειτουργίας της Έκθεσης, σε μια περίοδο μεγάλης οικονομικής κρίσης για την Πατρίδα μας, που η πραγματοποίηση τέτοιων Διεθνών Εκθέσεων είναι απαραίτητη και αναγκαία και θα έχει πολλαπλά οφέλη για τις Ένοπλες Δυνάμεις, την Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία αλλά και την Εθνική Οικονομία γενικότερα.

Σημειώνω ότι λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των Αμυντικών Διεθνών Εκθέσεων, οι Εκθέσεις αυτές πραγματοποιούνται σχεδόν σε όλες τις Χώρες του κόσμου στις Πρωτεύουσες των Χωρών, όπως για παράδειγμα στο Παρίσι, Λονδίνο, Βερολίνο, Ουάσιγκτον, Ντουμπάι, Μόσχα κλπ. Αυτό κυρίως διότι εκεί βρίσκονται τα κέντρα αποφάσεων, σχεδιασμού και προγραμματισμού, όσον αφορά τις αμυντικές προμήθειες και την Αμυντική Βιομηχανία, άρα εκεί είναι ο κατάλληλος χώρος για να γίνει η απαραίτητη αλληλοσυνεργασία, μέσω της Έκθεσης, μεταξύ της Βιομηχανίας και των κέντρων αποφάσεων.

Καλό και χρήσιμο, όπως και απαραίτητο είναι, τα Στελέχη των Ενόπλων μας Δυνάμεων ως και τα Στελέχη των Αμυντικών Επιχειρήσεων να επισκέπτονται Διεθνείς Εκθέσεις άλλων Χωρών, αλλά δεν νοείται να έχει παύσει και να μη πραγματοποιείται στην Πατρίδα μας, η Διεθνής Έκθεση Αμυντικών Συστημάτων, η οποία όπως ανέφερα παραπάνω λειτούργησε με πλήρη επιτυχία επί σειρά ετών και είχε κάθε φορά, την ευρεία συμμετοχή και της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας.

Κατά γενική ομολογία των Στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφαλείας, των Στελεχών της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας και των Διεθνών Κύκλων που ασχολούνται με την Άμυνα και Ασφάλεια, και οι 15 πραγματοποιηθείσες στην Αθήνα, Διεθνείς Εκθέσεις Αμυντικών Συστημάτων μέχρι και το 2008, είχαν πολύ μεγάλη επιτυχία και έδωσαν την ευκαιρία στις Επιχειρήσεις της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας να συνεργασθούν με μεγάλους Οίκους του Εξωτερικού, αλλά και οι Ελληνικές αυτές Επιχειρήσεις να γίνουν γνωστές στο Διεθνές Αμυντικό Περιβάλλον. Για τον σκοπό αυτό ο ΣΕΚΠΥ και με στόχο κυρίως την τόνωση και προβολή της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας, είχε καθιερώσει Διεθνές Συνέδριο, το οποίο ελάμβανε χώρα και πραγματοποιείτο κάθε φορά, την προηγουμένη ημέρα της έναρξης της Διεθνούς Εκθέσεως Αμυντικών Συστημάτων. Το Διεθνές αυτό Συνέδριο περιλάμβανε θέματα σχετικά με τους Εξοπλισμούς, τη Συνεργασία και την Οικονομία. Τα θέματα αυτά ανέλυαν, Κυβερνητικοί Αξιωματούχοι, Στελέχη Ελληνικών και Ξένων Επιχειρήσεων ως και άλλοι Διακεκριμένοι Ομιλητές.

Κάθε φορά στις Διεθνείς αυτές Εκθέσεις Αμυντικών Συστημάτων, πέραν από τη συμμετοχή της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας με πολλά περίπτερα, συμμετείχαν πάνω από 40 χώρες με 750 και πλέον περίπτερα, και προσκαλούντο από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας περισσότερες από 90 Κυβερνητικές και Στρατιωτικές Αντιπροσωπείες.

Για την επαναλειτουργία της Εκθέσεως Αμυντικών Συστημάτων στην Αθήνα, έχει ενημερωθεί με επιστολή μου ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Πάνος Καμμένος, ο οποίος πιστεύω ότι θα ανταποκριθεί θετικά και θα συμβάλλει αποτελεσματικά, έτσι ώστε η Διεθνής αυτή Έκθεση με τα νέα δεδομένα της οικονομικής κρίσης και ασφαλώς με νέα Διοίκηση, να επαναφερθεί και να λειτουργήσει στην Αθήνα το συντομότερο δυνατόν , προς όφελος όπως αναφέρω παραπάνω των Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφαλείας, της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας αλλά και της Εθνικής Οικονομίας γενικότερα.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε

* Αν. Αξκός ε.α
Διπλ. Μ-Η Μηχανικός ΕΜΠ

Μέση Ανατολή- Βαλκάνια - Ισλαμική επεκτατική πολιτική

Του κ. Στέφανου Πέππα
Ερευνητή Διεθνών Σχέσεων

Στρατηγική του «διαίρει και βασίλευε * divide et impera» που σημαίνει για να κυβερνάς με ασφάλεια και να διατηρείς την εξουσία σου, φρόντισε να σπείρεις τη διχόνοια ανάμεσα στους αντιπάλους σου. Βασική αρχή για να χειραγωγήσεις την κοινωνία. Είναι παλιά «συνταγή» και απολύτως αποτελεσματική. Στρέφεις ένα μέρος της κοινωνίας εναντίον του άλλου ή έθνος εναντίον του άλλου «ποδοσφαιροποιείς» κοινωνικές ή επαγγελματικές τάξεις και το πεδίο είναι ελεύθερο να κάνεις ό,τι θέλεις την ώρα που οι άλλοι θα παίζουν το παιγνίδι των «καλών» και των «κακών».

1.Balkan countries

Ενιαία Γιουγκοσλαβία, μια χώρα που είχε στους κόλπους της πολλούς πολιτισμούς και εθνότητες. Λίγο πριν τη διάλυσή της, η Γιουγκοσλαβία είχε 23 εκ. κατοίκους, αποτελούνταν από έξι ομόσπονδες δημοκρατίες, με 3 επίσημες γλώσσες (Σερβικά, Κροατικά, Σλοβενικά), τρεις κύριες θρησκείες (Ορθοδοξία, Καθολικισμός, μουσουλμανισμός) και πάνω από 30 επίσημα καταγεγραμμένα έθνη. Σήμερα η χώρα αυτή δεν υπάρχει, αφού διαλύθηκε έπειτα από πολέμους που άρχισαν από το 1991 και στη θέση της δημιουργήθηκαν επτά ανεξάρτητα εθνικά κράτη (Σερβία, Κροατία, Σλοβενία, Βοσνία & Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο, ΠΓΔΜ/Σκόπια, Κόσσοβο). Η Γιουγκοσλαβία, η «χώρα των Νότιων Σλάβων», αποτελεί πια παρελθόν.

Οι Μουσουλμανικοί πληθυσμοί οι οποίοι αποτελούσαν μέρος της πρώην Γιουγκοσλαβίας, στους οποίους συγκαταλέγονται η μειονότητα των Αλβανών Κοσοβάρων, με την ιδεολογία της «Μεγάλης Αλβανίας» προχώρησαν στην καταστροφή σε ότι έχει απομείνει από τον Σερβικό πολιτισμό στο Κόσσοβο το οποίο αποτελούσε πατροπαράδοτο κομμάτι της Σερβίας. Περισσότερες από 100 Ορθόδοξες εκκλησίες καταστράφηκαν στο Κόσσοβο μεταξύ του 1999 και του 2004.

Επίσης πολύ πρόσφατα αρχές του 2016, σύμφωνα με πηγές των Μπόσνιακ (μουσουλμάνοι Βοσνίας) παρουσιάσθηκε πολεμικός χάρτης για την κατάληψη της Βοσνίας Ερζεγοβίνης (Σερβία). Η επιχείρηση του ΝΑΤΟ και των ΗΠΑ της κατακερμάτισης κρατών των Βαλκανίων σε κρατίδια με βάση εθνογενετικά στοιχεία και ύπαρξη μειονοτήτων βοήθησε πολύ στην ανάσχεση της Ρωσικής σφαίρας επιρροής, το αντίπαλο δέος του ΝΑΤΟ δηλαδή των ΗΠΑ.
Η Τουρκία ως επεκτατικό κράτος ανέκαθεν, διατηρεί όφελος στον χώρο των Βαλκανίων και λόγω εθνοτικών συγγενών. Ένας από τους στρατηγικούς στόχους της είναι να διατηρήσει την επιρροή στη Μαύρη Θάλασσα. Ιστορικά, η Άγκυρα έχει επιτύχει αυτό με αγκύρωση στο Δούναβη. Κατ 'επέκταση, ο στόχος αυτός συνεπάγεται τη διαχείριση των σχέσεων με άλλα κράτη της Μαύρης Θάλασσας στα Βαλκάνια. Αλλά η Τουρκία επιχειρεί επίσης να προσεγγίσει τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, να ενισχύσει την επιρροή της μέσω πολιτιστικών και ιστορικών δεσμών. Αυτές οι συνδέσεις είναι σημαντικές: Μουσουλμάνοι Βόσνιοι άρχισαν μεταναστεύουν στην Τουρκία το 17ο αιώνα, και μερικά εκατομμύρια Τούρκοι πολίτες ισχυρίζονται βοσνιακή ρίζα και σήμερα.

Η Τουρκία δεν μπορεί να ταιριάξει με το επίπεδο των οικονομικών επενδύσεων των δυτικών δυνάμεων και της Ρωσίας στα Βαλκάνια. Η Τουρκία έχει επενδύσει 1,1 δις $ στη Βοσνία από το 1995 - ένα σημαντικό ποσό για μια χώρα με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν των περίπου $ 18 δισεκατομμύρια. Αλλά ως μέλος του ΝΑΤΟ, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη βουλγαρική και ρουμανική προσπάθεια για την ενίσχυση της αμυντικής συνεργασίας και την αντιμετώπιση της κρίσης στην Ουκρανία.

Προσφυγική κρίση και κίνδυνοι

Υπάρχουν πολλοί πρόσφυγες και λαθρομετανάστες που δεν έχουν διαπράξει βία - αλλά που υποστηρίζουν την τρομοκρατία, και το νόμο της Σαρία, και του εξτρεμισμού. Μια δημοσκόπηση 900 τέτοιων ατόμων δείχνει ότι σχεδόν το ένα τρίτο υποστηρίζει τρομοκρατικές ομάδες. Η δημοσκόπηση, έγινε πέρυσι από το Αραβικό Κέντρο για την Έρευνα Πολιτικών Μελετών, δείχνει ότι το 31% σε στρατόπεδα προσφύγων δεν θέλουν το ισλαμικό κράτος να ητηθεί!!

Το επίσημο γραφείο στατιστικών της ΕΕ, Eurostat, αποκάλυψε ότι μόνο το 21 τοις εκατό των λεγόμενων «προσφύγων από τη Συρία" είναι πραγματικά Σύριοι. Αυτό σημαίνει ότι το άλλο 79 τοις εκατό είναι οικονομικοί μετανάστες, και όχι πρόσφυγες.

Δημογραφικός κίνδυνος

Η αυξημένη πίεση της μετανάστευσης από την Αφρική και Μέση Ανατολή, με νεαρό πληθυσμό, και την χαμηλή γονιμότητα στην Ευρώπη έχουν δύο ανησυχητικές συνέπειες για τον πληθυσμιακή δομή των ευρωπαϊκών χωρών. Πρώτον, ένα μεγάλο μερίδιο της αύξησης του πληθυσμού στις χώρες της Ευρώπης θα μπορούσε να καθοδηγείται από τους (λάθρο)μετανάστες. ήδη κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, οι μετανάστες αντιπροσώπευαν περίπου το

35 τοις εκατό της καθαρής αύξησης του πληθυσμού στη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο και περίπου το 40 τοις εκατό της καθαρής αύξησης του πληθυσμού στη Σουηδία και Ιρλανδία.

Κίνδυνος Τρομοκρατικών επιθέσεων

Το Ισλαμικό Κράτος, ISIS, πιστεύεται ότι παρεισφρύει ενεργά με ενόπλους από τα τουρκικά σύνορα στους πρόσφυγες και μετανάστες που φεύγουν, ταξιδεύουν κατά μήκος των συνόρων της Τουρκίας, στη συνέχεια σε όλη την Ελλάδα και σε όλη την Ευρώπη.

Σύμφωνα με Μυστικές Υπηρεσίες Δυτικών χωρών υπάρχουν τώρα πάνω από 5.000 ένοπλοι ISIS "έτοιμοι" σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η αρχή για να πραγματοποιούν επιθέσεις εκδίκησης στη Δύση σε αντίποινα για την ηγεσία των ΗΠΑ και τις αεροπορικές επιδρομές του συνασπισμού.

2. Η Βαλκανοποίηση της Μέσης Ανατολής

διευκολύνει την εκστρατεία της Τουρκίας στη βόρεια Συρία. Επιπλέον, η Τουρκία και οι Ηνωμένες Πολιτείες θα συνεργαστούν με τη Σαουδική Αραβία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, το Κατάρ και, ενδεχομένως, άλλες αραβικές χώρες όπως η Αίγυπτος και Ιορδανία για να συγκεντρώσει ένα συνασπισμό σε ενδεχόμενο εισβολής επιγείων στρατιωτικών δυνάμεων έναντι του ισλαμικού κράτους που δρα στην Συρία.

Η Ρωσία είναι ο μεγαλύτερος παράγοντας που περιπλέκει τα σχέδια της Τουρκίας. Ο ρωσικός στόχος στη Συρία είναι πολυεπίπεδος και η Μόσχα δεν θα παρεκλίνει από τη συνεργασία της με την κυβέρνηση του προέδρου της Συρίας Μπασάρ αλ Άσαντ στην προσπάθεια να αποδυναμώσει το ISIS. Αυτή η συνεργασία σημαίνει ότι η Ρωσία θα πρέπει να αντιμετωπίσει τις δυνάμεις που προσπαθούν να αποδυναμώσουν την κυβέρνηση της Συρίας, συμπεριλαμβανομένης της συστοιχίας των δυνάμεων απο τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Τουρκία, τη Σαουδική Αραβία, την Ιορδανία

Η Τουρκία θα είναι ο πιο κρίσιμος παίκτης που πρέπει να παρακολουθήσουμε. Παρά το γεγονός ότι η Άγκυρα έχει αντιμετωπίσει μια σειρά από εμπόδια, υπό την ηγεσία του προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν θα είναι πολύ πιο διεκδικητική πέρα από τα σύνορα της Τουρκίας. Ήδη ετοιμάζεται για μια επιχείρηση δυτικά του ποταμού Ευφράτη στη βόρεια Συρία με πρόσχημα το Ισλαμικό Κράτος κατά μήκος των συνόρων της. Εκτός αυτού, η Τουρκία θέλει να ελέγξει την κουρδική επέκταση στη βόρεια Συρία και, τελικά, θέλει να δημιουργήσει «ασφαλή ζώνη» για πρόσφυγες από τη Συρία. Η Άγκυρα σκοπεύει να χρησιμοποιήσει την Ευρωπαϊκή ανησυχία για τις μεταναστευτικές ροές ώστε να ενισχύσει την πρόσβασή της στην Ευρώπη και να έχει ασφαλή υποστήριξη για τις στρατιωτικές ενέργειές της στη Συρία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι πιθανό να και το Κατάρ. Η Ρωσία θα προσπαθήσει να ακυρώσει τα στρατιωτικά σχέδια της Τουρκίας με την αύξηση της παρουσίας της στη Συρία και την λεκάνη της Μεσογείου, όπως ήδη βλέπουμε.

ΠΗΓΕΣ a. Stratfor, **b**. Canadian Forces Journal, **c.** Oriental Review, **d.** Wikipedia, **e**. CESifo Group

Map was prepared by Lieutenant-Colonel Ralph Peters.
It was published in the Canadian Armed Forces Journal, June 2006

Το Εύρος της Αιγιαλίτιδα ζώνης της Ελλάδος και η Ελληνικότητα των Αμφισβητούμενων από την Τουρκία Νήσων του Αιγαίου

Πλωτάρχης Γεώργιος Χρυσοχού ΠΝ:
Διδάκτωρ Γεωπολιτικής και Διεθνούς Δικαίου Πανεπιστημίου Αιγαίου

1. Εισαγωγή

Η άμεση έκδοση NOTAM (Notice to Airmen) από τις τουρκικές αρχές έρευνας-διάσωσης για την από πλευρά τους συντονισμό των επιχειρήσεων διάσωσης αμέσως μετά το τραγικό γεγονός της πτώσης του ελικοπτέρου του Πολεμικού Ναυτικού μας στην νήσο Κίναρο, καθώς και η ταυτόχρονη σχεδόν έκδοση και τουρκικής προαγγελίας μέσω NAVTEX (Navigational Telex) για την πραγματοποίηση ερευνών από τουρκικό ερευνητικό πλοίο στα διεθνή ύδατα ανάμεσα στην Εύβοια, τη Σκύρο και τα Ψαρά(**1**), απέδειξε περίτρανα για ακόμα μια φορά τη διαρκή στρατηγική επιδίωξη της Τουρκίας για «έλεγχο» σχεδόν του μισού Αιγαίου. Εν λόγω επιδίωξη δεν αφορά αποκλειστικά στα θέματα έρευνας-διάσωσης, αλλά συνδέεται και με την εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου της θάλασσας και του βυθού αυτής εντός των ορίων της συγκεκριμένης διεκδικούμενης από πλευράς τους περιοχής της ελληνικής υφαλοκρηπίδας(**2**). Πέραν αυτού όμως, τα δημοσιεύματα στον ελληνικό έντυπο και διαδικτυακό τύπο εστίασαν στο γεγονός ότι και η Κίναρος, μαζί με τις παρακείμενες νήσους αυτής, συμπεριλαμβάνεται στην ομάδα εκείνη των μικρονήσων και βραχονησίδων του ανατολικού Αιγαίου για τις οποίες η Τουρκία προσπαθεί σταδιακά να καθιερώσει ένα καθεστώς αμφισβήτησης της εθνικής κυριαρχίας (θεωρία «γκρίζων ζωνών»), κάτι το οποίο έμπρακτα άρχισε να εκδηλώνεται από την κρίση των Ιμίων του 1996(**3**). Επιπλέον το γνωστό θέμα του casus belli (αιτία/αφορμή για πόλεμο) που προβάλλεται έντονα την τελευταία εικοσαετία από την τουρκική πλευρά σε περίπτωση αύξησης από την Ελλάδα των χωρικών της υδάτων(**4**) από τα 6 στα 12 ναυτικά μίλια (νμ)(**5**), καθιστά το πλαίσιο των τουρκικών διεκδικήσεων πολυσύνθετο και εμφανώς συνδεδεμένο με την πάγια τακτική της Τουρκίας για δημιουργία διαρκώς αυξανόμενων κατηγοριών διαφορών, ώστε να μεγιστοποιήσει την πιθανότητα κέρδους προς υποστήριξη της αναθεωρητικής νεοοθωμανικής της πολιτικής.

Έχοντας κατά νου τα παραπάνω, η παρούσα μελέτη επιχειρεί να διευκρινίσει το τοπίο αναφορικά με το εύρος της ελληνικής χωρικής θάλασσας στο Αιγαίο και τον υπερκείμενο εναέριο χώρο, καθώς και να καταστήσει τον αναγνώστη ικανό να αποκτήσει μια ορθή, σαφή και εμπεριστατωμένη εικόνα για το καθεστώς εθνικής κυριαρχίας των ελληνικών νήσων του ανατολικού Αιγαίου, ιδίως στην παρούσα φάση που μόνιμη ναυτική δύναμη του ΝΑΤΟ (του οποίου μέλη είναι αμφότερες Ελλάδα και Τουρκία), έχει κληθεί να συνδράμει στην αποτροπή του φαινομένου της λαθρομετανάστευσης στο Αιγαίο(**6**). Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, έχει κριθεί σκόπιμο πρωτίστως να λάβει χώρα μια ανάλυση του διεθνούς νομικού πλαισίου που καλύπτει το θεσμό της αιγιαλίτιδας ζώνης.

2. Η Αιγιαλίτιδα Ζώνη

α. Το συμβατικό και εθιμικό δίκαιο

Αιγιαλίτιδα Ζώνη ή χωρικά ύδατα ή χωρική θάλασσα, είναι η θαλάσσια ζώνη που αποτελεί, την προέκταση της ξηράς στη θάλασσα. Ένας άλλος σωστός ορισμός είναι ότι η αιγιαλίτιδα ζώνη είναι η θαλάσσια ζώνη που ακολουθεί τα εσωτερικά ύδατα, μετρούμενη από τις γραμμές βάσης,(**7**) εντός της οποίας το παράκτιο κράτος ασκεί πλήρη κυριαρχία (εκτελεστική- νομοθετική - δικαστική)(**8**). Το παράκτιο κράτος ασκεί κυριαρχία στην αιγιαλίτιδα ζώνη και στον υπερκείμενο εναέριο χώρο που ευρίσκεται άνωθεν αυτής, καθώς επίσης στο βυθό και το υπέδαφος της(**9**). Κάθε σημείο της αιγιαλίτιδας ζώνης απέχει από το πλησιέστερο σημείο της γραμμής βάσης απόσταση ίση με το πλάτος ή εύρος αυτής. Επιπλέον, και πιο σημαντικό, σύμφωνα με τη Σύμβαση Δικαίου Θάλασσας (ΔΘ) του 1982 (United Nations Convention on the Law Of the Sea: UNCLOS): «[κ]άθε κράτος έχει το δικαίωμα να καθορίσει το εύρος της χωρικής του θάλασσας, [το οποίο] δεν [μπορεί] να υπερβαίνει τα 12 ναυτικά μίλια, μετρούμενα από τις γραμμές βάσεως…»(**10**). Έτσι, στην πρώτη παράγραφο της εν λόγω διάταξης εκφράζεται η αρχή σύμφωνα με την οποία ο καθορισμός των ορίων των ζωνών εθνικής κυριαρχίας και δικαιοδοσίας έχει κατ' ανάγκη έναν χαρακτήρα μονομερή και εθνικό, εφόσον όπως είχε ήδη δηλώσει το Δικαστήριο των Η.Ε. το 1951, μόνος αρμόδιος να προβεί σε αυτόν είναι το παράκτιο κράτος(**11**). Το δεύτερο σκέλος της διατύπωσης του εν λόγω άρθρου της Σύμβασης ΔΘ αναφέρεται στους περιορισμούς στους οποίους πρέπει να υπακούει η μονομερής πράξη με την οποία το παράκτιο κράτος ασκεί το δικαίωμά του βάσει του πρώτου σκέλους.

Συνεπώς, η Αιγιαλίτιδα Ζώνη δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 12νμ, πράγμα που σημαίνει ότι ένα κράτος μπορεί να μην εξαντλήσει το εύρος αυτό. Επίσης, η μέτρηση του εύρους αυτού γίνεται με βάση τις επιταγές της Σύμβασης ΔΘ σχετικά με τον ορισμό των γραμμών βάσεως οι οποίες αποτελούν την αφετηρία για τον ορισμό της Αιγιαλίτιδας Ζώνης, της Συνορεύουσας Ζώνης καθώς και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Κατά αυτό τον τρόπο, η κωδι-

κοποίηση του κανόνα στο εν λόγο άρθρο της Σύμβασης ΔΘ είχε ως αποτέλεσμα την εναρμόνιση του συμβατικού με το εθιμικό δίκαιο, ώστε σήμερα να μην αμφισβητεί κανείς ότι ο κανόνας των 12νμ έχει αποκτήσει εθιμικό χαρακτήρα, ήτοι εφαρμόζεται και ισχύει και στις σχέσεις ανάμεσα σε κράτη μη μέρη της Σύμβασης ΔΘ καθώς και ανάμεσα σε κράτη μέρη στη Σύμβαση και σε κράτη που δεν είναι συμβαλλόμενα σε αυτή. Σήμερα, πάνω από 140 παράκτια κράτη έχουν υιοθετήσει το όριο των 12νμ, από τα οποία τα 106 είναι συμβαλλόμενα στη Σύμβαση ΔΘ. Από τα συμβαλλόμενα στη Σύμβαση κράτη μόνο τρία εξ' αυτών διεκδικούν χωρική θάλασσα ευρύτερη των 12νμ(**12**).

β. Το θέμα της «αβλαβούς διέλευσης» μέσα από την Αιγιαλίτιδα Ζώνη του παράκτιου κράτους

Τον ποσοτικό αυτό περιορισμό που επιβάλλει η Σύμβαση 1982 στο παράκτιο κράτος αναφορικά με τον καθορισμό του εύρους της αιγιαλίτιδας ζώνης, ακολουθεί ο ποιοτικός, θα λέγαμε, περιορισμός. Έτσι στη Σύμβαση ΔΘ προβλέπεται ότι «η κυριαρχία επί της χωρικής θάλασσας ασκείται σύμφωνα με την παρούσα σύμβαση και τους άλλους κανόνες του διεθνούς δικαίου». Η ρύθμιση αυτή, που προαναγγέλλει την καθιέρωση της αβλαβούς διέλευσης στο κείμενο της σύμβασης, αντανακλά ουσιαστικά τη διαλεκτική σχέση που αναπτύχθηκε αρκετούς αιώνες πριν ανάμεσα στην αρχή ελευθερίας των θαλασσών και την αρχή της κυριαρχίας των παρακτίων κρατών στην Αιγιαλίτιδα Ζώνη. Η κυριαρχία στην Αιγιαλίτιδα Ζώνη που καθιερώθηκε για να ενισχύσει την άμυνα και ασφάλεια του παράκτιου κράτους, είναι προφανές ότι περιόρισε το πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας των θαλασσών στο μέτρο που αυτή ασκήθηκε. Και το μέτρο αυτό είναι προφανές ότι συμπίπτει ακριβώς με το εύρος έκτασης της Αιγιαλίτιδας Ζώνης(**13**). Προκειμένου όμως να μην διαταραχθεί το από πολλούς αιώνες εθιμικό δικαίωμα της ελεύθερης ναυσιπλοΐας, υποχώρησε η αρχή της κυριαρχίας για να επιτρέψει μέσω της αβλαβούς διελεύσεως την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης ναυσιπλοΐας(**14**). Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι υπήρξε ένας συμβιβασμός, μια σχέση «δούναι και λαβείν» ανάμεσα στα δύο καθεστώτα(**15**).

Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι, αυτή η «υποχώρηση» της κυριαρχίας του παράκτιου κράτους μέσα στην Αιγιαλίτιδα Ζώνη, λαμβάνει χώρα με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας. Γι' αυτό το λόγο το δικαίωμα αυτό απέκτησε και εθιμικό χαρακτήρα. Πράγματι, παρά το γεγονός ότι τα κράτη εμφανίζονται ευαίσθητα γενικότερα σε θέματα κυριαρχίας, στην περίπτωση της αβλαβούς διελεύσεως συναινούν. Και αυτό γιατί αναμένουν αντάλλαγμα ιδίου μεγέθους με το δικαίωμα που παρέχουν. Δηλαδή, το κριτήριο είναι η αμοιβαιότητα, η οποία λειτουργεί θετικά στην ακώλυτη άσκηση του δικαιώματος και, κατά συνέπεια, στη διαμόρφωση εθίμου. Συνεπώς, η αμοιβαιότητα είναι που δρα αντισταθμιστικά μεταξύ παροχής και «ανταλλάγματος», δημιουργώντας έτσι ένα κλίμα συναίνεσης για την καθιέρωση του δικαιώματος αβλαβούς διελεύσεως ως εθιμικού(**16**).

γ. Η άσκηση του δικαιώματος αβλαβούς διελεύσεως και οι όροι αυτής

Η Σύμβαση ΔΘ του 1982 κωδικοποιεί μια σειρά εθιμικών μέτρων που σκοπό έχουν να διασφαλίσουν την άμυνα και ασφάλεια του παράκτιου κράτους από την άσκηση του δικαιώματος της αβλαβούς διελεύσεως. Ο λόγος είναι αυτό ακριβώς το γεγονός ότι γενεσιουργός αιτία του δικαιώματος ή της αρχής πλέον της αβλαβούς διελεύσεως, αποτέλεσε η αναγκαιότητα διασφάλισης της ελεύθερης ναυσιπλοΐας(**17**). Τα συγκεκριμένα μέτρα και όροι που έχει θέσει η σύμβαση υπέρ των συμφερόντων του παρακτίου κράτους αποτελούν τις ασφαλιστικές διατάξεις που διασφαλίζουν ότι η άσκηση της αβλαβούς διελεύσεως δεν θα χρησιμοποιηθεί σε καμία περίπτωση για σκοπό άλλο από αυτό για τον οποίο καθιερώθηκε. Ο πρώτος όρος στην άσκηση του δικαιώματος της αβλαβούς διελεύσεως συμπίπτει με τον ορισμό της διελεύσεως ως αβλαβούς(**18**). Έτσι, σύμφωνα με της Σύμβαση του 1982 «[η] διέλευση θεωρείται αβλαβής εφόσον δεν διαταράσσει την ειρήνη, την τάξη ή την ασφάλεια του παρακτίου κράτους…». Στη συνέχεια του ίδιου άρθρου, εξειδικεύονται οι δραστηριότητες εκείνες που θεωρείται ότι διαταράσσουν την ειρήνη την τάξη ή την ασφάλεια του παρακτίου κράτους, ως ακολούθως(**19**):

1/ κάθε απειλή ή χρήση βίας κατά της κυριαρχίας, της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας του παράκτιου Κράτους ή κατά οποιοδήποτε άλλο τρόπο κατά παραβίαση των αρχών του διεθνούς δικαίου που περιέχονται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

2/ κάθε άσκηση ή γυμνάσια με όπλα οποιουδήποτε είδους,

3/ κάθε πράξη που αποσκοπεί στη συλλογή των πληροφοριών προς βλάβη της άμυνας ή της ασφάλειας του παράκτιου Κράτους,

4/ οποιαδήποτε προπαγανδιστική ενέργεια που αποσκοπεί στην προσβολή της άμυνας και της ασφάλειας του παράκτιου Κράτους,

5/ απονήωση, προσνήωση ή φόρτωση σε πλοίο αεροσκαφών,

6/ εκτόξευση, εκφόρτωση ή φόρτωση οποιασδήποτε πολεμικής συσκευής,

7/ φόρτωση ή εκφόρτωση οποιουδήποτε εμπορεύματος, χρημάτων ή προσώπων κατά παράβαση των τελωνειακών, δημοσιονομικών, μεταναστευτικών ή υγειονομικών νόμων και κανονισμών του παράκτιου Κράτους,

8/ οποιαδήποτε εκ προθέσεως σοβαρή ρύπανση κατά παράβαση της παρούσας Σύμβασης,

9/ οποιεσδήποτε αλιευτικές δραστηριότητες,

10/ διεξαγωγή έρευνας ή υδρογραφικών εργασιών,

11/ κάθε πράξη που αποσκοπεί στην παρεμβολή σε οποιοδήποτε σύστημα επικοινωνίας ή οποιεσδήποτε διευκολύνσεις ή εγκαταστάσεις του παράκτιου Κράτους,

12/ οποιαδήποτε άλλη ενέργεια που δεν έχει άμεση σχέση με τη διέλευση.

Παραβίαση των παραπάνω όρων από το πλοίο που εκτελεί αβλαβή διέλευση δημιουργεί κατ' εξαίρεση το δικαίωμα

στο παράκτιο κράτος να λάβει όλα τα «αναγκαία μέτρα για να εμποδίσει τη διέλευση η οποία δεν είναι αβλαβής»(**20**). Η αναστολή αυτή, όμως, που θα πρέπει να κριθεί ως «απαραίτητη για την προστασία της ασφάλειάς του», θα πρέπει να έχει προσωρινό χαρακτήρα(**21**). Ειδικότερα, θα πρέπει να συμπίπτει χρονικά με την παραβίαση των νομίμων συμφερόντων του παρακτίου κράτους. Σε αντίθετη περίπτωση(**22**), τότε το παράκτιο κράτος θα είχε περάσει από τα όρια των αναγκαίων μέτρων για τη διατήρηση της ειρήνης, της τάξης και της ασφάλειας του και θα είχε εισέλθει στα όρια της «κατάχρησης δικαιώματος». Με αυτή την έννοια η άρνησή του θα ήταν ασυμβίβαστη με το δικαίωμα που αναγνωρίζεται ρητά στο άρθρο 17 της UNCLOS(**23**). Εξάλλου, η προσωρινή άρνηση της αβλαβούς διελεύσεως από το παράκτιο κράτος, στην περίπτωση κατά την οποία παραβιασθούν τα νόμιμα συμφέροντα του, νομιμοποιείται και στην βάση της θεωρίας των αντιμέτρων(**24**). Υπό αυτό το πνεύμα, ακόμη και αν η άρνηση αυτή χαρακτηριζόταν παράνομη, θα νομιμοποιείτο, αφού θα είχε επιδιωκόμενο σκοπό την παύση προηγηθείσης παρανομίας, ήτοι στην συγκεκριμένη περίπτωση την παραβίαση των νομίμων συμφερόντων του παρακτίου κράτους εκ μέρους του κράτους της σημαίας του διερχόμενου πλοίου. Αξίζει μνείας, ότι και στη βάση της θεωρίας αυτής, η άρνηση διέλευσης θα είχε προσωρινό χαρακτήρα και συγκεκριμένα θα είχε διάρκεια μέχρι την κατάπαυση της αρχικής παρανομίας που σημειώθηκε σε βάρος του παρακτίου κράτους(**25**).

Βασικό ερώτημα σχετικά με το δικαίωμα της αβλαβούς διελεύσεως, είναι κατά πόσον αυτό ισχύει για τα πολεμικά πλοία(**26**). Και αυτό γιατί στη Σύμβαση του 1982 δεν αναγνωρίζεται ρητά το δικαίωμα αυτό στα πολεμικά πλοία(**27**). Από την άλλη, όμως, δύναται θεωρηθεί και γίνεται διεθνώς αποδεκτό ότι το δικαίωμα της αβλαβούς διελεύσεως συνάγεται έστω και με έμμεσο τρόπο, με σαφήνεια για τα πολεμικά πλοία από ένα αριθμό διατάξεων της Σύμβασης 1982. Αφενός στο Άρθρο 17 δεν γίνεται καμία διάκριση μεταξύ εμπορικών και πολεμικών πλοίων, αφετέρου, τα Άρθρα 29 έως 32 της Σύμβασης 1982, θέτουν επιπλέον όρους στη διέλευση των πολεμικών πλοίων οι οποίοι, είναι ευνόητο, εάν παραβιασθούν το παράκτιο κράτος μπορεί να αναστείλει τη διέλευση(**28**). Επομένως, εξ' αντιδιαστολής προκύπτει ότι στην περίπτωση που η διέλευση του πολεμικού πλοίου πληροί αυτούς τους όρους, τότε αυτό δικαιούται να διέρχεται αβλαβώς από την αιγιαλίτιδα ζώνη του παρακτίου κράτους(**29**).

Τέλος, η Σύμβαση ΔΘ δίνει τη δυνατότητα στο παράκτιο κράτος να «ορίσει θαλάσσιους διαδρόμους και σχέδια διαχωρισμού κυκλοφορίας στη χωρική θάλασσα»(**30**) , ενώ επιπλέον ορίζει ότι τα πυρηνοκίνητα πλοία που μεταφέρουν ραδιενεργές ή άλλες εγγενώς επικίνδυνες ή επιβλαβείς ουσίες, κατά την άσκηση του δικαιώματος αβλαβούς διέλευσης, «θα πρέπει να φέρουν έγγραφα και να τηρούν τα ειδικά προληπτικά μέτρα που έχουν θεσπιστεί γι' αυτά τα πλοία από διεθνείς συμφωνίες»(**31**). Όσο δε, αφορά στα αεροσκάφη, πολιτικά και στρατιωτικά, αυτά δεν έχουν δικαίωμα αβλαβούς διελεύσεως στον εναέριο χώρο άνωθεν της Αιγιαλίτιδας Ζώνης. Σύμφωνα, ωστόσο, με τις Συμβάσεις των Παρισίων του 1919 «Περί Κανονισμού της Αεροπλοΐας»(**32**) και του Σικάγου του 1944 «Περί Διεθνούς Πολιτικής Αεροπορίας» (Σύμβαση ICAO, 1944)(**33**) ,υπό τους όρους των συμβάσεων αυτών τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση παραχώρησης αβλαβούς διελεύσεως στα ιδιωτικά - πολιτικά αεροσκάφη.(**34**) Η ρύθμιση αυτή δεν αφορά στα πολεμικά αεροσκάφη που χρειάζονται ειδικές για την αβλαβή διέλευση άδειες.(**35**)

3. Οριοθέτηση της αιγιαλίτιδας ζώνης

α. Νομικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τη UNCLOS, «στην περίπτωση που οι ακτές δύο κρατών κείνται έναντι αλλήλων ή συνορεύουν κανένα από τα δύο κράτη δεν δικαιούται, ελλείψει αντιθέτου συμφωνίας μεταξύ τους, να εκτείνει τη χωρική θάλασσά του πέραν της μέσης γραμμής, της οποίας όλα τα σημεία βρίσκονται σε ίση απόσταση από τα εγγύτερα σημεία των γραμμών βάσεως, από τις οποίες μετράται το εύρος της χωρικής θάλασσας καθενός από τα δύο κράτη. Η παραπάνω διάταξη όμως δεν εφαρμόζεται, όπου λόγου ιστορικού τίτλου ή άλλων ειδικών περιστάσεων, παρίσταται ανάγκη να οριοθετηθούν τα χωρικά ύδατα των δύο κρατών κατά διαφορετικό τρόπο»(**36**). Η εν λόγω διάταξη, είναι σχεδόν πανομοιότυπη με την αντίστοιχη διάταξη της Σύμβασης της Γενεύης για την Αιγιαλίτιδα Ζώνη (**37**), δημιουργώντας κατά αυτό τον τρόπο εθιμικό κανόνα, ο οποίος και ενισχύεται από το γεγονός ότι στη μεγάλη πλειοψηφία τους, οι διμερείς συμφωνίες οριοθέτησης, όπως αναλύθηκε και παραπάνω, καθιερώνουν την αρχή της μέσης γραμμής / ίσης απόστασης ως τη βασική μέθοδο οριοθέτησης της χωρικής θάλασσας κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές, οφειλόμενη στην απλότητά της ως μέθοδος. Συνεπώς, ο βασικός κανόνας που θεσπίζει το Άρθρο 15 της UNCLOS είναι ότι η οριοθέτηση της Αιγιαλίτιδας Ζώνης μεταξύ γειτονικών κρατών θα γίνεται κατ' αρχήν με συμφωνία μεταξύ τους και όχι μονομερώς. Σε περίπτωση μη επίτευξης μιας τέτοιας συμφωνίας, τότε επιτάσσεται η εφαρμογή της μεθόδου μέσης γραμμής / ίσης απόστασης με τις εξαιρέσεις που προβλέπονται για ιστορικούς τίτλους (historical titles) και ειδικές περιστάσεις (special circumstances).

Όσον αφορά την περίπτωση των εν λόγω εξαιρέσεων, οι ειδικές περιστάσεις αναλύθηκαν πιο πάνω, στο ευρύτερο πλαίσιο των σχετικών περιστάσεων κατά τις οριοθετήσεις θαλασσίων ζωνών. Πέραν τούτου, όμως, αξίζει να αναφερθεί ότι η συμπερίληψη του εν λόγω όρου στο συγκεκριμένο άρθρο της UNCLOS, έχει τις απαρχές της στη Σύμβαση της Γενεύης του 1958 για την Αιγιαλίτιδα Ζώνη, όπου σύμφωνα με το σχόλιο της Επιτροπής του Διεθνούς Δικαίου, ό όρος «ειδικές περιστάσεις» αναφέρεται στην εξαιρετική μορφή των ακτών ή την παρουσία νησιών ή διαύλων ναυσιπλοΐας(**38**). Η κύρια όμως ειδική περίσταση, είναι αυτή του ιστορικού τίτλου, ο οποίος νοείται ως η μακροχρόνια πρακτική του παράκτιου κράτους, η οποία έγινε ρητά ή σιωπηρά δεκτή από τα άλλα κράτη, και η οποία νομιμοποιεί αξίωση σε μεγαλύτερο τμήμα της Αι-

γιαλίτιδας Ζώνης απ' ότι θα προέκυπτε από την εφαρμογή της μέσης γραμμής. Η πρακτική αυτή εφαρμόζεται συνήθως στο κλείσιμο ιστορικών κόλπων, ως παρατέθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, ή με την μακροχρόνια εφαρμογή ευθειών γραμμών βάσεως. Σήμερα, πάνω από 20 κράτη διεκδικούν ιστορικό τίτλο σε διάφορους κόλπους, προκειμένου «κλείσουν» αυτούς με ευθεία γραμμή βάσης, παρόλο που έχουν άνοιγμα μεγαλύτερο από το νομικό όριο των 24νμ(**39**).

Η διεθνής νομολογία σχετικά με την οριοθέτηση της χωρικής θαλασσας είναι αρκετά πτωχή. Υφίσταται κατ' αρχήν μια παλιά διαιτητική απόφαση του Διαρκούς Διαιτητικού Δικαστηρίου (Permanent Court of Arbitration: PCA), η οποία αγνόησε τη μέση γραμμή, χαράσσοντας μια γραμμή κάθετη προς τη γενική κατεύθυνση των ακτών των διαδίκων κρατών(**40**). Επιπλέον, στη Διαιτητική Απόφαση για την Οριοθέτηση της Θαλάσσιας Περιοχής μεταξύ Γουινέας και Γουινέας Μπισσάου (1985), η προς οριοθέτηση περιοχή ήταν μερικώς μόνο χωρική θάλασσα. Παρόλα ταύτα, το Δικαστήριο, μολονότι δεν αντιμετώπισε την οριοθέτηση της χωρικής θάλασσας ως χωριστό ζήτημα, χάραξε την οριοθετική γραμμή κατά τέτοιο τρόπο ώστε σε ένα νησί που βρισκόταν 2 μίλια νότια της εν λόγω γραμμής να αναγνωρισθεί χωρική θάλασσα 12νμ, επιβεβαιώνοντας τον εθιμικό και συμβατικό συνάμα κανόνα για απόδοση Αιγιαλίτιδας Ζώνης εύρους 12νμ στις νήσους(**41**). Περαιτέρω, στη Διαιτητική Απόφαση για την Οριοθέτηση της Θαλάσσιας περιοχής μεταξύ Γουινέας Μπισσάου και Σενεγάλης (1989), το Διαιτητικό Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υφίσταται κανόνας του διεθνούς δικαίου που να επιβάλλει στα κράτη τα οποία έχουν συνάψει συμφωνίες οριοθέτησης, να επανεξετάσουν τις συμφωνίες αυτές προκειμένου να εκτιμηθεί ο «δίκαιος» (equitable) χαρακτήρας τους, παρόλο που στις περισσότερες περιπτώσεις οι συμφωνίες αυτές υιοθετούσαν την αρχή της μέσης γραμμής / ίσης απόστασης ως μέθοδο οριοθέτησης(**42**). Η πλήρης αναγνώριση της ανωτέρω αρχής ως εθιμικό δίκαιο, ωστόσο, προήλθε από την Υπόθεση Κατάρ/Μπαχρέιν του ICJ, στην οποία τα μέρη, παρόλο που δεν δεσμεύονταν από τη Σύμβαση του 1982, συμφώνησαν ότι το άρθρο 15 αυτής αντικατοπτρίζει εθιμικό δίκαιο, κάτι το οποίο έγινε αποδεκτό και από το ΔΔΧ. Ανωτέρω αναγνώριση επιβεβαιώθηκε στην Υπόθεση Υεμένη/Ερυθραία του Διαιτητικού Δικαστηρίου, το οποίο κλήθηκε να αποφασίσει για το θαλάσσιο όριο ανάμεσα στα δύο κράτη στην Ερυθρά Θάλασσα. Το εν λόγω Δικαστήριο αποφάνθηκε με ευκολία για τον εθιμικό χαρακτήρα του Άρθρου 15 της UNCLOS(**43**).

β. Η στάση Ελλάδος και Τουρκίας για την οριοθέτηση της αιγιαλίτιδας ζώνης κατά τη διάρκεια της Τρίτης Συνδιάσκεψης Δικαίου της Θάλασσας

Στην Τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών (Η.Ε.) για το Δίκαιο της Θάλασσας διατυπώθηκαν δύο διαφορετικές προσεγγίσεις, η μία υπέρ της αποδοχής του κανόνα της προηγούμενης σύμβασης (της Γενεύης) για την οριοθέτηση της Αιγιαλίτιδας Ζώνης, ήτοι της αρχής της μέσης γραμμής / ίσης απόστασης, η δεύτερη υπέρ της εισαγωγής του κανόνα που αναφέρεται στην οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας και απαιτεί συμφωνία θεμελιωμένης στις αρχές της ευθυδικίας (equitable principles). Τελικώς, σε αντίθεση με ό, τι αποφασίστηκε για την Υφαλοκρηπίδα, επικράτησε η άποψη ότι για την Αιγιαλίτιδα Ζώνη θα έπρεπε να διατηρηθεί το υφιστάμενο καθεστώς. Έτσι, το Άρθρο 15 της UNCLOS επαναλαμβάνει λέξη προς λέξη το κείμενο του Άρθρου 12 της Σύμβασης της Γενεύης για την Αιγιαλίτιδα Ζώνη(**44**). Κατά τη διάρκεια των ανωτέρω διαπραγματεύσεων η Τουρκία τάχθηκε υπέρ της δεύτερης άποψης, η οποία πρότεινε την υιοθέτηση της αρχής της ευθυδικίας με τη συνεκτίμηση των ειδικών περιστάσεων που, κατά την τουρκική άποψη, επικρατούν σε κλειστές και ημίκλειστες θάλασσες. Επιπλέον, το ίδιο έτος της υπογραφής της Σύμβασης από υπόλοιπα κράτη, ήτοι και από την Ελλάδα, θέσπισε αυτή την αρχή, με εσωτερικό της Νόμο, ως μέθοδο οριοθέτησης της Αιγιαλίτιδας Ζώνης(**45**). Κάτι, βέβαια, που δεν εφάρμοσε στις υπόλοιπες περιπτώσεις οριοθετήσεων θαλασσίων ζωνών με όμορές της χώρες στη Μαύρη Θάλασσα, όπου οι αντίστοιχες συμφωνίες οριοθέτησης όλων των ζωνών με αυτά τα κράτη ακολουθούσαν την αρχή της μέσης γραμμής / ίσης απόστασης ως μέθοδο οριοθέτησης(**46**).

Από την άλλη, η Ελλάδα προσπάθησε να απαλείψει στη διατύπωση του Άρθρου 15 την εξαίρεση των «ειδικών περιστάσεων» και του «ιστορικού τίτλου». Τελικά, όμως όπως προαναφέρθηκε, καθιερώθηκε η παραπάνω διατύπωση του εν λόγω άρθρου. Κατόπιν τούτου, η Τουρκία αποσύρθηκε μην υπογράφοντας τη Σύμβαση ΔΘ και συνεχίζει να επικαλείται σχετικά επιχειρήματα υπέρ της προβολής της έννοιας των κλειστών / ημίκλειστων θαλασσών σε ό, τι αφορά το εύρος της Αιγιαλίτιδας Ζώνης και την οριοθέτηση των ζωνών εθνικής δικαιοδοσίας, παρόλο που το σχετικό άρθρο της Σύμβασης ΔΘ για τις εν λόγω θάλασσες δεν δεσμεύει τα κράτη σε κάτι τέτοιο, και, παρόλο που το Άρθρο 15 της Σύμβασης, αντανακλά πλέον εθιμικό δίκαιο, αποκρυσταλλώνοντας τη διεθνή κρατική πρακτική άλλα και την τάση της διεθνούς νομολογίας(**47**).

Το εύρος της ελληνικής Αιγιαλίτιδας Ζώνης σε θάλασσα και αέρα

Η ελληνική Αιγιαλίτιδα Ζώνη εκτείνεται στα 6νμ από τη φυσική ακτογραμμή. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το εύρος αυτό μπορεί να είναι μικρότερο από 6νμ σύμφωνα με την εφαρμογή του κανόνα της μέσης γραμμής ή συναφείς συμβατικές ρυθμίσεις. Δύο είναι τα νομοθετήματα τα σχετικά με την Αιγιαλίτιδα Ζώνη της Ελλάδας. Πρώτο εξ' αυτών ο Αναγκαστικός Νόμος (Α.Ν.) 230/1936 «Περί καθορισμού Αιγιαλίτιδος Ζώνης της Ελλάδας»(**48**) όπου έχει ορισθεί ότι «η έκτασις της Αιγιαλίτιδας Ζώνης καθορίζεται εις έξι ναυτικά μίλια από την ακτή, μη θιγομένων των εν ισχύι διατάξεων των αφορωσών εις ειδικάς περιπτώσεις, καθ'ας η Αιγιαλίτις Ζώνη ορίζεται μείζων ή ελάσσων των έξι ναυτικών μιλίων». Προφανώς, στο πεδίο των εξαιρέσεων που αναγράφει ο εν λόγω Νόμος εμπίπτει το Προεδρικό Διάταγμα (ΠΔ) του 1931(**49**) περί του καθορισμού του πλάτους των χωρικών υδάτων αναφορικά με τα ζητή-

ματα Αεροπορίας και Αστυνομίας αυτής, με το οποίο ορίστηκε το πλάτος της ζώνης χωρικών υδάτων που αναφέρονται στο Άρθρο 2 του Ν.5017/31 σε 10νμ από τις ακτές τις επικράτειας.(**50**) Το εν λόγω ΠΔ, δηλαδή, αναφέρεται σε ειδική περίπτωση και συγκεκριμένη λειτουργία (αεροπορία και αστυνομία αυτής) σε μια ζώνη που εκτείνεται μέχρι 10νμ από τις ακτές. Το καθεστώς αυτό των 10νμ, εφαρμόσθηκε ομοιόμορφα, χωρίς οποιαδήποτε διαμαρτυρία όσον αφορά στη νομική του βάση εκ μέρους τρίτων χωρών, ακόμα και από την Τουρκία μέχρι το 1975. Έκτοτε υπήρξαν διαμαρτυρίες από την πλευρά της, οι οποίες εμπίπτουν στη γενικότερης επιδίωξη της τουρκικής πολιτικής για αναθεώρηση του status quo στο Αιγαίο(**51**).

Σχετικώς θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Ελλάδα, σε τήρηση των διεθνών διαδικασιών, είχε προβεί χωρίς καθυστέρηση, στη γνωστοποίηση της ανωτέρω νομοθεσίας περί του εθνικού εναερίου χώρου της, προκειμένου να έχει έννομες συνέπειες σε διεθνές επίπεδο και, ειδικότερα, έναντι των γειτονικών κρατών. Πράγματι, βάσει της σχετικής υποχρέωσης της Ελλάδας από το Παράρτημα «F» περί αεροναυτικών χαρτών της Σύμβασης των Παρισίων 1919 για την Εναέρια Κυκλοφορία, η Ελλάδα προέβη στη γνωστοποίηση προς την CINA (Διεθνής Επιτροπή Αεροναυτιλίας) χαρτών εναερίου χώρου, καθορισμού αεροδιαδρόμων, καθώς και των σημείων transit στα βόρεια και ανατολικά σύνορά της. Οι χάρτες αυτοί αποτυπώνουν το εξωτερικό όριο του ελληνικού εναέριου χώρου στα 10νμ. Με τη θέση σε ισχύ του Παραρτήματος «4» της Σύμβασης του Σικάγου 1944 που αφορά στους Αεροναυτικούς Χάρτες, οι πρώτοι αεροναυτικοί χάρτες του ICAO, που δημοσιεύθηκαν το 1949, είχαν ως βάση τους χάρτες της CINA. Στη δεύτερη δημοσίευσή τους το 1955, νέοι αεροναυτικοί χάρτες συμπεριελήφθησαν, τους οποίους η Ελλάδα δημοσίευσε με σαφή περιγραφή των εξωτερικών ορίων του εθνικού εναερίου χώρου στα 10νμ. Αξίζει να σημειωθεί, ότι οι αντίστοιχοι τουρκικοί αεροναυτικοί χάρτες συμπεριελάμβαναν επίσης τα εξωτερικά όρια του ελληνικού εθνικού εναερίου χώρου στα 10νμ. Επιπροσθέτως, κατά τις Περιοχικές Συνδιασκέψεις των Παρισίων (1952) και της Γενεύης (1958) για την Πολιτική Αεροπορία, καθορίσθηκαν τα όρια της Περιοχής Πληροφοριών Πτήσεων (Flight Information Region: FIR) Αθηνών, με βάση τα εξωτερικά όρια της Αιγιαλίτιδας Ζώνης και του εναερίου χώρου. Ακόμη, στα πρακτικά της Περιοχικής Συνδιάσκεψης του 1958 γίνεται σαφής αναφορά στους ελληνικούς αεροναυτικούς χάρτες, που κοινοποιήθηκαν στον ICAO το 1955 και απεικονίζουν τα όρια του ελληνικού εναέριου χώρου στα 10νμ. Η Τουρκία συμμετείχε σε αυτές τις Περιοχικές Συνδιασκέψεις χωρίς να υποβάλει ενστάσεις όσον αφορά το εύρος των 10νμ του ελληνικού εθνικού εναερίου χώρου. Στις Συνδιασκέψεις αυτές εγκρίθηκε και ο σχετικός χάρτης του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Αεροναυτιλίας(**52**).

Περαιτέρω, η πρόβλεψη περί 6νμ ελληνικής Αιγιαλίτιδας Ζώνης επαναλαμβάνεται και ορίζεται πλέον ρητώς στο Άρθρο 139 του Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου(**53**) , το οποίο αναφέρει ότι «τα χωρικά ύδατα περιλαμβάνουν θαλάσσια ζώνη, της οποίας το πλάτος ορίζεται εις έξι ναυτικά μίλια, δυνάμενον να ορισθή και διαφόρως δια ΠΔ εκδιδομένων προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου». Πρόδηλα, από τα παραπάνω νομοθετήματα φαίνεται ότι ο Έλληνας νομοθέτης έχει ρυθμίσει το εύρος της ΑΖ σχετικά με την άσκηση συγκεκριμένων λειτουργιών μέσα σε αυτή, καθιστώντας την Ελλάδα να έχει Αιγιαλίτιδα Ζώνη με διαφορετικά εξωτερικά όρια σε αέρα και θάλασσα, ήτοι 10νμ στον αέρα, όπου ασκεί σχετικές αρμοδιότητες με την αεροπορία και την αστυνομία της, και, 6νμ στη θάλασσα, το βυθό και το υπέδαφός της για την άσκηση των υπολοίπων αρμοδιοτήτων της ως παράκτιο κράτος (βλ. Σχήμα 1).

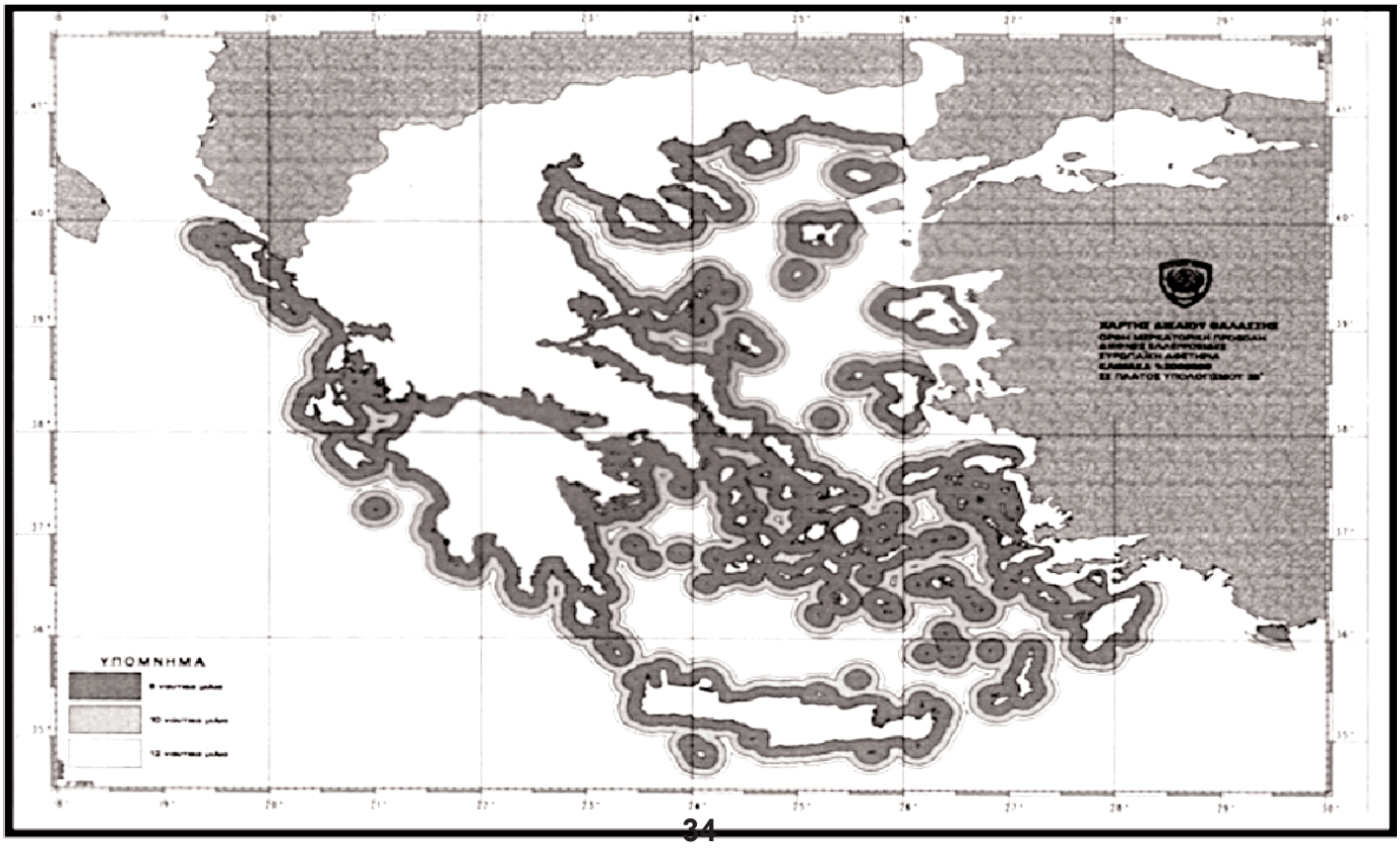

Το παρόν Πόνημα λόγω μεγάλου μήκους θα συνεχισθεί στο επόμενο τεύχος

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. Την Πέμπτη 11 Φεβρουαρίου 2016 ελικόπτερο τύπου AB 212 ελληνικής φρεγάτας κατέπεσε στην νήσο Κίναρο, με αποτέλεσμα να βρει τραγικό θάνατο στο σύνολό του το τριμελές πλήρωμά του. Έπειτα από την ανάληψη συντονισμού της επιχείρησης έρευνας/διάσωσης που ακολούθησε από τα ελληνικό συντονιστικό κέντρο, οι αντίστοιχες τουρκικές αρχές εξέδωσαν NOTAM ανακοινώνοντας ότι το περιστατικό ανήκει στην περιοχή ευθύνης τους και για αυτό το λόγο παρακινούσαν τις μονάδες που συμμετείχαν να αναφέρονται και να συντονίζονται από το τουρκικό συντονιστικό κέντρο. Επιπλέον, σχεδόν ταυτόχρονα με την ανωτέρω εκδηλωθείσα ενέργεια, εκδόθηκε τουρκική προαγγελία NAVTEX για την εκτέλεση ερευνών από το υδρογραφικό τους πλοίο CESME εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας, σε περιοχή που περικλείεται μεταξύ Ευβοίας-Σκύρου-Ψαρών, χωρίς να έχει αιτηθεί άδεια από τις ελληνικές αρμόδιες αρχές. Βλ. Χρ. Μηνάγια, Η Τουρκία κλιμακώνει τις προκλήσεις της στο Αιγαίο, διαθέσιμο στο www.medintelligence.org.

2. Για τις τουρκικές διεκδικήσεις σχετικά με τις περιοχές ελέγχου επιχειρήσεων έρευνας διάσωσης, πληροφοριών πληροφόρησης πτήσεων (Flight Information Region: FIR), καθώς και την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου, βλ. επίσημες θέσεις Ελλάδος-Τουρκίας στις επίσημες ιστοσελίδες των Υπουργείων Εξωτερικών των δύο κρατών διαθέσιμους στα http://www.mfa.gr και http://www.mfa.gov.tr αντίστοιχα. Επίσης για περαιτέρω εκτενή ανάλυση βλ. Γ. Χρυσοχού, Γεωπολιτικοί ανταγωνισμοί και οριοθετήσεις θαλασσίων ζωνών στην Νοτιοανατολική Μεσόγειο, Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Χίος, 4-11-2015.

3. Για την ελληνοτουρκική διένεξη στις βραχονησίδες Ίμια, τη θεωρία των «γκρίζων ζωνών» καθώς και τις θέσεις Ελλάδος-Τουρκίας επί θεμάτων εθνικής κυριαρχίας νήσων του ανατολικού Αιγαίου βλ. ό.π.

4. Είτε αιγιαλίτιδα ζώνη ή χωρική θάλασσα, όπως αλλιώς ονομάζονται.

5. Όπως το διεθνές δίκαιο επιτρέπει στην τελευταία, σύμφωνα με την ανάλυση που ακολουθεί στην παρούσα μελέτη.

6. Για τις περιπλοκές και ιδιαιτερότητες της επιχείρησης του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο σε σχέση με τις ελληνοτουρκικές διαφορές αναφορικά με τις περιοχές ευθύνης έρευνας-διάσωσης και πληροφοριών πτήσεως, το ζήτημα του εθνικού εναέριου χώρου και τις τουρκικές αμφισβητήσεις επί του καθεστώτος κυριαρχίας ελληνικών μικρονήσων βλ. Α. Μ. Συρίγο, «ΝΑΤΟ στο Αιγαίο: Οκτώ δεδομένα με ειδική σημασία», Καθημερινή, 14-02-2016.

7.Για τις Γραμμές Βάσης βλ. Χαριτίνη Δίπλα, «Η Ελληνική Αιγιαλίτιδα Ζώνη και τα Στενά Διεθνούς Ναυσιπλοΐας», στο συλλογικό έργο των Χ. Δίπλα και Χρ. Ροζάκη, Το Δίκαιο της Θάλασσας και η Εφαρμογή του στην Ελλάδα», Σίδερης, 2004, σελ. 16.

8.Βλ. Άρθρο 2 παρ.1 United Nations Convention on the Law Of the Sea (UNCLOS), Montego Bay, 1982 [Στα ελληνικά για λόγους συντομίας Σύμβαση ΔΘ (Δικαίου Θάλασσας)]. Επίσης, το παράκτιο κράτος σύμφωνα με το Άρθρο 27 της εν λόγω Σύμβασης ασκεί ποινική και σύμφωνα με το Άρθρο 28 αστική δικαιοδοσία στα ξένα πλοία που διέρχονται από την αιγιαλίτιδα ζώνη του.

9.Ό.π., παρ.2.

10. Ό.π., Άρθρο 3.

11. Βλ. Υπόθεση Αλιείας μεταξύ Ηνωμένου Βασιλείου και Νορβηγίας, ICJ, 1951, σελ.118.

12. Μπενίν και Σομαλία (200νμ) και Τόγκο (30νμ). Βλ. Έκθεση Γεν. Γραμματέα Η.Ε., 2012, διαθέσιμο στο www.un.org/Depts/los.

13. Ο συμπληρωματικός χαρακτήρας των δύο αρχών προκύπτει από τον ορισμό της ανοικτής θάλασσας, η οποία ορίζεται πάντα αρνητικά: η ανοικτή θάλασσα αρχίζει εκεί που τελειώνει η αιγιαλίτιδα ζώνη, δηλαδή το πεδίο εφαρμογής της αρχής της ελευθερίας των θαλασσών αρχίζει εκεί που τελειώνει το πεδίο εφαρμογής της αρχής της κυριαρχίας.

14. Βλ. Κ. Οικονομίδη, Θέματα Διεθνούς Δικαίου και Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής, Αθήνα-Κομοτηνή, Εκδ. Α. Σάκκουλα, 1993, σελ. 21.

15. Με αυτή την έννοια θα μπορούσαμε να διατυπώσουμε την άποψη ότι το δικαίωμα της αβλαβούς διελεύσεως έχει δευτερογενή χαρακτήρα σε σχέση με τα δικαιώματα, ακριβέστερα την αρχή των ανοικτών θαλασσών και την αρχή της κυριαρχίας του παρακτίου κράτους στην Αιγιαλίτιδα Ζώνη του υπό την εξής έννοια: γεννήθηκε από τη διαλεκτική σχέση που ανέπτυξαν αυτές οι δύο αρχές με μοναδικό σκοπό τη διατήρηση και εξασφάλιση στα ναυτικά κράτη της ελεύθερης και ανεμπόδιστης ναυσιπλοΐας.

16. Απόδειξη για την άποψη αυτή, αποτελεί το γεγονός ότι στους διαπιστευμένους διπλωματικούς πράκτορες, αναγνωρίζεται δικαίωμα αβλαβούς διελεύσεως και δικαίωμα τιμής και προστασίας, δια μέσου τρίτων κρατών, στη βάση της αρχής της αμοιβαιότητας. Τα παρεχόμενα, μάλιστα, αυτά δικαιώματα επεκτείνονται και στα μέλη της οικογένειας του διπλωματικού υπαλλήλου, σε αμοιβαία πάντα βάση. Βλ. άρθρο 40 Σύμβασης της Βιέννης περί των Διπλωματικών Σχέσεων (1961), όπως επίσης Κ. Ευσταθιάδη, Διεθνές Δίκαιον, τ. Γ', Αθήναι, 1963, σελ. 21.

17. Η Σύμβαση ΔΘ του 1982 αναφέρεται στο δικαίωμα της αβλαβούς διελεύσεως σε τρία υποτμήματα τα Α, Β, και Γ, των οποίων οι κανόνες εφαρμόζονται αντίστοιχα σε όλα τα πλοία (άρθρα 17 έως 26), στα εμπορικά πλοία (άρθρα 27

έως 28), καθώς επίσης και στα πολεμικά και τα πλοία που προορίζονται για μη εμπορικούς σκοπούς (άρθρα 29 έως 32).

18. Βλ. E. D. Brown, The International Law of the Sea, Vol. I, 1994, p. 54.

19. Βλ. Άρθρο 19, UNCLOS, 1982.

20. Βλ. Αρθρο 24 παρ.1, UNCLOS, 1982.

21. Ό.π., παρ.3.

22. Εφ' όσον δηλαδή η άρνηση διέλευσης παρέμενε σε ισχύ και μετά την παύση της παραβίασης των νομίμων συμφερόντων του παρακτίου κράτους από το πλοίο που εκτελούσε την αβλαβή διέλευση.

23. Για την καλή πίστη και την κατάχρηση δικαιώματος, βλ. Άρθρο 330, UNCLOS, 1982.

24. Για την θεωρία των αντιποίνων βλ. Κ. Οικονομίδη, Θέματα Διεθνούς Δικαίου…, σελ. 102. Βλ. επ. Κ. Ευσταθιάδη, Διεθνές Δίκαιον…, σελ. 84 - 5, όπου αναφέρεται ότι: «…ανταδικήματα είναι τα υπό Κράτους τινός λαμβανόμενα μέτρα καταναγκασμού, αποτελούντα αυτά καθ' αυτά πράξεις αντικειμένας εις το διεθνές δίκαιον, αλλά νομιμοποιουμένας ένεκα του δι' αυτών επιδιωκομένου ειδικού σκοπού, ήτοι της καταπαύσεως προηγηθείσης διεθνούς παρανομίας εκ μέρους άλλου Κράτους... Δια των αντιποίνων αναγνωρίζεται εις το Κράτος, εις βάρος του οποίου παρεβιάσθη κανών διεθνούς δικαίου, το δικαίωμα ν' αντιδράση κατά του αρξάμενου της παρανομίας Κράτους δι' ενέργειας συνιστώσης παραβίασιν διεθνούς δικαίου. Εν άλλαις λέξεσι τα μέτρα αντιποίνων αυτά καθ' εαυτά κρινόμενα αποτελούσι διεθνείς αδίκους πράξεις, των οποίων όμως ο παράνομος χαρακτήρα αίρεται ένεκα του ότι εμφανίζονται ως απάντησις κατά προηγηθείσης παραβιάσεως κανόνος διεθνούς δικαίου, της οποίας παραβιάσεως ακριβώς σκοπείται η κατάπαυσις. Συνεπώς δια των αντιποίνων προσκαίρως, μέχρι καταπαύσεως της αρχικής παρανομίας ή μέχρι της ανορθώσεως της ζημίας, αίρεται η εφαρμογή κανόνος τινός διεθνούς δικαίου, χωρίς να θίγεται η περαιτέρω ισχύς αυτού». Βλ. επ. Α.- Β. Παπακώστα, Δημόσιον Διεθνές Δίκαιον (Ειρηνικά και Βίαια Μέσα Επιλύσεως Διεθνών Διαφορών), 1971, σελ. 110-1.

25. Ανάλογη, ασφαλιστικού χαρακτήρα διάταξη περιέχει το άρθρο 125, UNCLOS, 1982 που αφορά στη διέλευση και πρόσβαση των περίκλειστων κρατών στην θάλασσα, μέσω του εδάφους των διαμετακομιστικών κρατών. Σύμφωνα με τις διατάξεις της τρίτης παραγράφου, «[τ]α κράτη διέλευσης, κατά την ενάσκηση της πλήρους κυριαρχίας τους πάνω στο έδαφος τους, έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα...» προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα περίκλειστα κράτη δεν θα παραβιάσουν...με κανένα τρόπο τα νόμιμα συμφέροντα τους». Είναι ενδιαφέρον μάλιστα ότι διατάξεις για την διασφάλιση των «νομίμων συμφερόντων» των διαμετακομιστικών κρατών τέθηκαν για πρώτη φορά στη Συνθήκη και το Καταστατικό της Γενεύης για το Διεθνές Καθεστώς των Λιμένων(1923) που αποτέλεσε καρπό της Δεύτερης Γενικής Συνδιάσκεψης για την Ελευθερία των Συγκοινωνιών και Εμπορίου(1923), σύμφωνα με τις οποίες τα παράκτια κράτη είχαν το νόμιμο δικαίωμα να κλείσουν προσωρινά τον λιμένα τους μετά την επέλευση «...σοβαρών γεγονότων που επηρεάζουν την ασφάλεια ή τα ζωτικά τους συμφέροντα». Βλ. Convention and Statute on the International Regime of Maritime Ports, Geneva, December 9, 1923, 58 L.N.T.S. 287 Second General Conference on Freedom of Communications and Transit, 1923, όπως επίσης και R.J. Dupuy & D. Vignes, A Handbook on the New Law of the Sea, 1991, σελ. 518.

26. Ο ορισμός του πολεμικού πλοίου δίνεται στο Άρθρο 29 της UNCLOS, 1982.

27. Βλ. Κ. Ιωάννου – Α. Στρατή, Εισηγήσεις Δικαίου της Θάλασσας, τ.Α΄, Εκδ. Α. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1996, σελ. 70, όπως επίσης Α. Βαμβούκου, Το Σύγχρονο Δίκαιο της Θάλασσας, Εκδ. Α. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1985, σελ. 160.

28. Αναφέρεται ενδεικτικά ότι το Άρθρο 30 θεμελιώνει ρητά το δικαίωμα του παρακτίου κράτους να «απαιτήσει από το πολεμικό πλοίο να εγκαταλείψει αμέσως τη χωρική θάλασσα». Εφόσον «δεν συμμορφώνεται προς τους νόμους και κανονισμούς του παρακτίου κράτους» που αφορούν στην αβλαβή διέλευση. Θεωρούμε, πάντως, ότι ο χαρακτήρας της διάταξης αυτής είναι περισσότερο συμβολικός παρά ουσιαστικός. Όπως ήδη αναλύθηκε προηγούμενα το παράκτιο κράτος έχει το δικαίωμα να απαιτήσει την έξοδο από τα Χωρικά Ύδατα σε οποιαδήποτε περίπτωση το διερχόμενο πλοίο εμπορικό η μη διαταράσσει την ειρήνη, ή την ασφάλεια» του. Είναι εξάλλου αυτός ακριβώς ο λόγος που οι όροι διέλευσης τέθηκαν στο πρώτο - υπό μια έννοια γενικό υπό-τμήμα - και αφορούν σε όλες τις κατηγορίες των πλοίων.

29. Ειδικές, σε σχέση με τις αναφερθείσες γενικές διατάξεις που αφορούν στα πολεμικά πλοία, θεωρούνται οι διατάξεις του Άρθρου 20 της Σύμβασης ΔΘ, που αναφέρονται στα υποβρύχια. Οι εν λόγω διατάξεις εισάγουν ένα ακόμη περιορισμό στην άσκηση του δικαιώματος αβλαβούς διελεύσεως από πλευράς υποβρυχίων για να αντισταθμιστούν, προφανώς, οι συγκεκριμένες, επιπλέον, δυνατότητες αυτών των πλοίων, έναντι των δυνατοτήτων των λοιπών πολεμικών πλοίων. Ειδικότερα, απαιτείται, κατά τον χρόνο που εκτελούν αβλαβή διέλευση, «να πλέουν στην επιφάνεια της θάλασσας και να έχουν επηρμένη τη σημαία τους κατά τρόπο εμφανή».Βλ. Άρθρο 20, UNCLOS, 1982.

30.Βλ. Άρθρο 23, UNCLOS, 1982.

31. Βλ. Άρθρο 23, UNCLOS, 1982.

32. Κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν.2569 της 19 Απριλίου 1921.

33. Κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν.211 της 28 Φεβρουαρίου 1947.

34. Βλ. Α. Γιόκαρη, «Ο Ελληνικός Εναέριος χώρος και το FIR Αθηνών. Οι Επιπτώσεις από τη Νέα Σύμβαση των ΗΕ (1982) για το Δίκαιο της Θάλασσας», από τα Πρακτικά Συμποσίου στη Ρόδο (4–6 Νοεμβρίου 1994):Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, 1996, σελ. 66-7.

35. Βλ. Ε. Ρούκουνα, Διεθνές Δίκαιο, τ.ΙΙ, 1982, σελ. 146-7.

36. Βλ. Article 15, UNCLOS, 1982.

37. Βλ Άρθρο 12, Σύμβαση Γενεύης για Αιγιαλίτιδα Ζώνη, 1982

38. Βλ. ILC, Annuaire 1956, Τόμος ΙΙ σελ.58

39. Παραδείγματα τέτοιων κόλπων είναι οι κόλποι Τάραντα, (Ιταλία), Chesapeake (Η.Π.Α.), Hudson (Καναδάς και υπό την έντονη αμφισβήτηση των Η.Π.Α.) και Σύρτη (Λιβύη, τις οποίες όμως γραμμές βάσης κλεισίματος τις αμφισβητεί η διεθνή κοινότητα, καθόσον υπερβαίνουν τα 295νμ, δημιουργώντας πρόβλημα και με το ενδεχόμενο πιθανής οριοθέτησης των ζωνών κυριαρχικών δικαιωμάτων μεταξύ Λιβύης και γειτονικών κρατών, άρα και με την Ελλάδα). Από ελληνικής πλευράς, δεν έχει διεκδικηθεί η αναγνώριση οποιουδήποτε ιστορικού κόλπου επί της επικράτειάς της. Βλ. Κ. Ιωάννου, Α. Στρατή, op.cit., σελ.61.

40. Βλ. PCA, Grisbardana Case (Norway vs Sweden), 1909. 41.

Βλ. Διαιτητική Απόφαση, 1985, Οριοθέτηση του Θαλασσίου Συνόρου μεταξύ Γουινέας και Γουινέας – Μπισάου, Op.cit.

42. Βλ. Διαιτητική Απόφαση, 1989, Οριοθέτηση του Θαλασσίου Συνόρου μεταξύ Γουινέας Μπισάου και Σενεγάλης.

43. Βλ. PCA (Permanent Court of Arbitration), Award of the Arbitral Tribunal in the Second Stage of the Proceedings (Maritime Delimitation), between the Government of the State of Eritrea and the Government of the Republic of Yemen, Op. cit.

44. Βλ. Εμ. Ρούκουνα, 'Greece and the Law of the Sea', στο T. Treves και L. Pineschi (Eds), The Law of the Sea, The European Union and Its Member States, Nijhoff, Hague, Boston, London, σελ.254-255.

45. Βλ. Νόμο 2674/1982 της Τουρκίας.

46. Για τις εν λόγω συμφωνίες βλ. εκτενώς G. Chrysochou and P. Siousiouras, «Maritime Delimitations in the Context of Recent Jurisprudence and the Greek-Turkish Issues», A38 Journal of International Law, Vol 2, Edition 2, July-Sept 2013, ISSN 2277-9361, 2(2) A38JIL (2013), pp.112-139 και Γ. Χρυσοχού, «Προοπτικές Οριοθέτησης της Ελληνικής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) στο φως των Πρόσφατων Αποφάσεων των Διεθνών Δικαιοδοτικών Οργάνων», Ναυτική Επιθεώρηση, Τεύχος 588, Αθήνα, 2014 (Α΄Έπαινος Διαγωνισμού Μελετών Πολεμικού Ναυτικού).

47. Ως προς την έννοια των κλειστών και ημίκλειστων θαλασσών στην οριοθέτηση της Χ.Θ. ισχύουν τα εξής: Σύμφωνα με το Άρθρο 122 της UNCLOS, «κλειστή θάλασσα» (enclosed sea) σημαίνει «κόλπο ή λεκάνη ή θάλασσα που περιβάλλεται από 2 ή περισσότερα κράτη και που συνδέεται με άλλη θάλασσα ή ωκεανό με στενό δίαυλο ή που αποτελείται καθ' ολοκληρίαν ή κυρίως από τις χωρικές θάλασσες ή από τις Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες δύο ή περισσότερων παράκτιων κρατών». Επιπλέον, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Άρθρου 123 της UNCLOS, τα κράτη που συνορεύουν με κλειστές ή ημίκλειστες θάλασσες «θα έπρεπε» (should) [συμβουλευτική έννοια] να συνεργάζονται μεταξύ τους στην άσκηση των δικαιωμάτων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, που τους αναγνωρίζονται από τη Σύμβαση. Ειδικότερα, καθορίζεται ότι τα κράτη οφείλουν (shall) [δεσμευτική έννοια] να συνεργάζονται και να συντονίζουν τις προσπάθειές τους σε θέματα διαχείρισης, διατήρησης και εκμετάλλευσης των ζώντων πόρων, προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος και θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας, καθώς και να προσκαλούν άλλα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς να συνεργαστούν μαζί τους. Συνεπώς, η υποχρέωση συνεργασίας (shall) εντοπίζεται μόνο σε συγκεκριμένους τομείς και δεν αφορά την άσκηση άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, για τα οποία ισχύει η γενική προτροπή του «θα έπρεπε» (should). Άρα, η χρήση της έννοιας should έχει ακριβώς την έννοια της σύστασης / συμβουλής και όχι της υποχρέωσης συγκεκριμένης συμπεριφοράς. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, η ελληνική νομοθετική απόδοση του όρου «should» στο ελληνικό κείμενο ως «πρέπει» είναι λανθασμένη και πιθανώς δυσμενής για τα ελληνικά συμφέροντα. Βλ. Κ. Ιωάννου, Α. Στρατή, op.cit., σελ.344-345.

48. Βλ. ΦΕΚ Α΄ 450/1936.

49. Βλ. ΦΕΚ Α΄ 325/1931.

50. Με αυτό τον Νόμο η Ελλάδα εναρμόνισε το εθνικό της δίκαιο με τη Σύμβαση των Παρισίων του 1919 για τη ρύθμιση της εναερίου κυκλοφορίας. Ο νόμος αυτός όριζε ότι το κράτος ασκεί πλήρη και απόλυτη κυριαρχία επί του ατμοσφαιρικού χώρου που υπέρκειται του εδάφους του και (ενν.) των χωρικών υδάτων του. Βλ. Άρθρο 1, παρ.2, Ν.5017/1931.

51. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Τουρκία ενώ μέχρι το 1975 και για 44 συνεχή έτη ανεγνώριζε και σεβόταν τη ρύθμιση αυτή των 10νμ, έκτοτε προβάλλει αμφισβητήσεις της, προβαίνοντας σε συνεχείς παραβιάσεις του Ελληνικού Εναέριου Χώρου. Μάλιστα, σχηματισμοί Τουρκικών μαχητικών, συχνότατα οπλισμένων, όχι μόνο παραβιάζουν το αμφισβητούμενο πλέον από την Τουρκία τμήμα του ελληνικού εναερίου χώρου μεταξύ 10 και 6νμ, αλλά διεισδύουν σε μεγάλο βάθος, και πέραν των 6νμ,εντός δηλαδή του τμήματος του ελληνικού εναερίου χώρου που η Τουρκία αναγνωρίζει, ενώ συχνά σημειώνονται υπερπτήσεις του εδάφους των ελληνικών νήσων.

52. Εκ νέου επίσημη γνωστοποίηση του ορίου των 10νμ, όπως ορίζεται με το ΠΔ του 1931, περιελήφθη στο Εγχειρίδιο Αεροναυτικών Πληροφοριών, το οποίο εκδόθηκε, σύμφωνα με το Παράρτημα «15» της Σύμβασης του Σικάγου, από τις αρμόδιες Αρχές για την Πολιτική Αεροπορία. Βλ. AIP Greece, vol. I, RAC 0-1.2.1.

53. Βλ. Ν.Δ. 187/1973 (ΦΕΚ Α΄ 261/1973).

Τα ελαττώματα της φυλής μας

Του Αντ/χου (ε) ε.α. Χρήστου Γιανταμίδη Π.Ν.

Ο λαός μας διακατέχεται από πολλές αρετές, αλλά εδώ δεν θα ασχοληθώ με τις αρετές του, αλλά με τα ελαττώματά του τα οποία ενίοτε μας οδήγησαν σε εθνικές ήττες – συμφορές –καταστροφές - συρρίκνωση του ελληνισμού - οικονομική κατάρρευση… Και μέσω αυτών των ελαττωμά των μας να κάνουμε την αυτοκριτική μας, για να βγάλουμε τα συμπεράσματά μας, έτσι ώστε να διδαχθούμε από αυτά για το καλό και την ακεραιότητα της χώρας μας.

Τα διαχρονικά κύρια ελαττώματα που χαρακτηρίζουν τον σύγχρονο Έλληνα είναι: Ο ατομικισμός, ο μεγάλος πολιτικός φανατισμός που πολλές φορές έσυρε την πατρίδα μας σε αιματηρούς εθνικούς διχασμούς - αιματηρούς εμφύλιους πολέμους, η ιδιοτέλεια, η φιλαρχία, ο φθόνος, η πλεονεξία, η ρουσφετολογία, η συκοφαντία, η διαβολή, η υπεξαίρεση Δημόσιου χρήματος/περιουσίας, η φοροδιαφυγή, η κατάχρηση της Δημοκρατίας, η ανυπακοή στους Νόμους και στις Αρχές του Κράτους. Όλα αυτά μαζί, μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο σύγχρονος Έλληνας δεν αγαπά την Πατρίδα του, αδιαφορεί γι' αυτήν και το μόνο που τον ενδιαφέρει είναι ο «**εαυτός του και μόνο ο εαυτός του**».

Όταν καίγεται η Αθήνα, όταν καίνε την ελληνική σημαία λέμε «Δημοκρατία – Ελευθερία» έχουμε, όταν την κλοπή δημοσίου χρήματος, την φοροδιαφυγή την θεωρούμε « μαγκιά-εξυπνάδα», όταν την έλλειψη ενδιαφέροντος και αγάπης για την πατρίδα μας την εκφράζουμε με τον «Ωχαδερφισμό μας» , όταν φιλιούνται - ασχημονούν στους δρόμους, στις πλατείες δύο αρσενικοί, λέμε « πρόοδο έχουμε», και μάλιστα σύμφωνα και με το γράμμα του Νόμου που πρόσφατα ψήφισε η παρούσα Κυβέρνηση (όλα τα είχαμε αυτό μας έλλειπε), όταν …. Όταν… Δυστυχώς αυτοί είμαστε, πως καταντήσαμε, τέτοια Ελλάδα θέλουμε! Τέτοια Ελλάδα θα παραδώσουμε στα παιδιά-εγγόνια μας!

Δεν είναι τυχαίο που πτωχεύσαμε, πρωτίστως πτωχεύσαμε από ηθικές αξίες και από έλλειψη αγάπης στα ιδανικά της πατρίδας μας. Οι αρχαίοι ημών πρόγονοι έλεγαν «Υπεράνω όλων η Πατρίς» και το τηρούσαν ευλαβικά για το καλό της πατρίδας τους. Ο σύγχρονος Έλληνας λέει υπεράνω όλων «ε γ ώ».

Μπορούμε να απαλλαγούμε από τα ανωτέρω ελαττώματά μας αρκεί να το θέλουμε, να το πιστέψουμε, να απαρνηθούμε το «ε γ ώ» και να συμμορφωθούμε με την αρχαία ρήση «Εις οιωνός άριστος αμύνεσθαι περί πάτρης - Ένας είναι ο πιο καλός οιωνός, να υπερασπίζει κανένας την πατρίδα του». Αρκεί να συνειδητοποιήσουμε τα ελαττώματά μας και να γνωρίσουμε ως λαός τις αδυναμίες μας. Τέλος, θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι τίποτε δεν θα μπορέσουμε να στερεώσουμε στην χώρα μας, αν δεν καταπολεμήσουμε τα ελαττώματά μας. Χωρίς αυτήν την επιδίωξη τίποτε το σταθερό και άξιο δεν θα μπορέσουμε να δημιουργήσουμε. Έτσι θα παραδέρνουμε μέσα σε μια ατμόσφαιρα πολιτείας που θα μένει πάντα πεδίο μάχης αντι μαχόμενων ατομικών συμφερόντων. Σε μια πολιτεία που θα κυριαρχούν τα αναφερόμενα ελαττώματα της φυλής μας, εις βάρος του συνόλου, εις βάρος της κρατικής μας οντότητας. Αν λάβουμε υπόψη μας ότι τα κράτη δεν χάνονται όταν απωλέσουν την κρατική τους οντότητα, αλλά όταν απωλέσουν τα ήθη, έθιμα, παραδόσεις, θρησκεία, την αληθινή ιστορία τους, τις ηθικές τους αξίες, την φιλοπατρία τους, δηλαδή την ψυχή τους, τότε ο χαρακτήρας του λαού αυτού αλλοιώνεται και εύκολα αλώνεται από τα όμορα κράτη, που διατηρούν στα ύψη τις ηθικές τους αξίες, την φιλοπατρία τους, και τον εθνικισμό τους.

Τα όσα γράφω είναι γνωστά σε όλους μας, δεν είναι πρωτόγνωρα, τα βλέπουμε, τα ζούμε στην καθημερινή μας ζωή, αλλά δεν κάνουμε τίποτε για να τα διορθώσουμε. Είναι αδήριτη η ανάγκη να απαλλαγούμε από τα αναφερόμενα ελαττώματά μας για το καλό όλων μας και κυρίως για την εθνική μας υπόσταση.

Ο εθνικός μας ποιητής και ποιητής της ελευθερίας Ρήγας Φεραίος παρότρυνε τον ελληνικό λαό στα χρόνια της σκλαβιάς με τον εξής στοίχο του «Σε ανατολή σε δύση, στο νότο στον βοριά, όλοι για την πατρίδα να έχουμε μια καρδιά» Σήμερα η πατρίδα μας η ΕΛΛΑΔΑ διέρχεται μια οικονομική κατοχή- σκλαβιά και λόγω των αναφερομένων ελαττωμάτων μας. Εάν ενστερνιστούμε τον στοίχο του ποιητή, και σύσσωμα όλοι μας δείξουμε μια καρδιά για την πατρίδα μας, τότε είναι βέβαιο ότι θα απαλλαγούμε από τα ελαττώματά μας που τόσο στοίχισαν στο Έθνος μας .

Τώρα ας δούμε πως μας χαρακτηρίζει ο διάσημος Αμερικάνος δικαστής Κέλι

«Ο Έλληνας είναι ευφυέστατος αλλά και αλαζόνας.
Δραστήριος αλλά και αμέθοδος.
Φιλότιμος αλλά και γεμάτος προλήψεις.
Ανυπόμονος αλλά και πολεμιστής.
Έκτισε τον Παρθενώνα και τον άφησε αργότερα να μεταβληθεί σε ερείπια.
Ανέδειξε τον Σωκράτη για να τον καταδικάσει να πιεί το κώνειο.
Θαύμασε τον Θεμιστοκλή και τον εξόρισε.
Ανακήρυξε δίκαιο τον Αριστείδη για να τον εξοστρακίσει.
Δημιούργησε το Βυζάντιο και το άφησε να πέσει στους Τούρκους.
Κάλεσε τον Καποδίστρια για να τον δολοφονήσει.
Δημιούργησε το 1909 και το λησμόνησε.
Διπλασίασε την Ελλάδα και την εξέθεσε σε κίνδυνο να την χάσει.
Κόπτεται την μια στιγμή για την αλήθεια και την άλλην στιγμή μισεί αυτόν που αρνείται να υπηρετήσει το ψέμα.
Αν θέλετε θαυμάστε τον! Αν προτιμάτε λυπηθείτε τον! Αν μπορείτε ταξινομείστε τον».

Αθήνα 2 Ιανουαρίου 2016

Οι απορίες ενός απλού πολίτου

Δοκίμιον

Του Υποστρατήγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Αν κάποιος ανατρέξει στην ιστορία του ανθρώπου θα παρατηρήσει, ότι τα συνταρακτικά γεγονότα λαμβάνουν χώρα κατά μία γραμμική πορεία. Αυτό το φαινόμενο στηρίζεται στο ότι, τα χρησιμοποιούμενα μέσα και οι μέθοδοι αντιμετωπίσεως των εκδιπλουμένων καταστάσεων ακολουθούν μία γραμμική πρόοδο, η οποία είναι η συμβατική αποκρυπτογράφηση της αναπτύξεως της τεχνολογίας και της μεθοδοποιήσεως των καταχωρημένων συμπερασμάτων από τις μεγάλες αφηγήσεις του παρελθόντος. Ωστόσο η ανθρώπινη σκέψη και η συνεπαγόμενη δράση ακολουθεί μία κυκλική ή και σπειροειδή πορεία. Μία ικανοποιητική εξήγηση είναι, ότι σκέψη, συνείδηση και έκφραση, που κατά τα άλλα συνιστούν την συμπεριφορική διάσταση δεν αλλάζει προϊόντος του χρόνου.

Σαν ένα πρώτο συμπέρασμα, που δέχεται ένας απλοϊκός νους είναι, ότι όσο υπάρχουν άνθρωποι επί Γης θα εκδηλώνεται και η ίδια ή κάποια ταυτόσημη ανθρωπική διαγωγή. Το εάν αυτή η κοινωνική στάση συνηγορεί σε ενδεδειγμένη τυπολογία ή σε μία ενοχλητική -προς τους άλλους- πρακτική μένει σ' εμάς τους απλούς πολίτες να το εξετάσουμε με την προσήκουσα περιέργεια. Και το απομονώνουμε αυτό το «εμάς τους απλούς πολίτες», διότι οι μη απλοί πολίτες, τουτέστιν οι δύσπιστοι, οι φιλύποπτοι, οι υποψιασμένοι και όλοι οι κτήτορες «ειδικών δεξιοτήτων», συνήθως εξουσιάζουν τους καλούς καγαθούς και μάλιστα αυτοί οι μη απλοί κατέχουν διακεκριμένες θέσεις μέσα στην πολιτική και οικονομική δομή της κοινωνίας.

Αυτοί λοιπόν και -ως είναι φυσικόν- δεν έχουν χρόνο να δαπανήσουν και ούτε καταγίνονται με το να ασχολούνται με φερέπονα ή θυμοσοφικά κείμενα όπως το ανά χείρας. Αυτοί οι κύριοι, στην πλειονότητά τους, στερούνται της λεπτότητας να ασχοληθούν με τις κοινωνικές δυστυχίες. Εκτός βεβαίως, εάν μέσω αυτών προβάλλεται προς πολιτικόν εντυπωσιασμόν μία παρ' αξίαν ευαισθητοποίησή τους για αριθμό μελημάτων ανθρωπιστικού χαρακτήρα. Με άλλα λόγια αφιερώνουν τον πολύτιμο χρόνο τους και προς χάριν των άλλων, όταν εκτιμούν ότι από αυτή τους την συγκατάβαση θα προκύψει δημαγωγικό (πολιτικοί) ή οικονομικό (ΜΚΟ) κέρδος. Συνήθως αυτοί οι επιτήδειοι ενημερώνονται από συμβούλους. Και επομένως οι σύμβουλοι επιφορτίζονται για την ενημέρωση των αφεντικών τους καθώς και για τις συνεπαγόμενες συμβουλευτικές προτάσεις, οι οποίες όλες αυτές είναι ανάλογες με τον βαθμό ευσυνειδησίας ή κοινωνικής ευαισθησίας ή εθνικής ανησυχίας των ιδίων αλλά κυρίως είναι ανάλογες με το τι το αφεντικό περιμένει να ακούσει και το οποίο και αυτό είναι ανάλογο με τον κοινωνικό, πολιτικό και εθνικό χαρακτήρα που το αφεντικό σκοπεύει να προβάλλει σαν δημοσία προσωπική εικόνα.

Σήμερα στην Ελλάδα, εμείς οι απλοί πολίτες, ζούμε κάτω από μία αλλοπρόσαλλη πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά συνθήκη. Εμείς οι απλοί πολίτες συναποτελούμε μία ομάδα ανερμάτιστων μονάδων λόγω συναιτίου ελλείψεως ομοθυμίας. Έχει υποβολιμαίως κατορθωθεί, ώστε ο κάθε Έλληνας να έχει την δική του αποκλειστική, άκαμπτη και αδιαπραγμάτευτη άποψη, η οποία ουδόλως αποδέχεται την όποια μέθοδο σκέψεως του συμπατριώτου, ωσάν αυτή θεωρείται ότι θα προκαλέσει πνευματική και ψυχική ίωση στον αποδέκτη και επομένως ανήκεστο συνειδησιακή βλάβη.

Είναι μία άκρως βολική συνθήκη για να μην ανησυχεί ο κάθε -ανεξαρτήτως οικονομικού σχήματος, κοινωνικής χροιάς και πολιτικού χρώματος- εξουσιαστής. Έχει κατορθωθεί από τα συστήματα οικονομικής και πολιτικής εξουσίας να ζυμώνεται το πνεύμα του απλού πολίτου με την υπομοχλευτική επίδραση ιδεών και εννοιών της κοινωνικής μηχανικής, η οποία και έχει κατά προτεραιότητα μεριμνήσει να ενέσει στον εγκέφαλο των πολιτών μόρια και πνευματικά στοιχεία, τα οποία μέσω της καταλυτικής τους δράσης πείθουν τον υποστάντα την διανοητική ένεση, ότι όλες οι ιδέες και οι απόψεις του είναι προϊόντα των δικών του ελευθέρων επινοήσεων. Το αποτέλεσμα αυτοδήλως επιβεβαιώνεται, όταν δεν εμφανίζεται κάποια διαύγεια, που να καταδεικνύει αποτελεσματικότητα ή που να προσδιορίζει την πηγή ή την αιτία των κοινωνικών προβλημάτων. Τελικά επικρατεί ασυνεννοησία, πράγμα και πάλι βολικό για την εξουσία, όποια κι αν είναι αυτή. Δηλαδή βολικό στις εξουσίες, όπως η νομοθετική, η εκτελεστική, η οικονομική και η οποία οικονομική -κατά κανόνα- υποστηρίζει (χρηματοδοτεί) την κυβερνώσα αλλά και την αντιπολιτευόμενη εξουσία.

Ο απλός πολίτης ευρίσκεται σε απόλυτη σύγχυση, όταν ενεργοποιώντας την σκέψη του και διερευνώντας την συρροή των βιουμένων περιστάσεων ανακαλύπτει, ότι είναι κατανοητό το πόσο ακατανόητο είναι το να διατελεί και να συμπεριφέρεται σαν θύμα της καπατσοσύνης της κοινωνικής μηχανικής. Παρ' όλα αυτά επιμένει να διατείνεται, ότι γνωρίζει τα «τι» και τα «πως» χωρίς ωστόσο να έχει την ευχέρεια να επικαλεσθεί λογικά επιχειρήματα για να υπερασπισθεί των πεποιθήσεών του εκτός εκείνων, που δέχεται σαν «τροφή» από τα media, τα οποία από την πλευρά τους είναι όργανα της κοινωνικής μηχανικής. Αυτό σημαίνει, ότι ο απλός πολίτης ενεργεί κάτω από τις άυλες εντολές των οδηγών και των εν πολλοίς κατευθυντήρων σκέψεως.

Για όλους εμάς τους απλούς πολίτες είναι αδιανόητο να δεχθούμε, ότι η θεωρία η δική μας περί μιας πολιτικής ή κοινωνικής μας πίστης αποτελεί μυστήριο. Εμείς, κατά βάση, δεχόμεθα, ότι η δική μας θεωρία είναι συμβατή με την πραγματικότητα. Με την εγγύτερη θέση προς την αλήθεια. Είναι μία, όλως δι όλου δική μας προϋπόθεση για να αποφασίσουμε στο τι θα πιστέψουμε. Και όταν κάποιος μας παρατηρήσει, ότι έχουμε σφάλλει στην απόφασή μας να ακολουθήσουμε ένα συγκεκριμένο ιδεολογικό/πολιτικό όχημα, εμείς αντιδρούμε με ένα βαθμό εχθρότητας και πιθανώς ένα κλιμακούμενο θυμό. Ο θυμός είναι μία φυσική συνέπεια, όταν καταπειστικά έχουμε αντιληφθεί, ότι έχουμε επιλέξει την εσφαλμένη κατεύθυνση. Βεβαίως, όταν στερούμεθα ενός μακροθύμου πνεύματος αυτοκριτικής, τότε κατα-

φεύγουμε στην αυτοϋποστήριξη επικαλούμενοι μία πλασματική επιχειρηματολογία, η οποία είναι αυτή η ίδια που μας σερβίρεται από τους ιδεολογικούς και πολιτικούς φορείς μέσω των εξαπατητικών στρατηγημάτων που διασπείρονται από τα media.

Και η απορία μας εγείρεται δραματικά και η οποία είναι ανάλογη με την του καθ' ενός πνευματική κατάρτιση. Τι θα πρέπει ένας απλός πολίτης να πιστεύει; Μία πρώτη και αβίαστη απάντηση είναι, ότι πρέπει να βάλλει το νου του να λειτουργήσει με αυτοβοήθεια. Δηλαδή, αφού ακούσια ταΐζεται με την «τροφή» που του παρέχει η κοινωνική μηχανική, στην συνέχεια οφείλει να λειτουργήσει τον δικό του ιδιοσυγκρασιακό παράγοντα της ορθολογικότητας. Να επιστρατεύσει το δίκαιο της όποιας κατανοητής σ' αυτόν επιστήμης, να ασφαλίσει και κλειδώσει το προφανές και να συγκροτήσει ένα σύστημα αναφοράς σκέψεως. Τι θέλει δηλαδή; Θέλει να τοποθετήσει εαυτόν σε ένα ελληνικό πλαίσιο; Εκεί όπου θα προέχει ένα ελληνικό εθνικό συμφέρον; Μήπως επιθυμεί να είναι ένας πολίτης του κόσμου με όλες τις υποσχετικές δεσμεύσεις ενός brave new world, με όλες τις απορρέουσες ψυχολογικές χειραγωγήσεις; Στην δική του ευχέρεια είναι η όποια επιλογή. Είναι στην ευχέρεια όλων ημών, αρκεί να θεωρήσουμε, ο κάθε ένας από εμάς, ότι είμαστε αποκλειστικοί υπεύθυνοι για το αύριο των παιδιών και των εγγονών μας. Αυτό επιτυγχάνεται με την δική μας σοβαρή αντιμετώπιση προκλήσεων και σειρήνων και όχι με προδιαγραφές του τύπου «ζήσε το σήμερα και άσε τους άλλους να πεθάνουν».

Ας αρχίσουμε να διερωτώμεθα, για το τι συμβαίνει και η Ελλάδα και μόνον η Ελλάδα έχει φθάσει να βιώνει μία κρίση για ένα τόσο μακρό διάστημα και της οποίας το υπόλοιπο χρονικό μήκος δεν φαίνεται να διαγράφεται σε κάποιον ορατό ορίζοντα. Να αναζητήσουμε τα αίτια που η Ελλάδα έχει δεχθεί να ηττηθεί αξιακά από έναν εσμό ατόμων με ακατανόητες πεποιθήσεις. Από άτομα, τα οποία σταδιακά και ροκανιστικά αφελληνίζουν τον τόπο εκείνων που, μια φορά κι έναν καιρό, τον έλουσαν με το αίμα τους για να θεωρούμε εμείς οι σημερινοί εαυτόν ελεύθερον. Από άτομα εκβαρβαρισμένα λόγω ελλείψεως παιδείας και τα οποία την πολιτική τους πρακτική έχουν βαπτίσει προοδευτισμό και μάλιστα και αβίαστα και νομίμως και κυρίως με την δική μας συναίνεση έχουν αναρριχηθεί στην εξουσία της τρισέρημης αυτής χώρας.

Ας αρχίσουμε να σκεπτόμεθα γιατί φθάσαμε στο σημείο, όπου ενώ είμεθα οι ίδιοι αξιοθρήνητοι σαν έκφραση και σαν κοσμοεικόνα μιας εθνικής κατάντιας έχουμε καταλήξει στο να πειθόμεθα από τα media (οικονομική και πολιτική εξουσία), ότι οφείλουμε να συμπάσχουμε μαζί με ένα απειλητικό αριθμό αλλοδόξων εισβολέων στην χώρα μας, την στιγμή κατά την οποία και ο πλέον κοινός νους αντιλαμβάνεται, ότι τα παιδιά και τα εγγόνια μας στο εγγύς και όχι στο απώτερο μέλλον δεν θα έχουν το παραμικρό ίχνος ελληνισμού μέσα στην ψυχή τους. Και τούτο για τους προφανέστατους λόγους, ότι θα έχουν αλλοτριωθεί από τον ακροσφαλή προοδευτισμό των κρατούντων, την φυλετική αλλοίωση και τον δημογραφικό μαρασμό. Και επί πλέον ας προχωρήσουμε σε μία σπουδή του φαινομένου, που έχει διαχυθεί στο υποσυνείδητο των take it for granted, ότι ο κάθε εκπεφρασμένος φόβος ενίων πολιτών για το μέλλον της πατρίδας χλευάζεται από τους «προοδευτικούς» σαν ρατσισμός και φασισμός.

Γιατί να μη προβληματιζόμεθα από τα κατακαλυπτικά περιρρέοντα και από το ότι τα συμβαίνοντα για να συμβαίνουν όταν συμβαίνουν σημαίνει, ότι κάποιοι εγκέφαλοι έχουν υποκινήσει αλληλοσφαγές ανθρώπων, ψυχικές και κυριολεκτικές, εν ονόματι της «δημοκρατίας» (οικονομικών συμφερόντων);

Γιατί ένας απλός πολίτης δεν είναι σε θέση να επισημάνει, ότι οι Αραβικές Ανοίξεις είναι έργο επωνύμων δυνάμεων (έστωσαν ΗΠΑ, ΗΒ, Γαλλία, Γερμανία κ.α.), οι οποίες επικαλούνται με κάθε κυνικότητα την ανάγκη λειτουργίας της δημοκρατίας σε χώρες όπου η δημοκρατία εκλαμβάνεται σαν μία απλή εγκυκλοπαιδική αναφορά, δεδομένου, ότι το Κοράνιον είναι αμάχητο διαχρονικά και επάνω σε ό,τι δήποτε αφορά στην λειτουργία και την πορεία των μουσουλμανικών κοινωνιών στην ιστορική τους διαδρομή.

Γιατί δεν μπορεί να κατανοηθεί από τον μη μουσουλμανικό κόσμο, ότι δημοκρατία και Islam είναι έννοιες ασυμβίβαστες; Γιατί ενώ κατανοούμε, ότι ο Δυτικός κόσμος ενοχλείται από τις όποιες αντισυνταγματικές και τρομοκρατικές ενέργειες ξένων στο δυτικό έδαφος επιμένει να θέλει να παρεμβαίνει στο έδαφος εκείνων τους οποίους θεωρεί ενοχλητικούς στο δικό του; Γιατί οι παγκοσμιοποιητές θέλουν εκτός από την οικονομική να επιτύχουν και την ιδεολογικο-θρησκευτική ομογενοποίηση του Islam, ώστε να καταστεί ένας αρμονικός δέκτης αλλοτριοτήτων και ένας θετικός συντελεστής κέρδους του δυτικογενούς χρηματοπιστωτικού συστήματος;

Γιατί εμείς οι «εκδημοκρατισμένοι» δεν αφήνουμε τους σουνιτικούς, τους σιιτικούς, τους ουαχαμπιτικούς, τους αλεβιτικούς και τους οπαδούς των υπολοίπων δεκάδων ερμηνευτικών εκδοχών να λύσουν από μόνοι τους τις ιδεολογικο-κορανιακές τους ασάφειες;

Γιατί πρέπει να μη μαχόμεθα την άτυπη παραδοχή, ότι ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών είναι ένας διακοσμητικός θεσμός, ο οποίος ουδέποτε έχει αποδειχθεί ότι είναι αρωγός των αδυνάτων εκτός εάν ένας ή περισσότεροι των ισχυρών εξυπηρετούνται;

Γιατί εντυπωσιαζόμεθα από την αιματόβρεκτο επάνοδο του Islam, το οποίον όπως αυτό υπολήπτεται του εαυτού του, συνάγει, ότι έχει χρέος να επιδιώξει με την πίστη και την εκδοχή του εφικτού αλλά και την συμπίεση του ανέφικτου να εκδικηθεί τους σταυροφόρους μετά από τόσους αιώνες, την στιγμή που αυτός ο θρησκευτικο-πολιτικός όγκος, λόγω φυσικών πόρων, διαθέτει πλέον την κινητήριο δύναμη (πετροδολλάρια) σαν το μέσον εκπληρώσεως της προαιώνιας αυτής προσδοκίας;

Κι ας διερωτηθούμε σε τι κόσμο βρισκόμαστε και πως μπορούμε να απαγκιστρωθούμε ουσιαστικά και χωρίς θραύσματα ιδεοληψιών από ανεπιθύμητες εξουσίες αφού συναινούμε στην αποδοχή των αδυναμιών μας.

Κι επειδή εμείς οι απλοί πολίτες δεν περιμένουμε κάποια ικανοποιητική απάντηση από τους κρατούντες καλόν είναι να αρχίσουμε να σκεπτόμεθα επί του κατά τίνα τρόπο θα μπορούσαμε να απαλλαγούμε από το ό,τι δήποτε προσβάλλει την καλοπροαίρετη και απλή νοημοσύνη μας.

Με μια ματιά η Ελλάδα και ο Κόσμος

Γεγονότα και εξελίξεις στο διάστημα από Από 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015 έως 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 2016

Του Αντιστράτηγου ε.α. Χ. Μουστάκη
Επιτίμου Διοικητού 1ης Στρατιάς

1.ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

α. Κυπριακό

Συνεχίζονται οι ενδοκυπριακές συνομιλίες, χωρίς κάποιο θεαματικό αποτέλεσμα.

Στις 11 Φεβρουαρίου ο κ. Αναστασιάδης και στις 2 Μαρτίου ο ΥΠΕΞ κ. Κασουλίδης δήλωσαν ότι, παρά τη σημειωθείσα πρόοδο, παραμένουν σημαντικές διαφορές στα ζητήματα των εγγυήσεων και της διακυβερνήσεως.

Στις 10 Φεβρουαρίου ο κ. Ερντογάν σε συνάντησή του με Τ/Κ βουλευτές, σύμφωνα με τη Μιλιέτ, τους συνέστησε να μην κάνουν βήμα πίσω από το σχέδιο Ανάν, να μη δεχθούν επιστροφή της Μόρφου και να δοθεί η υπηκοότητα του ψευδοκράτους σε 10.000 εποίκους. Λίγες ημέρες ενωρίτερα ο Τούρκος Πρέσβης στα κατεχόμενα είχε αναφερθεί σε λύση, που θα προνοεί «μία γεωγραφική Ομοσπονδία με δύο Περιφέρειες, δύο λαούς και δύο κυριαρχίες».

Την 1η Μαρτίου ο εκπρόσωπος της κυπριακής κυβερνήσεως δήλωσε ότι δεν υπάρχει λύση χωρίς της επιστροφή της Μόρφου.

Ο ειδικός Πρέσβης της Τουρκίας στην ΕΕ κ. Γιενέλ δήλωσε στις 10 Φεβρουαρίου, με νόημα, ότι η Ευρώπη ανακάλυψε και πάλι την Τουρκία εξ αιτίας της προσφυγικής κρίσης και αυτό πρέπει να το εκμεταλλευτούμε για να ανοίξουν μερικά κεφάλαια μέσα στο 2016.

Η αδιάλλακτη στάση του κ. Ερντογάν, που έχει τον πρώτο λόγο, όσο και των Τ/Κ, διέψευσε τις ελπίδες που είχαν καλλιεργηθεί, μετά την εκλογή του κ. Ακιντζί, για λύση ακόμα και στις αρχές του 2016.

Η Τουρκία θα επιβραδύνει τις διαδικασίες προκειμένου να κερδίσει όσα μπορεί περισσότερα όχι μόνο στο Κυπριακό αλλά και στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις με την ΕΕ, εκμεταλλευομένη την προσφυγική κρίση.

β. Ε/Τ Σχέσεις

Η Τουρκία, πέραν των παραβάσεων και παραβιάσεων στο Αιγαίο συνέχισε τις προκλήσεις της και με :

- Την έκδοση μιας σειράς NOTAM με τις οποίες δέσμευσε για ασκήσεις μεγάλες περιοχές στο Βόρειο και Κεντρικό Αιγαίο από 1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου και μεταξύ Ρόδου και Καστελόριζου από 3 Ιανουαρίου έως 29 Φεβρουαρίου 2016.
- Την έκδοση στις 13 Φεβρουαρίου εκτός από τη NOTAM, με την οποία διεκδικούσε δικαιώματα έρευνας και διάσωσης στη Ν.Κίναρο, όπου κατέπεσε το Ε/Π του Πολεμικού Ναυτικού με τους τρεις νεκρούς αξιωματικούς και NAVTEX σύμφωνα με την οποία το υδρογραφικό πλοίο «Τσεσμέ» θα πραγματοποιούσε έρευνες από 16-28 Φεβρουαρίου στα διεθνή ύδατα ανάμεσα στη Σκύρο και την Εύβοια.

Αποκορύφωμα όμως της τουρκικής θρασύτητας αποτελούν οι απαιτήσεις της, με έγγραφο που υπέβαλε στο ΝΑΤΟ στις 15 Φεβρουαρίου στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων για το επιχειρησιακό σχέδιο της Συμμαχίας για την αντιμετώπιση των προσφυγικών ροών, οι οποίες συνοψίζονται ως εξής :

-Τα νησιά που αμφισβητούνται να μην αναφέρονται με το όνομά τους, αλλά με γράμματα ή αριθμούς.

-Να μην ελλιμενίζονται τα πλοία του Νατοϊκού στολίσκου στα Δωδεκάνησα, γιατί τα θεωρεί αποστρατικοποιημένα.

-Ο εναέριος χώρος του Αιγαίου να μην αποκαλείται «Ελληνικός», αλλά «Νατοϊκός».

-Να μην κατατίθενται σχέδια πτήσεως των α/φ του ΝΑΤΟ στο FIR Αθηνών, αμφισβητώντας έτσι τα 10 ν.μ. του ελληνικού εναερίου χώρου.

-Να μην πραγματοποιείται από τα μέσα του ΝΑΤΟ έρευνα και διάσωση σε περιοχές, που αμφισβητούνται, δηλαδή στο μισό Αιγαίο.

Το έγγραφο αυτό αποτελεί ευθεία αμφισβήτηση της ελληνικής κυριαρχίας στο μισό Αιγαίο, περιλαμβάνοντας, άμεσα ή έμμεσα, το σύνολο των διεκδικήσεώς της.

Αξιοσημείωτα είναι και τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1P στην οποία αναφέρεται : «Είναι σημαντικό να έχουμε στο μυαλό μας ότι η επιχείρηση αποτελείται από δύο ξεχωριστά μέρη : το ένα να μεταφερθεί στο Αιγαίο Πέλαγος και το άλλο είναι, οι ISR δραστηριότητες (πληροφορίες-επιτήρηση-

αναγνώριση δραστηριοτήτων) να μεταφερθούν κατά μήκος των τουρκοκυπριακών συνόρων». Από αυτό προκύπτει ότι η Τουρκία απεδέχθη την εμπλοκή του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο, όχι για να ανασχεθούν οι προσφυγικές ροές, που θα μπορούσε η ίδια να τις αποτρέψει λαμβάνοντας μέτρα στις ακτές της, αλλά για να εμπλέξει το ΝΑΤΟ στο Συριακό.

Στις 8 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε στη Σμύρνη το 4ο Ανώτατο Συμβούλιο Ελλάδος-Τουρκίας με τη συμμετοχή και των δύο πρωθυπουργών. Σ΄αυτό υπεγράφησαν έξι συμφωνίες και επικαιροποιήθηκε η συμφωνία επανεισδοχής μεταναστών, την οποία η Τουρκία δεν εφάρμοσε μέχρι σήμερα.

Ο Έλληνας πρωθυπουργός στη συνέντευξη τύπου έθεσε το θέμα των παραβιάσεων και το casus beli. Για τις παραβιάσεις ο κ. Νταβούτογλου είπε ότι είναι προϊόν παρανοήσεως, γιατί οι Τούρκοι στρατιωτικοί θεωρούν «αυτό που εσείς λέτε ελληνικό εναέριο χώρο, ως τουρκικό εναέριο χώρο », αφήνοντας να εννοηθεί ότι αυτές θα περιοριστούν. Ενώ για το casus beli ισχυρίστηκε ότι «είναι απόρροια της αποφάσεως του ελληνικού κοινοβουλίου το 1996, με την οποία η Ελλάδα διατηρεί το δικαίωμα επεκτάσεως των χωρικών της υδάτων στα 12 ν.μ. και επομένως θα έπρεπε να αρθούν και τα δύο, εξισώνοντας έτσι ένα νόμιμο δικαίωμα με μια παράνομη απειλή. Αυτό όμως είναι το τουρκικό θράσος!!.

Η Τουρκία είχε καθιερώσει τα Ανώτατα Συμβούλια και με άλλες χώρες, όπως η Ρωσία, η Συρία κ.α. στο πλαίσιο της αποτυχημένης πολιτικής των «μηδενικών προβλημάτων», τα οποία όμως έχουν καταργηθεί. Ίσως θα έπρεπε και η Ελλάδα να το καταργήσει, γιατί αυτό εξυπηρετεί την Τουρκία να παρουσιάζεται ως συνεργάσιμη, αλλά βλάπτει την Ελλάδα, γιατί οι ξένοι όταν τους θέτουμε τα προβλήματα απαντούν «βρείτε τα μεταξύ σας, αφού συνεργάζεστε».

γ. Σκοπιανό

Σε πλήρη στασιμότητα εξακολουθεί να βρίσκεται το θέμα της ονομασίας, ενώ ο ΥΠΕΞ της ΠΓΔΜ δήλωσε, στις 18 Δεκεμβρίου 2015 μετά τη συνάντηση που είχε με τα ον Έλληνα ΥΠΕΞ κ. Κοτζιά, ότι υπάρχει ακόμα ένα βουνό διαφορών που πρέπει να ξεπεραστούν.

Η καλή συνεργασία με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς στο προσφυγικό έχει βελτιώσει την εικόνα των Σκοπίων τόσο στους κόλπους της ΕΕ όσο και του ΝΑΤΟ, την ώρα που οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες επιτίθενται κατά της Ελλάδος, εμφανίζοντάς την ως ανίκανη και αδιάφορη να εμποδίσει τις προσφυγικές ροές, ενώ μερικές κατηγορούν την ελληνική κυβέρνηση ότι την προκάλεσε με την πολιτική των ανοικτών συνόρων που εφάρμοσε.

Ύστερα από την δημιουργηθείσα κατάσταση είναι βέβαιον ότι θα ασκηθούν μεγάλες πιέσεις στην ελληνική κυβέρνηση για να συναινέσει στην έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων στην ΕΕ, αλλά και στην ένταξη των Σκοπίων (ΠΓΔΜ) στο ΝΑΤΟ και θα αναγκασθεί, καθώς είναι απομονωμένη και χωρίς φιλικά στηρίγματα, είτε να υποκύψει είτε να θέσει βέτο, το οποίο απέφυγε το 1992 ο κ. Καραμανλής χάρις στις ισχυρές συμμαχίες που είχε οικοδομήσει. Και στις δύο περιπτώσεις η Ελλάδα θα είναι ο μεγάλος χαμένος και γι΄αυτό η κυβέρνηση θα πρέπει, εγκαταλείποντας την αλαζονική της πολιτική, να σπεύσει, σε συνεργασία με την αντιπολίτευση, για τη δημιουργία όσο το δυνατόν περισσότερων συμμαχιών. Επίσης θα πρέπει να σταματήσει τις απειλές προς την ΕΕ, που γίνονται για εσωτερική κατανάλωση, γιατί θα προκαλέσουν μεγάλη ζημιά στη χώρα.

δ.Προσφυγικό - Μεταναστευτικό

Το προσφυγικό, όπως εκτιμούσαμε στο προηγούμενο τεύχος, εξελίχθηκε σε μείζον εθνικό θέμα, καθώς όλη η χώρα έχει μετατραπεί σε ένα τεράστιο hot spots με δεκάδες χιλιάδες εγκλωβισμένους. Η Τουρκία δεν έχει περιορίσει στο ελάχιστο τις ροές, παρά τις κατ΄επανάληψη συμφωνίες με την ΕΕ, αλλά και όλες οι ευρωπαϊκές χώρες δεν τηρούν τα συμφωνηθέντα. Αποκορύφωμα αποτελεί ο περιορισμός στο ελάχιστο από 26 Φεβρουαρίου των εισόδων στα Σκόπια και από 8 Μαρτίου το πλήρες σφράγισμα των συνόρων, ύστερα από τις πιέσεις που δέχθηκαν από τις χώρες του «Βίζεγκραντ» (Ουγγαρία, Πολωνία, Τσεχία και Σλοβεκία) της Αυστρίας, της Σερβίας, της Σλοβενίας και της Κροατίας, οι οποίες αποφάσισαν να φράξουν τα σύνορά τους, χωρίς να λάβουν υπόψη τη συμφωνία των 28 ηγετών της ΕΕ, να παραμείνει η κατάσταση έως είχε μέχρι τη Σύνοδο Κορυφής ΕΕ-Τουρκίας στις 7 Μαρτίου.

Στη Σύνοδο της 7 Μαρτίου οι ηγέτες των 28 χωρών της ΕΕ, ύστερα από πολλά παζάρια με τον Τούρκο πρωθυπουργό που προέβαλε υπερβολικές απαιτήσεις, κατέληξαν σε ένα σχέδιο δράσης, το οποίο θα πρέπει να έχει οριστικοποιηθεί μέχρι τη Σύνοδο της 16-17 Μαρτίου. Σύμφωνα με αυτό η Τουρκία παίρνοντας ως ανταλλάγματα, οικονομική βοήθεια πέραν των τριών δισεκατομμυρίων ευρώ που είχε συμφωνηθεί προηγουμένως, το άνοιγμα κεφαλαίων στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις και την απελευθέρωση της βίζας για τους Τούρκους πολίτες μέχρι τον Ιούνιο 2016, θα δέχεται όλους τους μετανάστες που θα περνάνε από αυτή στα ελληνικά νησιά, αλλά για κάθε Σύρο που θα επιστρέφεται, ένας άλλος Σύρος θα εγκαθίσταται σε χώρες της ΕΕ. Επίσης η ΕΕ να συνεργαστεί με την Τουρκία ώστε να βελτιωθούν οι ανθρωπιστικές συνθήκες μέσα στη Συρία που θα επέτρεπαν στην πληθυσμό να ζει σε πιο ασφαλείς περιοχές.

Στο σχέδιο δεν αναφέρεται τίποτα για το κλείσιμο της οδού των Βαλκανίων αλλά ο κ. Τουσκ δήλωσε ότι η οδός αυτή έχει τελειώσει. Ύστερα από αυτό η Σλοβενία έκλεισε τα σύνορά της και από τις 8 Μαρτίου δέχεται μόνον όσους έχουν βίζα. Το παράδειγμά της ακολούθησαν αμέσως Κροατία, Σερβία και Σκόπια. Κατόπιν αυτού η οδός αυτή έχει τελειώσει οριστικά με το πρόβλημα να μεγεθύνεται αφού οι πρόσφυγες δεν διαθέτουν βίζα και θα μένουν επί μακρόν στη χώρα μας οι οποίοι τώρα είναι περίπου 40.000 και αναμένεται να πλησιάσουν τις 150.000.

Η οριστικοποίηση αυτού του σχεδίου θεωρείται πολύ δύσκολη, γιατί θα πρέπει να ξεπεραστούν, το θέμα της βίζας στο οποίο αντιτίθενται πολλές χώρες και κυρίως η Γαλλία, η απροθυμία όλων σχεδόν των ευρωπαϊκών χωρών για την παροχή της τεράστιας οικονομικής βοήθειας που ζητά η Τουρκία, η άρνηση μερικών χωρών να δεχθούν τη μετεγκατάσταση προσφύγων από την Τουρκία γιατί δεν την θεωρούν ασφαλή χώρα και η πρόβλεψη για το άνοιγμα μερικών κεφαλαίων στις ενταξιακές

διαπραγματεύσεις, το οποίο πολύ δύσκολα θα δεχθεί η Κύπρος, γιατί έτσι θα χάσει το πιο ισχυρό μέσο πιέσεως προς την Τουρκία, προκειμένου να συμβιβαστεί στο Κυπριακό.

Όσον αφορά στην Ελλάδα, εξαιρουμένης της επιπτώσεως στο Κυπριακό, είναι ευνοϊκό γιατί αφενός μεν αναγνωρίζεται ότι η λυδία λίθος για την αντιμετώπιση της καταστάσεως είναι η Τουρκία και όχι η Ελλάδα, όπως υποστηρίζουν κάποιες χώρες και αφετέρου θα περιοριστούν οι ροές που αν συνεχίζονταν θα δημιουργούσαν τεράστια προβλήματα στη χώρα.

Επειδή στο σχέδιο δεν διευκρινίζεται η τύχη των ευρισκομένων στην ηπειρωτική χώρα προσφύγων και μεταναστών, η Ελλάδα θα πρέπει να επιμείνει να εφαρμοστεί το πρόγραμμα μετεγκατάστασης που έχει συμφωνηθεί. Ταυτόχρονα όμως θα πρέπει να υλοποιηθούν μέχρι 2 Μαίου τα συμφωνηθέντα με την Ε.Ε. για να μη διακινδυνευθεί η θέση της χώρας στη Συνθήκη Σένγκεν, που θα σήμαινε την πλήρη απομόνωσή της

Η επιτυχία του τελικού σχεδίου θα εξαρτηθεί από την καλή θέληση της Τουρκίας, η οποία αν ακολουθήσει τη συνήθη πρακτική της να ερμηνεύει τα συμφωνηθέντα κατά το δοκούν, θα οδηγήσει τα πράγματα σε αδιέξοδο και αποτυχία.

2. ΒΑΛΚΑΝΙΑ

α. Αλβανία

Στις 27 Φεβρουαρίου ο πρωθυπουργός κ. Ράμα δήλωσε ότι η χώρα του δεν θα ανοίξει τα σύνορά της για τους πρόσφυγες, γιατί δεν έχει ούτε τη δυνατότητα, ούτε την ψευδαίσθηση ότι μπορεί να σώσει τον κόσμο, όταν οι άλλοι κλείνουν τα σύνορά τους (καρφί για την ελληνική κυβέρνηση;;). Κατά την επίσκεψη όμως της επικεφαλής της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ κ. Μογκερίνι στα Τίρανα στις 4 Μαρτίου, ανασκεύασε τις δηλώσεις του λέγοντας ότι η Αλβανία θα δεχθεί πρόσφυγες αλλά «μέσα στο πλαίσιο ενός ευρωπαϊκού σχεδίου».

Από 29 Φεβρουαρίου έως 4 Μαρτίου η Αλβανία προώθησε στα ελληνοαλβανικά σύνορα 450 αστυνομικούς μαζί με Ιταλούς Καραμπινιέρους για την ενίσχυση της φύλαξής τους.

Στις 15 Φεβρουαρίου 2016 οι Τσάμηδες της Αλβανίας προσέφυγαν στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ζητώντας την καταδίκη της Ελλάδος για διάπραξη γενοκτονίας το 1943-44 και εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητος την περίοδο 1913-1945.

β. Βουλγαρία

Στις 18 Φεβρουαρίου το κοινοβούλιο ενέκρινε την ανάπτυξη στρατού στα σύνορα προκειμένου να συνδράμει την αστυνομία στη διαχείριση της μεταναστευτικής ροής, καθώς και την κατασκευή φρακτών στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, όπως έχει γίνει και με τα τουρκικά.

γ. Σκόπια

Στις 24 Φεβρουαρίου η Βουλή ενέκρινε τη διεξαγωγή των εκλογών στις 5 Ιουνίου, αντί της 24 Απριλίου που ήταν προγραμματισμένες.

Η διεθνής κοινότητα με τις παρεμβάσεις της δείχνει ότι επιθυμεί την απομάκρυνση του κ. Γκρουέφσκι, αλλά αυτό μάλλον δεν θα συμβεί, εκτός και αν ο ίδιος αποφασίσει, μετά από μία ακόμη νίκη, να απομακρυνθεί, που θεωρείται απίθανο.

Στις 8 Μαρτίου σφράγισαν τα σύνορά τους υποκύπτοντας στις πιέσεις της Αυστρίας και των χωρών της Βίζεγκραντ.

Στις 4 Μαρτίου ο πρόεδρος κ. Ιβάνοφ, δήλωσε ότι πρέπει να απομακρυνθούν οι πρόσφυγες από την Ελλάδα μέσω εναερίων διαδρόμων και όχι δια της Βαλκανικής διαδρομής.

δ. Σερβία

Στο προσφυγικό τάχθηκε με το μέρος της Αυστρίας και των χωρών της Βίζεγκραντ για το κλείσιμο των συνόρων. Μάλιστα στις 8 Μαρτίου έθεσε σε ετοιμότητα το στρατό και ακολουθώντας το παράδειγμα της Σλοβενίας και Κροατίας έκλεισε τελείως τα σύνορά της, δεχόμενη μόνο όσους έχουν βίζα για την ΕΕ.

Στις 15 Δεκεμβρίου 2015 ξεκίνησαν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις με την ΕΕ.

Στις 4 Μαρτίου ο πρόεδρος κ. Νίκολιτς προκήρυξε πρόωρες εκλογές για τις 24 Απριλίου.

ε. Κόσοβο

Στις 27 Φεβρουαρίου η Βουλή, εν μέσω επεισοδίων από την αντιπολίτευση, εξέλεξε ως νέο πρόεδρο τον κ. Θάτσι, ο οποίος θα αναλάβει τα καθήκοντά του στις 7 Απριλίου.

3. ΤΟΥΡΚΙΑ

α.Εσωτερική κατάσταση

Στις 17 Φεβρουαρίου το Κοινοβούλιο διαφώνησε για τρίτη φορά στο θέμα της αναθεωρήσεως του Συντάγματος, που επιδιώκει ο κ. Ερντογάν, με αποτέλεσμα να πιθανολογείται η προκήρυξη νέων εκλογών εντός του 2016.

Πολύνεκρες βομβιστικές επιθέσεις πραγματοποιήθηκαν στις 12 Ιανουαρίου από τον ISIS στην Κωνσταντινούπολη και στις 17 Φεβρουαρίου από την κουρδική οργάνωση «Γεράκια της Απελευθέρωσης του Κουρδιστάν» στην Άγκυρα για την οποία ο κ. Ερντογάν προσπάθησε να ενοχοποιήσει το PYD της Συρίας.

Συνεχίζονται οι συγκρούσεις με τους Κούρδους που άρχισαν το φθινόπωρο, καθώς και οι πολύνεκρες βομβιστικές επιθέσεις στις κουρδικές περιοχές.

Τον πόλεμο ξεκίνησε ο κ. Ερντογάν προκειμένου ναν προσελκύσει τους εθνικιστές ψηφοφόρους και να κερδίσει τις κρίσιμες γι΄αυτόν εκλογές, κατηγορώντας το PKK για συνεργασία με το αδελφό συριακό PYD. Τώρα όμως η κατάσταση έχει ξεφύγει και θα καταστεί πλήρως ανεξέλεγκτη, αν δεν επανέλθει στην οδό των συνομιλιών.

Ο κ. Ερντογάν συνεχίζοντας τον πόλεμο εναντίον των αντιπολιτευομένων μέσων ενημέρωσης έθεσε υπό δικαστική επιμέλεια την εφημερίδα ZAMAN και το Πρακτορείο Ειδήσεων CIHAN, με την κατηγορία ότι στηρίζουν τρομοκρατική οργάνωση που ελέγχεται από τον Ιμάμη Φετουλάχ Γκιουλέν, άλλοτε στενό σύμμαχο του κ. Ερντογάν και τώρα θανάσιμο εχθρό του.

Οι αντιδράσεις των ευρωπαίων κατά την Σύνοδο για την προσφυγική κρίση ήταν πολύ υποτονικές.

β. Προσφυγικό

Η Τουρκία εκμεταλλευόμενη την πολιτική ανοικτών συνόρων της ελληνικής κυβερνήσεως και το λάθος μήνυμα της κ. Μέρκελ, ότι η Γερμανία θα δεχθεί 800.000 πρόσφυγες από εμπόλεμες περιοχές, προκάλεσε την προσφυγική κρίση προκειμένου να ενισχύσει τη θέση της και να αποκομίσει κέρδη και το πέτυχε. Ήδη αντι-

λαμβανομένη ότι κρατά στο χέρι της το κλειδί της λύσης, προβάλει υπερβολικές απαιτήσεις (λεπτομέρειες στην παράγραφο 1δ).

Η Τουρκία, μέχρις ότου εξασφαλίσει αυτά που θέλει, θα προσποιείται, όπως πράττει σε κάθε ευκαιρία, ότι είναι έτοιμη να συνεργαστεί, αλλά θα αδρανεί προσπαθώντας να κερδίσει ακόμη περισσότερα, γιατί απ΄ότι φαίνεται αυτά που έχει κερδίσει μέχρι τώρα (οικονομική βοήθεια, άνοιγμα κεφαλαίων στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις με την ΕΕ, εμπλοκή του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο, στήριξη από την κ. Μέρκελ στο Συριακό και άλλα) δεν την ικανοποιούν.

γ. Σχέσεις με Ρωσία

Η ένταση στις σχέσεις των δύο χωρών, εξ αιτίας της εμπλοκής της Ρωσίας στη Συρία και της καταρρίψεως του ρωσικού πολεμικού αεροσκάφους από την Τουρκία, συνεχίζεται, παρά τις εκκλήσεις του κ. Ερντογάν για συνομιλίες, τις οποίες όμως απορρίπτει ο κ. Ερντογάν, όσο δεν ζητά δημοσίως συγγνώμη.

Όσο η Ρωσία βρίσκεται στη Συρία και υποστηρίζει τον Άσαντ και τους Κούρδους της Συρίας οι σχέσεις μάλλον θα εντείνονται.

δ. Σχέσεις με Ισραήλ

Οι συνομιλίες για την αποκατάσταση των σχέσεων των δύο χωρών βρίσκονται σε καλό δρόμο όπως δήλωσε Τούρκος επίσημος στις 11 Φεβρουαρίου. Σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες η εναπομένουσα διαφορά εντοπίζεται στην απαίτηση της Τουρκίας για την άρση του αποκλεισμού της Γάζας, δια του οποίου το Ισραήλ ελέγχει το λαθρεμπόριο όπλων και στο αίτημα του Ισραήλ για διάρρηξη των σχέσεων της Τουρκίας με τη Χαμάς.

ε. Συριακός Εμφύλιος

Η πολιτική του κ. Ερντογάν στη Συρία έχει αποτύχει παταγωδώς με αποτέλεσμα να είναι υπαρκτός ο κίνδυνος της δημιουργίας, υπό την ανοχή ΗΠΑ και Ρωσίας, αυτόνομης κουρδικής διοικήσεως στη Β. Συρία. Για το λόγο αυτό έχουν οξυνθεί και η σχέση του με τον κ. Ομπάμα.

Οι μέχρι τώρα προσπάθειες του κ. Ερντογάν να εμπλέξει το ΝΑΤΟ και την ΕΕ, όπως η κατάρριψη του ρωσικού αεροσκάφους και η προσπάθεια ενοχοποιήσεως του PYD για την πολύνεκρη βομβιστική επίθεση στην Άγκυρα στις 16 Φεβρουαρίου, απέτυχαν. Όπως αποτυχημένη είναι μέχρι τώρα και η προσπάθειά του για τη δημιουργία ασφαλούς ζώνης 10 χλμ εντός του συριακού εδάφους με σκοπό την αποτροπή των επιχειρήσεων των Κούρδων για την ενοποίηση όλων των κουρδικών περιοχών στη Β. Συρία.

Ο κ. Ερντογάν εκμεταλλευόμενος την εμπλοκή του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο θα προσπαθήσει με κάθε τρόπο, ακόμη και με προβοκάτσιες, να το φέρει σε αντιπαράθεση με την Ρωσία και να αποτρέψει τη δημιουργία ανεξάρτητης κουρδικής διοικήσεως στη Β. Συρία.

4. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

α. Βρετανία

Στις 23 Ιουνίου θα διεξαχθεί το δημοψήφισμα για την παραμονή ή όχι της χώρας στην ΕΕ, με τις δημοσκοπήσεις να δείχνουν ότι το εκλογικό σώμα είναι διχασμένο και το αποτέλεσμα αβέβαιο.

β. Γερμανία

Σύμφωνα με δημοσκοπήσεις το 81% των Γερμανών θεωρεί ότι η κυβέρνηση δεν έχει τον έλεγχο του προσφυγικού, ενώ η δημοτικότητα της κ. Μέρκελ έχει πέσει στο 46%, από το 75% που ήταν τον Απρίλιο, πριν την κρίση.

γ. Ισπανία

Τις βουλευτικές εκλογές της 20 Δεκεμβρίου 2015 κέρδισε ο κ. Ραχόϊ, χωρίς όμως πλειοψηφία. Τόσο ο κ. Ραχόϊ, όσο και ο αρχηγός του σοσιαλιστικού κόμματος κ. Σάντσεθ, που πήραν διαδοχικά την εντολή, απέτυχαν να σχηματίσουν κυβέρνηση και ως εκ τούτου η χώρα κατά πάσαν πιθανότητα θα οδηγηθεί σε νέες εκλογές.

δ. Ιταλία

Αντιπαράθεση έχει ξεσπάσει μεταξύ του κ. Ρέντσι και της ηγεσίας της ΕΕ, την οποία κατηγορεί ότι συμπλέει με τη Γερμανία, που παρεμποδίζει τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για να γίνει ισχυρή η ΕΕ.

Στις 3 Μαρτίου συναντήθηκαν στη Ρώμη οι Υπουργοί Εσωτερικών των Ιταλίας και Αλβανίας και συνεφώνησαν στην από κοινού λήψη μέτρων για την αποτροπή της πιθανολογούμενης στροφής των προσφυγικών ροών προς την Ιταλία, μέσω Αλβανίας.

ε. Γαλλία

Παρετάθη έως τα τέλη Μαΐου η κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, που ετέθη σε ισχύ μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι στις 13 Νοεμβρίου 2015.

Το Εθνικό Μέτωπο της κ. Λεπέν, αν και ήταν νικητής στον πρώτο γύρο, δεν κατάφερε να κερδίσει στις επαναληπτικές εκλογές ούτε μια περιφέρεια.

στ. Πολωνία

Στις 13 Ιανουαρίου η ΕΕ αποφάσισε να ξεκινήσει έλεγχο στην Πολωνία, για το κατά πόσον η κυβέρνηση παραβιάζει τους κανονισμούς της ΕΕ για κράτος δικαίου, με τα μέτρα που έλαβε για τη μεταρρύθμιση του Συνταγματικού Δικαστηρίου και την επιτήρηση της ραδιοτηλεόρασης.

Στην κυβέρνηση βρίσκεται το Ευρωσκεπτικιστικό Κόμμα «Νόμος και Δικαιοσύνη» που κέρδισε τις εκλογές τον Οκτώβριο 2015.

5. ΗΠΑ

Στις 29 Δεκεμβρίου ο αμερικανικός στρατός ανακοίνωσε ότι το μήνα που πέρασε σκότωσε στο Ιράκ 10 ηγετικά στελέχη του ISIS, αλλά όχι και την κεφαλή του φιδιού.

Ο ιστότοπος Wikileaks δημοσίευσε ένα πακέτο διαβαθμισμένων εγγράφων, από τα οποία αποκαλύπτεται ότι η Υπηρεσία Εθνικής Ασφάλειας (ΝΣΑ) παρακολουθούσε τις συνομιλίες της Μέρκελ, του Μπερλουσκόνι, του Νετανιάχου και του ΓΓ/ΟΗΕ Μπαν Κι Μουν.

Στις 17 Φεβρουαρίου το ραδιόφωνο «Φωνή της Αμερικής» μετέδωσε ότι η Αλβανία έλαβε 20 εκατομμύρια δολάρια από τις ΗΠΑ για να υποδεχθεί και φιλοξενήσει 2.000 Ιρανούς μουζαχεντίν, που βρίσκονται στο Ιράκ και δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα τους, γιατί θεωρούνται τρομοκράτες.

Στις 15 Φεβρουαρίου ο κ. Ομπάμα δήλωσε ότι ο μόνος που μπορεί να σταματήσει τον πόλεμο στη Συρία με ένα τηλεφώνημα είναι ο κ. Πούτιν.

Στις 23 Φεβρουαρίου το

ΥΕΘΑ κατέθεσε στο Κογκρέσο σχέδιο για το κλείσιμο του Γκουαντάναμο.

Στις 26 Φεβρουαρίου ο συντονιστής των Υπηρεσιών Πληροφοριών ενημέρωσε τη Βουλή των Αντιπροσώπων ότι :

- Στη Συρία μάχονται με τον ISIS 36.500 άνδρες από 120 χώρες.
- Οι οργανώσεις που συνδέονται με την Αλ Κάϊντα αποδείχθηκαν ανθεκτικές και ότι είναι σε θέση να σημειώσουν επιτυχίες το 2016.

6. ΡΩΣΣΙΑ

Στις 20 Δεκεμβρίου 2015 ο κ. Πούτιν δήλωσε ότι μπορεί να συνεργαστεί με τις ΗΠΑ εύκολα και ο κ. Μεντβέντεφ στις 13 Φεβρουαρίου 2016 ότι ο κόσμος έχει εισέλθει σε ένα νέο ψυχρό πόλεμο.

Παρ΄όλη την ψυχρότητα στις σχέσεις ΗΠΑ και Ρωσίας, εξ αιτίας του Συριακού και του Ουκρανικού, οι δύο μεγάλες δυνάμεις, συναισθανόμενες τις ευθύνες τους, θα βρίσκουν τρόπους να συνεργάζονται για την αντιμετώπιση των μεγάλων προβλημάτων, όπως έγινε με την εκεχειρία στη Συρία και το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν.

Στις 22 Ιανουαρίου ο κ. Πούτιν έστειλε στην Αν. Μεσόγειο ένα από τα υπερσύγχρονα αντιτορπιλικά τύπου Udaloy, τα λεγόμενα φονιάδες των υποβρυχίων, που περιπολεί στα ανοικτά της Συρίας.

Η αποστολή στη Συρία όλου του σύγχρονου οπλοστασίου της Ρωσίας δείχνει την αποφασιστικότητα του κ. Πούτιν να υπερασπιστεί τα συμφέροντα της χώρας του στην περιοχή, αλλά και να επανακτήσει το ρόλο μεγάλης δυνάμεως στον κόσμο και απ΄ότι φαίνεται, με την επέμβασή του στην Ουκρανία και τη Συρία, το επιτυγχάνει.

Την 1η Ιανουαρίου ο κ. Πούτιν υπέγραψε την αναθεωρημένη Στρατηγική Ασφαλείας, η οποία περιγράφει το ΝΑΤΟ ως απειλή για τη Ρωσία.

Στις 30 Δεκεμβρίου ο κ. Μεντβέντεφ ανακοίνωσε νέες οικονομικές κυρώσεις σε βάρος της Τουρκίας.

Σύμφωνα με τις πρόσφατες δημοσκοπήσεις το 74% των Ρώσων θα ψήφιζε και πάλι τον κ. Πούτιν για πρόεδρο το 2018, από το 40% το 2012.

Οι Ρώσοι στηρίζουν τον κ. Πούτιν, γιατί εκτιμούν ότι με τις επεμβάσεις στην Κριμαία και τη Συρία, εξέπεμψε το μήνυμα σ΄όλο τον κόσμο ότι η Ρωσία ξανάγινε υπολογίσιμη στην παγκόσμια σκηνή και αυτό τους κάνει να αισθάνονται υπερήφανοι.

7. ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Στις 21 Δεκεμβρίου 2015 η ΕΕ παρέτεινε για έξι ακόμη μήνες τις κυρώσεις σε βάρος της Ρωσίας.

Την 1η Ιανουαρίου 2016, η Ρωσία ανέστειλε τη Ζώνη Ελευθέρου Εμπορίου με την Ουκρανία, ενώ κατέφυγε και στα Βρετανικά Δικαστήρια εναντίον της, γιατί αρνείται να επιστρέψει το χρέος της.

Στις 25 Δεκεμβρίου η Ουκρανία απαγόρευσε τις πτήσεις αεροσκαφών των ρωσικών εταιριών στον εναέριο χώρο της.

8. ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

α. Συρία

Ο στρατός του Άσαντ, υποστηριζόμενος από τη ρωσική αεροπορία και σε συνεργασία με τη Λιβανική Χεζμπολάχ, έχει ανακαταλάβει σημαντικά εδάφη σε διάφορες περιοχές της χώρας και ήδη επιτίθεται στο Χαλέπι, τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της χώρας, που είναι διχοτομημένη μεταξύ των κυβερνητικών δυνάμεων και των αντικαθεστωτικών από το 2012. Αν πέσει το Χαλέπι, η αντιπολίτευση θα αποκοπεί από την Τουρκία, με την οποία επικοινωνεί με ένα μόνο διάδρομο και ο Άσαντ θα ελέγχει όλη τη Δυτική Συρία, γεγονός που θα τον ενισχύσει διαπραγματευτικά.

Οι δυνάμεις του κουρδικού κόμματος PYD, αδελφικής οργάνωσης του PKK, εκμεταλλευόμενες την αποδιοργάνωση των αντικαθεστωτικών και του ISIS από τις επιθέσεις του Άσαντ και των Ρώσων, κινούνται επιθετικά με επιδίωξη την ενοποίηση των κουρδικών περιοχών, από τη μια άκρη της Β. Συρίας έως την άλλη με στόχο τη δημιουργία του Συριακού Κουρδιστάν, τη λεγόμενη «Ροτζάβα». Η Τουρκία, παρά τις αντιδράσεις των ΗΠΑ, που θεωρούν το PYD φιλική δύναμη, βομβαρδίζει με τα αεροσκάφη και το πυροβολικό της τους Κούρδους και τους απειλεί με στρατιωτική εισβολή αν περάσουν δυτικά του Ευφράτη.

Στις 3 Φεβρουαρίου διεκόπησαν οι ειρηνευτικές συνομιλίες μεταξύ της κυβερνήσεως και της αντιπολιτεύσεως που διεξήγοντο στη Γενεύη υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, λόγω των επιχειρήσεων των δυνάμεων του Άσαντ στο Χαλέπι.

Ύστερα από αποτυχημένες προσπάθειες συμφωνήθηκε από ΗΠΑ και Ρωσία εκεχειρία, η οποία εφαρμόστηκε από τα μεσάνυχτα της 26 Φεβρουαρίου και μέχρι τώρα τηρείται σε γενικές γραμμές. Από αυτή εξαιρούνται οι επιχειρήσεις εναντίον του ISIS και του Μετώπου Αλ Νούρσα.

Ο απεσταλμένος του ΟΗΕ κ. Μιστούρα ανακοίνωσε στις 8 Μαρτίου ότι ο νέος γύρος των ειρηνευτικών συνομιλιών θα αρχίσει στις 14 Μαρτίου.

β. Ιράκ

Στις 28 Δεκεμβρίου 2015 ο ιρανικός στρατός κατήγαγε μεγάλη νίκη κατά του ISIS με την ανακατάληψη της πόλεως Ραμάντι και προετοιμάζει την επιχείρηση για την ανακατάληψη της Μοσούλης.

γ. Ισλαμικό Κράτος

Οι τζιχαντιστές εξακολουθούν τις βαρβαρότητες παρόλο που έχουν υποστεί σοβαρές ήττες στο Ιράκ και τη Συρία εξ αιτίας των αεροπορικών βομβαρδισμών. Σύμφωνα όμως με πρόσφατη έκθεσή του, το Αμερικανικό Κέντρο Στρατηγικών Μελετών Stratford για το 2016 προβλέπει ότι το ISIS θα πληγεί σημαντικά, αλλά δεν θα εξαλειφθεί τελείως, ελλείψει αξιόπιστων χερσαίων δυνάμεων. Επίσης προβλέπει ότι όσο το ISIS θα αποδυναμώνεται τόσο πιο πολύ θα εστιάζει στις τρομοκρατικές επιθέσεις εκτός Μ. Ανατολής. Σύμφωνα με την βρετανική εφημερίδα Telegraph, που επικαλείται πηγές του Foreign Office, πολύ περισσότερες από 30 χώρες σε όλο τον κόσμο βρίσκονται στο στόχαστρο του ISIS, το οποίο έχει εκπαιδεύσει ευρωπαίους με στόχο την επιστροφή τους στις χώρες τους, για την διάπραξη τρομοκρατικών επιθέσεων.

δ. Ιράν

Τις εκλογές που έγιναν στις 26 Φεβρουαρίου στο Ιράν κέρδισαν οι μεταρρυθμιστές, που στηρίζουν τον πρόεδρο κ. Ροχανί.

Στις 16 Ιανουαρίου οι ΗΠΑ και η ΕΕ προέβησαν στην άρση των κυρώσεων κατά του Ιράν ύστερα από τη διαβεβαίωση της ΙΑΕΑ ότι τήρησε όλες τις δεσμεύσεις που είχε αναλάβει

με τη συμφωνία του Ιουλίου για την αναστολή του πυρηνικού του προγράμματος. Την ίδια ημέρα πραγματοποιήθηκε και η ανταλλαγή αιχμαλώτων μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν.

Στις 18 Ιανουαρίου το Ιράν προέβη σε δοκιμή βαλλιστικών πυραύλων, γεγονός που προκάλεσε την επιβολή κυρώσεων από τις ΗΠΑ σε 11 εταιρίες που έχουν σχέση με το βαλλιστικό πρόγραμμά του.

ε. Ισραήλ - Παλαιστινιακό

Μετά την απόφαση του κ. Ομπάμα να μην προσπαθήσει για λύση του Παλαιστινιακού μέχρι το τέλος της θητείας, δεν σημειώθηκαν ιδιαίτερες εξελίξεις. Γι΄αυτό μάλλον το λόγο και ο κ. Νετανιάχου ανακοίνωσε στις 8 Μαρτίου ότι ακύρωσε το προγραμματισμένο για το τέλος Μαρτίου ταξίδι του στις ΗΠΑ.

Η ελληνική Βουλή ενέκρινε, στις 22 Δεκεμβρίου 2015, επί παρουσία και του κ. Αμπάς, ψήφισμα με το οποίο ζητά από την κυβέρνηση την αναγνώριση παλαιστινιακού κράτους, στα όρια του 1967.

Στις 3 Ιανουαρίου το Βατικανό αναγνώρισε παλαιστινιακό κράτος.

Στις 10 Φεβρουαρίου ο κ. Ολάντ ανακοίνωσε την πρόθεσή του να προωθήσει σχέδιο για την επίλυση του προβλήματος και ότι αν δεν ευοδωθεί, η Γαλλία θα αναγνωρίσει το Παλαιστινιακό Κράτος.

9. ΑΦΡΙΚΗ

α. Αίγυπτος

Στις 10 Ιανουαρίου συνεδρίασε το νέο Κοινοβούλιο που εξελέγη στις 19 Οκτωβρίου 2015. Η χώρα στερείτο Κοινοβουλίου επί τρία έτη, αφ΄ότου η δικαιοσύνη διέλυσε το προηγούμενο με την αιτιολογία ότι ο εκλογικός νόμος που εφαρμόστηκε ήταν αντισυνταγματικός.

β. Λιβύη

Οι μαχητές του ισλαμικού κράτους, εκμεταλλευόμενοι το χάος από τις εμφύλιες συγκρούσεις, κατέλαβαν την πόλη Σύρτη και τη χρησιμοποιούν ως ορμητήριο.

Σύμφωνα με δημοσίευμα των New York Times στις 23 Φεβρουαρίου ο ISIS, προκειμένου να δημιουργηθεί νέο χαλιφάτο στη Λιβύη, έχει δώσει εντολή, να παραμένουν σ΄αυτή όσοι μαχητές προέρχονται από αφρικανικές χώρες, των οποίων ο αριθμός έχει φθάσει στις 6.500. Αυτό έχει ανησυχήσει τις ΗΠΑ και την ΕΕ, που βλέπουν τη Λιβύη να μετατρέπεται σε νέα προκεχωρημένη βάση του ISIS και γι΄αυτό σχεδιάζουν τρόπους αντιδράσεως, πέραν των αεροπορικών βομβαρδισμών που πραγματοποιούνται εναντίον επιλεγμένων στόχων των τζιχαντιστών.

10.ΑΣΙΑ

α. Αφγανιστάν

Εντείνονται τα τρομοκρατικά κτυπήματα των ταλιμπάν εναντίον στρατιωτικών και αστυνομικών στόχων. Σύμφωνα με τον ετήσιο απολογισμό του ΟΗΕ, το 2015 ήταν το πιο πολύνεκρο έτος με 11.000 νεκρούς και τραυματίες.

Στις 27 Δεκεμβρίου Αφγανιστάν και Πακιστάν ανακοίνωσαν την πρόθεσή τους να επαναλάβουν τις συνομιλίες με τους ταλιμπάν, που έχουν διακοπεί από τον Αύγουστο 2015. Μέχρι τώρα δεν έχει γίνει γνωστό αν άρχισαν και πότε.

β. Κίνα

Στις 2 Ιανουαρίου ο πρόεδρος κ. Σι Τζίπινγκ ανακοίνωσε αλλαγές στη δομή του στρατού, με στόχο να φθάσει την αμερικανική και ευρωπαϊκή ισχύ.

Την 1η Ιανουαρίου το Υπουργείο Άμυνας επιβεβαίωσε την κατασκευή και δεύτερου αεροπλανοφόρου.

Στις 18 Δεκεμβρίου 2015 δύο αμερικανικά βομβαρδιστικά Β-52 εισήλθαν χωρίς άδεια στον εναέριο χώρο των τεχνιτών νησίδων Σπάρταλι στη νότια κινεζική θάλασσα, την κατασκευή των οποίων οι ΗΠΑ θεωρούν παράνομη. Αυτό προκάλεσε την οργισμένη αντίδραση και τις απειλές της Κίνας.

Οι ΗΠΑ αντιδρούν σε κάθε ενέργεια της Κίνας που εκτιμούν ότι αποσκοπεί να τους στερήσει την κυριαρχία που έχουν επιβάλλει στην περιοχή, αλλά και η Κίνα φαίνεται αποφασισμένη να μην υποχωρήσει με κίνδυνο να απειλείται η ειρήνη. Ο χρόνος θα δείξει ποιος θα υπερισχύσει!!!

γ. Βόρεια Κορέα

Η Βόρεια Κορέα :

- Στις 6 Ιανουαρίου ανακοίνωσε την επιτυχή δοκιμή βόμβας υδρογόνου, η οποία όμως σύμφωνα με επιστημονικούς αναλυτές των ΗΠΑ και άλλων χωρών ήταν πυρηνική, προκαλώντας διεθνή κατακραυγή.
-Στις 7 Φεβρουαρίου προέβη στην εκτόξευση πυραύλου μεγάλου βεληνεκούς.
-Στις 3 Μαρτίου, παρά την παγκόσμια κατακραυγή και την επιβολή αυστηροτάτων κυρώσεων από το ΣΑ/ΟΗΕ, με τη σύμφωνο γνώμη Ρωσίας και Κίνας, προέβη και στην εκτόξευση βλημάτων μικρού βεληνεκούς. ΗΠΑ και Ν. Κορέα αντιδρώντας πραγματοποίησαν μεγάλης κλίμακας ασκήσεις με τη συμμετοχή 17.000 Αμερικανών και 300.000 Νοτιοκορεατών στρατιωτών, τα οποία η Β. Κορέα κατήγγειλε ως προετοιμασία εισβολής και απείλησε με πυρηνικό πόλεμο.

11.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

α. Βενεζουέλα

Στις 4 Δεκεμβρίου 2015 πραγματοποιήθηκαν βουλευτικές εκλογές, τις οποίες κέρδισε για πρώτη φορά ύστερα από 16 χρόνια η αντιπολίτευση.

Στις 23 Ιανουαρίου η χώρα κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, αλλά το Κοινοβούλιο, που ελέγχεται πλέον από την αντιπολίτευση, απέρριψε το αίτημα του προέδρου Μαδούρο για παραχώρηση εκτάκτων εξουσιών για την αντιμετώπιση της καταστάσεως.

Ο πληθωρισμός βρίσκεται στο 141,5% και προβλέπεται να εκτοξευτεί στο 700% και η ύφεση άνω του 8%. (Ωραίο πρότυπο χώρας και για την Ελλάδα όπως θέλουν κάποιοι!!!).

β. Αργεντινή

Στις 10 Δεκεμβρίου 2015 ορκίστηκε ο νέος κεντροδεξιός πρόεδρος κ. Μάκρι, ύστερα από κυριαρχία 16 ετών της κεντροαριστεράς.

Στις 29 Φεβρουαρίου η νέα κυβέρνηση συμφώνησε να καταβάλει 4,6 εκατ. δολάρια στους πιστωτές της και έτσι απέκτησε τη δυνατότητα να δανειστεί από τις αγορές. (Αυτό θα πάθαινε και η Ελλάδα, αν ο πρωθυπουργός ενεργούσε τον Ιούλιο 2015 όπως τον συμβούλευε ο τότε πρωθυπουργός της Αργεντινής, δηλαδή να οδηγήσει τη χώρα στη χρεωκοπία και να μην υπογράψει τρίτο μνημόνιο. Ας συνειδητοποιήσουν όλοι ότι τα χρέη πληρώνονται και δεν διαγράφονται μονομερώς).

Ξενοφοβία

Του Ανδρέα Κατσίφα
Επιτίμου Αρεοπαγίτη

Στην αιτιολογική έκθεση του αντιρατσιστικού, καλουμένου, νόμου (ν.4285/2014), γίνεται μνεία του όρου «ξενοφοβία», η οποία, κατά τους συντάκτες της έκθεσης, πρέπει να καταπολεμηθεί ως συμμετοχή της χώρας μας στην προσπάθεια της Διεθνούς Κοινότητας για την εξαφάνιση του ρατσισμού, μορφή του οποίου είναι ο φόβος των ξένων.

Στο νόμο, όπως αυτός τελικώς διαμορφώθηκε, δεν συναντάται ο όρος, όμως η ξενοφοβία ως εχθρική εκδήλωση προς τις περιπτώσεις που υπόκεινται στην προστασία του περιλαμβάνεται έστω και σιωπηρώς σ΄αυτόν. Ορισμός της δεν δίδεται. Έτσι ανακύπτει η ανάγκη να διασαφηνισθεί το τι συνιστά η ξενοφοβία από νομικής και κοινωνικής απόψεως. Φόβος και ξενοφοβία δεν έχουν την ίδια έννοια. Φόβο συνιστά η αίσθηση του ατόμου ότι επίκειται κάποιος κίνδυνος με βάση ορισμένα πραγματικά στοιχεία ή καταστάσεις, που προοιωνίζουν κάποιο επερχόμενο, ακόμα και ενδεχόμενο κακό, που πρέπει να αντιμετωπισθεί εγκαίρως και να εξουδετερωθεί.

Η φοβία είναι μια παθολογική προδιάθεση να επιζητεί κάποιος προστασία από ανύπαρκτους κινδύνους. Μορφή φοβίας είναι η «ξενοφοβία», το φοβάται δηλαδή κάποιος τον ξένο ως πηγή κινδύνου γι΄αυτόν, τους οικείους του, τους ομοφύλους, τους ομοθρήσκους του κ.λ.π., ακόμα και για τα αντικείμενα της ιδιοκτησίας του.

Η επίκληση της «Διεθνούς Κοινότητας», για τη θέσπιση της σχετικής διάταξης στον εγχώριο νόμο δεν έχει οποιαδήποτε αξία για την ελληνική έννομη τάξη, αφού αποτελεί αυθαίρετο συμπέρασμα η ύπαρξη «Διεθνούς Κοινότητας» όταν μάλιστα δεν έχει διακριβωθεί έστω και δημοσκοπικώς τέτοια θέληση της πλειοψηφίας των επί γης οικούντων.

Κάτω από τη «Διεθνή Κοινότητα» υποκρύπτεται τεχνηέντως η Νέα Τάξη Πραγμάτων, που έχει αντικατασταθεί επί το κομψότερο από την παγκοσμιοποίηση και την πολυπολιτισμικότητα που επιβάλλει την εξάλειψη κάθε εθνικής, φυλετικής κ.λ.π. ιδιαιτερότητας. Εμείς οι Έλληνες δεν υπήρξαμε από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα ρατσιστές. Η διάκριση των Ελλήνων από τους Βαρβάρους δεν εγένετο με φυλετικά κριτήρια, όταν οι ίδιοι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν τους μαύρους Αιθίοπες ως την ομορφότερη φυλή ανθρώπων στον κόσμο. Και από θρησκευτικής απόψεως υπήρξαμε πάντοτε ανεκτικοί στις ξένες θρησκείες, αφού και για τους ξένους που περνούσαν από την Αθήνα ακόμη και γι΄αυτούς που ήσαν μόνιμα εγκατεστημένοι σ΄αυτή και πρέσβευαν άλλες θεότητες υπήρχε στην Πνύκα στήλη με επιγραφή «τω αγνώστω θεώ» (κατ΄άλλους «τοις αγνώστοις θεοίς»), για να μπορούν να λατρέψουν την οποιαδήποτε θεότητα αυτοί πίστευαν.

Η ξενοφοβία δεν ήταν φαινόμενο που για πρώτη φορά δημιουργείται στη συγκεκριμένη χρονική περίσταση, αλλά έχει τις ρίζες της σε βάθος χρόνου, ακόμα και χιλιετιών, από εμπειρίες και βιώματα των κοινωνικών ομάδων, που δημιούργησαν στα άτομα την υποψία ότι ο ξένος είναι ή μπορεί να είναι επικίνδυνος, έτσι ώστε να προτιμά και να εμπιστεύεται το γνωστό και οικείο και να δυσπιστεί στο νέο και άγνωστο.

Ας θυμηθούμε το «φοβού τους Δαναούς και δώρα φέροντες» των Τρώων, όπως και τις αντιλήψεις των Ελλήνων αρβανίτικης καταγωγής, στο λεξιλόγιο των οποίων οι έννοιες του «ξένου» και του «εχθρού» αποδίδονται με την ίδια λέξη. Συμπερασματικά η «ξενοφοβία» ως μορφή ρατσισμού, δεν αποτελεί περίπτωση αδικαιολόγητου και ούτε μπορεί να καταπολεμηθεί και να εξαλειφθεί με απειλή ποινών, όταν ο νόμος απαιτεί «πρόθεση», δηλαδή δόλο του δράστη. Αλλά δόλος στην προκείμενη περίπτωση δύσκολα είναι νοητός.

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Ο Λόγος στην Πνύκα

Παιδιά μου!
Εις τον τόπο τούτο, οπού εγώ πατώ σήμερα, επατούσαν και εδημηγορούσαν τον παλαιό καιρό άνδρες σοφοί, και άνδρες με τους οποίους δεν είμαι άξιος να συγκριθώ και ούτε να φθάσω τα ίχνη των. Εγώ επιθυμούσα να σας ιδώ, παιδιά μου, εις την μεγάλη δόξα των προπατόρων μας, και έρχομαι να σας ειπώ, όσα εις τον καιρό του αγώνος και προ αυτού και ύστερα απ' αυτόν ο ίδιος επαρατήρησα, και απ' αυτά να κάμωμε συμπερασμούς και δια την μέλλουσαν ευτυχίαν σας, μολονότι ο Θεός μόνος ηξεύρει τα μέλλοντα. Και δια τους παλαιούς Έλληνας, οποίας γνώσεις είχαν και ποία δόξα και τιμήν έχαιραν κοντά εις τα άλλα έθνη του καιρού των, οποίους ήρωας, στρατηγούς, πολιτικούς είχαν, δια ταύτα σας λέγουν καθ' ημέραν οι διδάσκαλοί σας και οι πεπαιδευμένοι μας. Εγώ δεν είμαι αρκετός. Σας λέγω μόνον πως ήταν σοφοί, και από εδώ επήραν και εδανείσθησαν τα άλλα έθνη την σοφίαν των.

Εις τον τόπον, τον οποίον κατοικούμε, εκατοικούσαν οι παλαιοί Έλληνες, από τους οποίους και ημείς καταγόμεθα και ελάβαμε το όνομα τούτο. Αυτοί διέφεραν από ημάς εις την θρησκείαν, διότι επροσκυνούσαν τες πέτρες και τα ξύλα. Αφού ύστερα ήλθε στον κόσμο ο Χριστός, οι λαοί όλοι επίστευσαν εις το Ευαγγέλιό του, και έπαυσαν να λατρεύουν τα είδωλα. Δεν επήρε μαζί του ούτε σοφούς ούτε προκομμένους, αλλ' απλούς ανθρώπους, χωρικούς καί ψαράδες, και με τη βοήθεια του Αγίου Πνεύματος έμαθαν όλες τες γλώσσες του κόσμου, οι οποίοι, μολονότι όπου και αν έβρισκαν εναντιότητες και οι βασιλείς και οι τύραννοι τους κατέτρεχαν, δεν ημπόρεσε κανένας να τους κάμη τίποτα. Αυτοί εστερέωσαν την πίστιν.

Οι παλαιοί Έλληνες, οι πρόγονοί μας, έπεσαν εις την διχόνοια και ετρώγονταν μεταξύ τους, και έτσι έλαβαν καιρό πρώτα οι Ρωμαίοι, έπειτα άλλοι βάρβαροι καί τους υπόταξαν. Ύστερα ήλθαν οι Μουσουλμάνοι και έκαμαν ό,τι ημπορούσαν, δια να αλλάξη ο λαός την πίστιν του. Έκοψαν γλώσσες εις πολλούς ανθρώπους, αλλ' εστάθη αδύνατο να το κατορθώσουν. Τον ένα έκοπταν, ο άλλος το σταυρό του έκαμε. Σαν είδε τούτο ο σουλτάνος, διόρισε ένα βιτσερέ [αντιβασιλέα], έναν πατριάρχη, καί του έδωσε την εξουσία της εκκλησίας. Αυτός και ο λοιπός κλήρος έκαμαν ό,τι τους έλεγε ο σουλτάνος. Ύστερον έγιναν οι κοτζαμπάσηδες [προεστοί] εις όλα τα μέρη. Η τρίτη τάξη, οι έμποροι και οι προκομμένοι, το καλύτερο μέρος των πολιτών, μην υποφέρνοντες τον ζυγό έφευγαν, και οι γραμματισμένοι επήραν και έφευγαν από την Ελλάδα, την πατρίδα των, και έτσι ο λαός, όστις στερημένος από τα μέσα της προκοπής, εκατήντησεν εις αθλίαν κατάσταση, και αυτή αύξαινε κάθε ήμερα χειρότερα• διότι, αν ευρίσκετο μεταξύ του λαού κανείς με ολίγην μάθηση, τον ελάμβανε ο κλήρος, όστις έχαιρε προνόμια, ή εσύρετο από τον έμπορο της Ευρώπης ως βοηθός του ή εγίνετο γραμματικός του προεστού. Και μερικοί μην υποφέροντες την τυραννίαν του Τούρκου και βλέποντας τες δόξες και τες ηδονές οπού ανελάμβαναν αυτοί, άφηναν την πίστη τους και εγίνοντο Μουσουλμάνοι. Καί τοιουτοτρόπως κάθε ήμερα ο λαός ελίγνευε καί επτώχαινε.

Εις αυτήν την δυστυχισμένη κατάσταση μερικοί από τους φυγάδες γραμματισμένους εμετάφραζαν και έστελναν εις την Ελλάδα βιβλία, και εις αυτούς πρέπει να χρωστούμε ευγνωμοσύνη, διότι ευθύς οπού κανένας άνθρωπος από το λαό εμάνθανε τα κοινά γράμματα, εδιάβαζεν αυτά τα βιβλία και έβλεπε ποίους είχαμε προγόνους, τι έκαμεν ο Θεμιστοκλής, ο Αριστείδης και άλλοι πολλοί παλαιοί μας, και εβλέπαμε και εις ποίαν κατάσταση ευρισκόμεθα τότε. Όθεν μας ήλθεν εις το νου να τους μιμηθούμε και να γίνουμε ευτυχέστεροι. Και έτσι έγινε και επροόδευσεν η Εταιρεία.

Όταν αποφασίσαμε να κάμωμε την Επανάσταση, δεν εσυλλογισθήκαμε ούτε πόσοι είμεθα ούτε πως δεν έχομε άρματα ούτε ότι οι Τούρκοι εβαστούσαν τα κάστρα και τας πόλεις ούτε κανένας φρόνιμος μας είπε «πού πάτε εδώ να πολεμήσετε με σιταροκάραβα βατσέλα», αλλά ως μία βροχή έπεσε εις όλους μας η επιθυμία της ελευθερίας μας, και όλοι, και ο κλήρος μας και οι προεστοί και οι καπεταναίοι και οι πεπαιδευμένοι και οι έμποροι, μικροί και μεγάλοι, όλοι εσυμφωνήσαμε εις αυτό το σκοπό και εκάμαμε την Επανάσταση.

Εις τον πρώτο χρόνο της Επαναστάσεως είχαμε μεγάλη ομόνοια και όλοι ετρέχαμε σύμφωνοι. Ο ένας επήγεν εις τον πόλεμο, ο αδελφός του έφερνε ξύλα, η γυναίκα του εζύμωνε, το παιδί του εκουβαλούσε ψωμί και μπαρουτόβολα εις το στρατόπεδον και εάν αυτή η ομόνοια εβαστούσε ακόμη δύο χρόνους, ηθέλαμε κυριεύσει και την Θεσσαλία και την Μακεδονία, και ίσως εφθάναμε και έως την Κωνσταντινούπολη. Τόσον τρομάξαμε τους Τούρκους, οπού άκουγαν Έλληνα και έφευγαν χίλια μίλια μακρά. Εκατόν Έλληνες έβαζαν πέντε χιλιάδες εμπρός, και ένα καράβι μιαν άρμάδα...

Εγώ, παιδιά μου, κατά κακή μου τύχη, εξ αιτίας των περιστάσεων, έμεινα αγράμματος και δια τούτο σας ζητώ συγχώρηση, διότι δεν ομιλώ καθώς οι δάσκαλοι σας. Σας είπα όσα ο ίδιος είδα, ήκουσα και εγνώρισα, δια να ωφεληθήτε από τα απερασμένα και από τα κακά αποτελέσματα της διχονοίας, την οποίαν να αποστρέφεσθε, και να έχετε ομόνοια. Εμάς μη μας τηράτε πλέον. Το έργο μας και ο καιρός μας επέρασε. Και αι ημέραι της γενεάς, η οποία σας άνοιξε το δρόμο, θέλουν μετ' ολίγον περάσει. Την ημέρα της ζωής μας θέλει διαδεχθή η νύκτα του θανάτου μας, καθώς την ημέραν των Αγίων Ασωμάτων θέλει διαδεχθή η νύκτα και η αυριανή ήμερα. Εις εσάς μένει να ισάσετε και να στολίσετε τον τόπο, οπού ημείς ελευθερώσαμε• και, δια να γίνη τούτο, πρέπει να έχετε ως θεμέλια της πολιτείας την ομόνοια, την θρησκεία, την καλλιέργεια του Θρόνου και την φρόνιμον ελευθερία.

Τελειώνω το λόγο μου. Ζήτω ο Βασιλεύς μας Όθων! Ζήτω οι σοφοί διδάσκαλοι! Ζήτω η Ελληνική Νεολαία!